

ΠΑΝΤΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

PANTEION UNIVERSITY OF SOCIAL AND POLITICAL SCIENCES

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

«ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ»

Πανεπιστημιακό Άσυλο: Κοινωνική Αναπαράσταση και Απόψεις απέναντι στην
κατάργησή του.

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Παναγιώτα Χριστοπούλου

Αθήνα, 2020 - 2021

Τριμελής επιτροπή

Αλεξάνδρα Χαντζή, Καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου

Γεράσιμος Προδρομίτης, Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου

Ξένια Χρυσοχόου, Καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου (Επιβλέπουσα)

Copyright © Χριστοπούλου Παναγιώτα, 2020- 2021

All rights reserved. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας διπλωματικής εργασίας εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν τη χρήση της πτυχιακής εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τη συγγραφέα.

Η έγκριση πτυχιακής εργασίας από το Πάντειον Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών δεν δηλώνει αποδοχή των γνώμων της συγγραφέα.

Ευχαριστίες

Για την πραγματοποίηση της παρούσας διπλωματικής εργασίας θα ήθελα να ευχαριστήσω τους καθηγητές του Π.Μ.Σ. «Κοινωνική Ψυχολογία των Συγκρούσεων», την κυρία Αλεξάνδρα Χαντζή, τον κύριο Γεράσιμο Προδρομίτη, και κυρίως την κυρία Ξένια Χρυσοχόου που ανέλαβε την εποπτεία της εργασίας μου. Η συμβολή των εν λόγω καθηγητών στον τομέα της Κοινωνικής Ψυχολογίας στάθηκε αφορμή για την εκδήλωση ενδιαφέροντος από μέρος της γράφουσας για τον συγκεκριμένο κλάδο και για την προσπάθεια διεκπεραίωσης της Διπλωματικής Εργασίας, η οποία αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη λήψη του Μεταπτυχιακού Τίτλου.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένειά μου και όλους τους ανθρώπους που υπήρξαν δίπλα μου σε ολόκληρη τη διάρκεια της φοίτησής μου στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα, αλλά και κατά τη διάρκεια συγγραφής της εν λόγω εργασίας.

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή	8
1.1. Πανεπιστημιακό Άσυλο	8
1.1.1. Ιστορική αναδρομή.....	8
1.1.2. Απόψεις υπέρ και κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου	13
1.2. Κοινωνικές Αναπαραστάσεις	14
1.2.1. Η θεωρία των Κοινωνικών Αναπαραστάσεων	14
1.2.2. Διαδικασίες διαμόρφωσης των Κοινωνικών Αναπαραστάσεων: Επικέντρωση & Αντικειμενοποίηση	17
1.2.3 Μορφές Επικέντρωσης	18
1.3. Ψυχολογική Επικέντρωση.....	19
1.3.1. Δεξιόστροφος Αυταρχισμός-RWA	20
1.3.2. Πίστη σε έναν δίκαιο κόσμο	21
1.4. Κοινωνιολογική επικέντρωση	23
1.4.1. Ηλικία	24
1.4.2. Επίπεδο εκπαίδευσης.....	25
1.5. Κοινωνιοψυχολογική Επικέντρωση	26
1.5.1. Προσανατολισμός Κοινωνικής Κυριαρχίας-SDO	27
1.5.2. Δικαιολόγηση του Συστήματος	29
1.5.3. Στάσεις απέναντι στη Δημόσια και Ιδιωτική εκπαίδευση	32
1.5.4. Πολιτική τοποθέτηση με όρους Δεξιάς-Αριστεράς	33
2. Μεθοδολογία	35
2.1. Συμμετέχοντες	35
2.2. Διαδικασία	35
2.3. Μετρήσεις	36
3. Αποτελέσματα	39
3.1. Συσχετίσεις μεταβλητών	39
3.2. Ιεραρχική Ανάλυση Παλινδρόμησης με προβλεπόμενο παράγοντα την άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου.....	41
3.3. Ιεραρχική Ανάλυση Παλινδρόμησης με προβλεπόμενο παράγοντα τη μετριοπαθή άποψη απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο.....	43

3.4. Ιεραρχική Ανάλυση Παλινδρόμησης με προβλεπόμενο παράγοντα την άποψη υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου.....	43
4.Συζήτηση	44
4.1. Συζήτηση αποτελεσμάτων	44
4.2. Περιορισμοί και Μελλοντικές προεκτάσεις έρευνας	49
5.Συμπεράσματα	50
6. Πηγές-Βιβλιογραφία.....	52
7. Παράρτημα Α-Πίνακες	64
8. Παράρτημα Β-Ερωτηματολόγιο	71

Πίνακες

Πίνακας Α1. Διερευνητική Ανάλυση Κύριων Παραγόντων στην κλίμακα για τις απόψεις για τη Δημόσια και την Ιδιωτική Εκπαίδευση	64
Πίνακας Α2. Διερευνητική Ανάλυση Κύριων Παραγόντων στην κλίμακα για τις απόψεις απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο	65
Πίνακας Α3. Συσχετίσεις Μεταβλητών	66
Πίνακας Α4. Ιεραρχική Ανάλυση Παλινδρόμησης με προβλεπόμενο παράγοντα την «άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου»	68
Πίνακας Α5. Ιεραρχική Ανάλυση Παλινδρόμησης με προβλεπόμενο παράγοντα τη «μετριοπαθή άποψη απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο»	69
Πίνακας Α6. Ιεραρχική Ανάλυση Παλινδρόμησης με προβλεπόμενο παράγοντα την «άποψη υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου»	70

Περίληψη

Η παρούσα ερευνητική προσπάθεια εκπονείται στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος «Κοινωνική Ψυχολογία των Συγκρούσεων». Αντικείμενο της εργασίας αποτελεί η μελέτη του Πανεπιστημιακού Ασύλου και των απόψεων απέναντι στην κατάργησή του μέσα από τη θεωρία των Κοινωνικών Αναπαραστάσεων. Πιο συγκεκριμένα, μελετάται αν συγκεκριμένες Ψυχολογικές, Κοινωνιολογικές και Κοινωνιοψυχολογικές Επικεντρώσεις επιδρούν στη διαμόρφωση συγκεκριμένης άποψης για το Πανεπιστημιακό Άσυλο.

Ως Ψυχολογικές επικεντρώσεις ορίστηκαν οι μεταβλητές «δεξιόστροφος αυταρχισμός» και «πίστη σε έναν δίκαιο κόσμο», ως Κοινωνιολογικές η «ηλικία» και το «επίπεδο εκπαίδευσης» και ως Κοινωνιοψυχολογικές ο «Προσανατολισμός Κοινωνικής Κυριαρχίας», η «δικαιολόγηση του συστήματος», η «πολιτική αυτοτοποθέτηση» και οι «απόψεις υπέρ της δημόσιας και της ιδιωτικής εκπαίδευσης». Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι απόψεις απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο ταξινομούνται σε τρεις κατηγορίες: Απόψεις Υπέρ και Κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου, αλλά και μία πιο Μετριοπαθή άποψη που είναι σύμφωνη με την ελεύθερη διακίνηση ιδεών στον χώρο του Πανεπιστημίου.

Διενεργήθηκε ιεραρχική Ανάλυση Παλινδρόμησης και για τις τρεις απόψεις απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο και τα αποτελέσματα έδειξαν ότι κυρίως η «ψυχολογική και η κοινωνιοψυχολογική επικέντρωση» επιδρούν στις απόψεις που διαμορφώνονται απέναντι σε αυτό. Η μεταβλητή του «δεξιόστροφου αυταρχισμού», η «πολιτική αυτοτοποθέτηση» των ατόμων καθώς και η «άποψη περί δημοσίου και ιδιωτικού», όπως προκύπτει μέσα από τον τομέα της εκπαίδευσης, φαίνεται να καθορίζουν τη θετική ή αρνητική στάση απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο.

Η εν λόγω εργασία, προσφέρει αρκετά στοιχεία για την πρόβλεψη των απόψεων απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο. Παρά τους περιορισμούς της έρευνας, η ίδια αποτελεί ένα αρκετά σύγχρονο θέμα που πρόκειται να απασχολήσει αρκετά και δύναται να αποτελέσει πηγή έμπνευσης για μεταγενέστερες έρευνες.

Λέξεις- κλειδιά: Πανεπιστημιακό Άσυλο, κοινωνικές αναπαραστάσεις, απόψεις, επικεντρώσεις

Abstract

The present research effort has been devised in the framework of the Postgraduate Program "Social Psychology of Conflict". The object of this thesis is the study of University Asylum and the views towards its abolition through the theory of Social Representations. More specifically, it is studied whether specific Psychological, Sociological and Sociopsychological Anchorings influence the formation of a specific view of the University Asylum.

The variables "right-wing authoritarianism" and "belief in a just world" were defined as Psychological Anchorings, "age" and "level of education" were determined as Sociological and "Social Dominance Orientation", "system justification", "political self-determination" and "views in favor of public and private education" were delineated as Sociopsychological. The results of the research showed that the views towards University Asylum are classified into three categories: For and Against University Asylum, but also a more Moderate attitude that is in line with the free circulation of ideas in the University area.

A hierarchical Regression Analysis was performed for all three aspects towards University Asylum and the results showed that mainly the "psychological and sociopsychological Anchorings" affects the views formed towards University Asylum. The variable of "right-wing authoritarianism", the "political self-determination" of individuals as well as the "view of public and private", as it emerges through the field of education, seem to determine the positive or negative attitude towards University Asylum.

The current research offers enough information to predict the views towards University Asylum. Despite the limitations of the research, it is a fairly current topic that is going to be of great concern and can be a source of inspiration for forthcoming research.

Keywords: University Asylum, social representations, views, anchorings

1. Εισαγωγή

Η παρούσα έρευνα εκπονείται στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος «Κοινωνική Ψυχολογία των Συγκρούσεων» και αποτελεί μία προσπάθεια μελέτης του θεσμού του Πανεπιστημιακού Ασύλου και ιδιαίτερα των απόψεων των ατόμων της κοινωνίας απέναντι στην κατάργησή του, μετά την ψήφιση του νόμου 4623/19 -άρθρο 64. Στόχος της εν λόγω ερευνητικής προσπάθειας είναι η θεωρητική κατασκευή της Κοινωνικής Αναπαράστασης του Πανεπιστημιακού Ασύλου. Οι Κοινωνικές Αναπαραστάσεις μετασχηματίζονται μέσω δύο διαδικασιών: της Αντικειμενοποίησης και της Επικέντρωσης, όπου η τελευταία αυτή διαδικασία διακρίνεται σε τρεις μορφές: την *ψυχολογική* επικέντρωση, την *κοινωνιολογική* και την *κοινωνιοψυχολογική*. Σκοπός της έρευνας είναι να μελετηθούν διάφορες μεταβλητές που λειτουργούν ως μορφές Επικέντρωσης στην κατασκευή της Κοινωνικής Αναπαράστασης του Πανεπιστημιακού Ασύλου και στη διαφοροποίηση των απόψεων απέναντι σε αυτό.

1.1. Πανεπιστημιακό Άσυλο

1.1.1. Ιστορική Αναδρομή

Το άσυλο αποτελεί οικουμενική έννοια και αναφέρεται σε έναν ιερό κατά βάση και απαραβίαστο χώρο, ο οποίος αποτελεί καταφύγιο για αντίπαλους του ισχύοντος πολιτικού καθεστώτος, αλλά και για δράστες εγκληματικών πράξεων. Τόσο στη μία όσο και στην άλλη περίπτωση, οι αιτούντες άσυλο αναγνώριζαν την ύπαρξη μιας ανώτερης από την κρατική εξουσία δύναμης και αυτό που διεκδικούσαν ήταν στην πραγματικότητα καλύτερες συνθήκες διαπραγμάτευσης. Με άλλα λόγια, το άσυλο προσέφερε στις εμπλεκόμενες πλευρές τον απαιτούμενο χρόνο για επίλυση των διαφορών τους με ηρεμία (Κανελλόπουλος, 2009· Αυγουστίδου, 2008). Σε καμία περίπτωση όμως δεν αποτελούσε το άσυλο χώρο τέλεσης νέων εγκλημάτων (Πανούσης, 1990).

Το πολιτικό άσυλο υφίσταται ήδη από την αρχαιότητα. Ναοί και ιερά θεών προσέφεραν προστασία σε πολιτικά διωκόμενους, δολοφόνους, φυγάδες, κακοποιούς και συλλήβδην αντιμετώπους με την κοινωνική κατακραυγή (Αυγουστίδου, 2008). Στις μέρες μας, το πολιτικό άσυλο είναι συνυφασμένο με τους νόμους περί προσφυγικών και μεταναστευτικών φαινομένων στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης.

Με την επικράτηση του Χριστιανισμού, το άσυλο αποκτά μία πιο επίσημη μορφή κι ιδιαίτερα μετά την ανάληψη της εξουσίας από τον Μέγα Κωνσταντίνο. Θεσπίζεται το εκκλησιαστικό άσυλο και αποδίδεται και μια περισσότερο φιλελεύθερη και φιλάνθρωπη λειτουργία στην έννοια του ασύλου που ξεπερνά τα όρια του Ναού.

Με την πάροδο των ετών και την ίδρυση των πρώτων Πανεπιστημίων στον Δυτικό Κόσμο, κάνει την εμφάνισή του και το Πανεπιστημιακό Άσυλο, με πρωτοπόρο το Πανεπιστήμιο της Μπολόνια στην Ιταλία, το 1088. Το Πανεπιστημιακό Άσυλο θεσμοθετείται με νομικό κείμενο το 1158 από τον Φρειδερίκο Μπαρμπαρόσα Ι, το οποίο αναγνωρίζει τον χώρο του Πανεπιστημίου ως ανεξάρτητο από οποιαδήποτε εξωτερική εξουσία. Ως εξωτερική εξουσία τα χρόνια εκείνα νοούταν όχι μόνο το κράτος, αλλά και ο Πάπας, οι τοπικοί ηγεμόνες και οι λοιποί ρωμαιοκαθολικοί σχηματισμοί. Ο θεσμός αυτός του Πανεπιστημιακού Ασύλου διατηρήθηκε ως και το 1300 στα σπουδαιότερα Πανεπιστήμια του Δυτικού κόσμου, όπως αυτά της Οξφόρδης, του Cambridge και της Σορβόνης. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι το Πανεπιστημιακό Άσυλο προήλθε ως εξέλιξη του Εκκλησιαστικού, με τον ίδιο τρόπο που οι τήβεννοι των Πανεπιστημιακών αποτέλεσαν συνέχεια των ράσων των Εκκλησιαστικών (Κανελλόπουλος, 2009).

Στην Ελλάδα, το Πανεπιστημιακό Άσυλο κατοχυρώνεται με τον Νόμο 1268/1982 στο άρθρο 2, παράγραφοι 4-8, καθώς και με τον Νόμο 3549/2007, άρθρο 3. Παρόλο που το Πανεπιστημιακό Άσυλο δεν αναφέρεται κάπου ρητά στο Σύνταγμα, η αναγνώριση και κατοχύρωσή του απορρέει από την πλήρη αυτοδιοίκηση των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και από την ακαδημαϊκή ελευθερία. Πιο αναλυτικά, σε απόφαση (υπ' αριθμ 355/1943) του Συνεδρίου της Επικρατείας αναγνωρίστηκε η αρχή της ακαδημαϊκής ελευθερίας υπό το κράτος χωρίς την ύπαρξη αντίστοιχης στέγης (Σ 1911, άρθρο 14) (Κόρσος, 2013). Η κατοχύρωση της ακαδημαϊκής ελευθερίας πραγματώνεται για πρώτη φορά στο άρθρο 21 του Συντάγματος του 1927, με τίτλο «Δημόσιον Δίκαιον των Ελλήνων» (Στασινοπούλου, 1957).

Στο Σύνταγμα του 1952 προστίθεται και μία καινούρια διάταξη για την αυτοδιοίκηση των Α.Ε.Ι. υπό την εποπτεία του κράτους, η οποία δεν υπήρχε σε προηγούμενα Συντάγματα. Το οξύμωρο είναι ότι οι καθηγητές αναγνωρίζονται ως δημόσιοι λειτουργοί-κι άρα απόλυτα ταγμένοι στην πατρίδα-κάτι που έρχεται σε σύγκρουση με την ελευθερία έκφρασης ιδεών. Κατά την περίοδο της δικτατορίας, στο Σύνταγμα του 1968/1973 η ανωτέρω διάταξη εμπλουτίστηκε με τρόπο ώστε οι γενικές

γραμμές της παιδείας να ορίζονται από τον υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων μέσω Κυβερνητικού Επιτρόπου, προκειμένου να διασφαλίζεται η υποταγή στο ισχύον πολιτικό καθεστώς (Ψαρρού, 1969•Στεριάδου, 1993). Συνεπώς, αίρεται η αυτοδιοίκηση των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων και καταπατάται το Πανεπιστημιακό Άσυλο με κορύφωση τα γεγονότα του Πολυτεχνείου στις 17 Νοεμβρίου του 1973, όπου καταστρατηγούνται οι δημοκρατικές αρχές στο σύνολό τους (Κανελλόπουλος, 2009•Μαρκάτος, 1992:2-3).

Ακολουθεί το Σύνταγμα του 1975, υπό την κυβέρνηση Κ. Καραμανλή, με τροποποιημένες διατάξεις και την προσθήκη της έρευνας δίπλα στην ακαδημαϊκή ελευθερία και την ελευθερία της τέχνης. Εξέχουσες προσωπικότητες της εποχής όπως ο Παπανούτσος, οι καθηγητές Τσάτσος και Μαγκάκης, καθώς και πολλοί άλλοι υποστήριζαν τη συνταγματική κατοχύρωση του Πανεπιστημιακού Ασύλου και το απαραβίαστο αυτού και της ακαδημαϊκής ελευθερίας (Στασινοπούλου, 1957). Εν τέλει το ζήτημα του Πανεπιστημιακού Ασύλου ρυθμίστηκε με τον Νόμο-Πλαίσιο 1268/82-Άρθρο 2 για τη δομή και τη λειτουργία των Α.Ε.Ι. Συγκεκριμένα αναφέρεται ότι το Πανεπιστημιακό Άσυλο αφορά σε όλους τους χώρους των Α.Ε.Ι., όπου απαγορεύεται η επέμβαση δημόσιας δύναμης χωρίς την πρόσκληση ή την άδεια του αρμόδιου οργάνου του Α.Ε.Ι.

Αργότερα, ο Νόμος-Πλαίσιο 3549/07-Άρθρο 3 έρχεται να καταργήσει τον Νόμο-Πλαίσιο 1268/82-Άρθρο 2 σχετικά με τη δομή και τη λειτουργία των Α.Ε.Ι. και να ορίσει εκ νέου ότι το ακαδημαϊκό άσυλο αφορά στην κατοχύρωση των ακαδημαϊκών ελευθεριών και στην προστασία του δικαιώματος στη γνώση, τη μάθηση και την εργασία όλων ανεξαιρέτως των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας των Α.Ε.Ι., και των εργαζομένων σε αυτά, έναντι οποιουδήποτε επιχειρεί να το καταλύσει. Ακόμη, αναφέρεται ότι το ακαδημαϊκό άσυλο καλύπτει όλους τους χώρους του Α.Ε.Ι. στους οποίους γίνεται εκπαίδευση και έρευνα. Οι χώροι αυτοί καθορίζονται με απόφαση και ευθύνη της Συγκλήτου για τα Πανεπιστήμια και της Συνέλευσης για τα Τ.Ε.Ι.. Δεν επιτρέπεται η επέμβαση δημόσιας δύναμης στους παραπάνω χώρους, παρά μόνο κατόπιν πρόσκλησης ή άδειας του αρμόδιου οργάνου του Ιδρύματος και με την παρουσία εκπροσώπου της δικαστικής αρχής. Το πιο σημαντικό όμως είναι το άρθρο 6 το οποίο διευκρινίζει πως Επέμβαση δημόσιας δύναμης χωρίς την άδεια του αρμόδιου οργάνου του Α.Ε.Ι. επιτρέπεται μόνον εφόσον διαπράττονται αυτόφωρα κακούργηματα ή αυτόφωρα εγκλήματα κατά της ζωής (Νόμος 3549/2007-ΦΕΚ 69/Α'/20.3.2007•Φουντεδάκη, 2015).

Ως αρμόδιο όργανο που μπορεί να επιτρέψει την επέμβαση δημόσιας δύναμης στον χώρο του Πανεπιστημίου ορίζεται μια τριμελής επιτροπή αποτελούμενη από τον Πρύτανη ή τον αναπληρωτή αυτού, ένα μέλος Δ.Ε.Π. και έναν εκπρόσωπο των φοιτητών. Η όποια απόφαση λαμβάνεται ομόφωνα, αλλιώς συγκαλείται εκτάκτως η σύγκλητος του ιδρύματος και αποφασίζει με πλειοψηφία 2/3 την ίδια μέρα (Ασπρογέρακας-Γρίβας, 1984). Επίσης, ως «αυτόφωρα κακουργήματα» ορίζονται με βάση τον Ποινικό Κώδικα η διακίνηση ναρκωτικών ουσιών, ο εμπρησμός, η έκρηξη, η κατοχή, προμήθεια, κατασκευή, μεταφορά ή φύλαξη εκρηκτικού υλικού, η δολοφονία και η απόπειρα αυτής, η έκθεση ατόμου σε κίνδυνο, η παράλειψη διάσωσης ζωής που βρίσκεται σε κίνδυνο, ο βιασμός και η ασέλγεια (Τάχος, 1990).

Το 2017, υπό την κυβέρνηση του κόμματος ΣΥΡΙΖΑ, τίθεται σε ισχύ ο Νόμος 4485/2017, ο οποίος διευκρινίζει τις ακαδημαϊκές ελευθερίες στο άρθρο 3 ως εξής:

1. Στα Α.Ε.Ι. κατοχυρώνεται η ακαδημαϊκή ελευθερία στην έρευνα και στη διδασκαλία, καθώς και η ελεύθερη έκφραση και διακίνηση των ιδεών. Το ακαδημαϊκό άσυλο αναγνωρίζεται για την κατοχύρωση των δημοκρατικών αξιών, των ακαδημαϊκών ελευθεριών στην έρευνα και στη διδασκαλία, την ελεύθερη διακίνηση των ιδεών, την προστασία του δικαιώματος στη γνώση και τη μάθηση έναντι οποιουδήποτε επιχειρεί να το καταλύσει.

2. Επέμβαση δημόσιας δύναμης σε χώρους των Α.Ε.Ι. επιτρέπεται αυτεπαγγέλτως σε περιπτώσεις κακουργημάτων, καθώς και εγκλημάτων κατά της ζωής και ύστερα από απόφαση του Πρυτανικού Συμβουλίου σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση. Οι ανωτέρω περιορισμοί δεν ισχύουν για επεμβάσεις του Πυροσβεστικού Σώματος και επεμβάσεις σε περιπτώσεις τροχαίων ατυχημάτων. (Νόμος 4485/2017-άρθρο 3)

Δύο χρόνια αργότερα έρχεται ο Νόμος 4623/2019-άρθρο 64, ο οποίος τροποποιεί τον Νόμο 4485/2017-άρθρο 3, καταργεί για ακόμη μία φορά το Πανεπιστημιακό Άσυλο και ορίζει:

1. Στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.) κατοχυρώνεται και προστατεύεται η ακαδημαϊκή ελευθερία στην έρευνα και τη διδασκαλία, η οποία αποτελεί θεσμική εγγύηση της αδέσμευτης και απαραβίαστης επιστημονικής σκέψης, έρευνας και διδασκαλίας.

2. Η ακαδημαϊκή ελευθερία, καθώς και η ελεύθερη έκφραση και διακίνηση των ιδεών, προστατεύονται σε όλους τους χώρους των Α.Ε.Ι., έναντι οποιουδήποτε προσπαθεί να τις καταλύσει ή περιορίσει.

3. *Εντός των χώρων των Α.Ε.Ι. οι δημόσιες αρχές ασκούν όλες τις κατά νόμο αρμοδιότητές τους, συμπεριλαμβανομένης της επέμβασης λόγω τέλεσης αξιόποινων πράξεων.* (Νόμος 4623/2019-άρθρο 64). Σε συνέχεια του ανωτέρω Νόμου ακολουθεί το Νομοσχέδιο της 11^{ης} Φεβρουαρίου 2021 με τίτλο «*Εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, προστασία της ακαδημαϊκής ελευθερίας, αναβάθμιση του ακαδημαϊκού περιβάλλοντος και άλλες διατάξεις*». Με στόχο την προστασία των υποδομών, των φοιτητών, των καθηγητών και των λοιπών εργαζομένων στα Α.Ε.Ι. προβλέπεται στο άρθρο 12 η εγκατάσταση ηλεκτρονικού εξοπλισμού για καταγραφή εικόνας, ήχου και κίνησης στους χώρους εντός και εκτός των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων. Υπεύθυνος θεμάτων προστασίας ορίζεται ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου, ο οποίος θα φέρει και την εποπτεία της «*Μονάδας Ασφάλειας και Προστασίας*» που θα ιδρύεται στο Πανεπιστήμιο αυτό με στόχο τη φύλαξη και την εύρυθμη λειτουργία του Πανεπιστημίου (άρθρο 13-14). Παράλληλα θεσπίζεται «*Κέντρο Ελέγχου και Λήψης Σημάτων και Εικόνων*» για την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων, το οποίο θα συνεργάζεται με την Ελληνική Αστυνομία και πιο συγκεκριμένα με την Ομάδα Προστασίας Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων.

Σε ό, τι αφορά στη στελέχωση των Ο.Π.Π.Ι., αυτές θα αποτελούνται από αστυνομικούς και ειδικούς φρουρούς, οι οποίοι δεν θα οπλοφορούν, θα κινούνται εντός των χώρων των Πανεπιστημίων και θα συνεργάζονται με τον Πρύτανη και τα λοιπά αρμόδια όργανα του Πανεπιστημίου. Αξίζει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 18 *οι διοικήσεις των Α.Ε.Ι. θα διευκολύνουν το προσωπικό των Ο.Π.Π.Ι. κατά των εκτέλεση των καθηκόντων του.* Επιπλέον, οι Ο.Π.Π.Ι. θα στελεχώνουν από κοινού με το προσωπικό των Α.Ε.Ι. το «*Κέντρο Ελέγχου και Λήψης Σημάτων και Εικόνων*» που αναφέρθηκε ανωτέρω, ενώ θα πραγματοποιούν και περιπολίες εντός του Πανεπιστημίου. Ακόμη, ο επικεφαλής της Ο.Π.Π.Ι. θα μπορεί να μετέχει στις συνεδριάσεις των Α.Ε.Ι. εκφέροντας άποψη χωρίς όμως να έχει δικαίωμα ψήφου (άρθρο 15). Τέλος, στο εν λόγω νομοσχέδιο προβλέπεται η ελεγχόμενη πρόσβαση στον χώρο του Πανεπιστημίου (επιτρέπεται είσοδος μόνο στους διδάσκοντες, στους φοιτητές και στους εργαζόμενους στον χώρο) με χρήση ειδικών μηχανημάτων, εξοπλισμού και περίφραξης, εφόσον πρόκειται για Πανεπιστημιούπολη (άρθρο 16) (Πρακτικά της Βουλής-Σχέδιο Νόμου 4777/21).

1.1.2. Απόψεις υπέρ και κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου

Όπως προκύπτει από επίσημα αρχεία της συζήτησης στην ολομέλεια της Βουλής, ένα από τα βασικότερα επιχειρήματα των βουλευτών ενάντια στον Νόμο 4623/2019 ήταν ότι η πλήρης κατάργηση του ασύλου αποτελεί αντισυνταγματική πράξη, αφού παραβιάζει το άρθρο 16 του Συντάγματος, σύμφωνα με το οποίο κατοχυρώνεται το δικαίωμα στην εκπαίδευση, στην ακαδημαϊκή ελευθερία και διδασκαλία, καθώς και βασικές αρχές οργάνωσης και λειτουργίας των ελληνικών Πανεπιστημίων. Ορισμένοι εκπρόσωποι της κυβέρνησης της Νέας Δημοκρατίας εξέφρασαν την άποψη πως το εν λόγω άρθρο δεν εγγυάται το ακαδημαϊκό άσυλο, αντιθέτως είναι συνταγματική υποχρέωση της κυβέρνησης να προστατεύσει την ακαδημαϊκή δραστηριότητα από οποιαδήποτε όχληση που απορρέει από περιπτώσεις κατάχρησης του κανόνα του ασύλου.

Συνεπώς, ο κύριος λόγος για την κατάργηση του Πανεπιστημιακού Ασύλου ήταν η κατάχρηση αυτού από άτομα που παρενοχλούν ψυχικά ή σωματικά τους φοιτητές, τους καθηγητές και το λοιπό προσωπικό των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων και καταστρέφουν τη δημόσια περιουσία ή συμμετέχουν σε παράνομες δραστηριότητες στους χώρους των Πανεπιστημίων, οι οποίες ουδεμία σχέση έχουν με την ελεύθερη έκφραση, τη διδασκαλία ή την έρευνα (Πρακτικά της Βουλής, 2019•Cantekin, 2020).

Υποστηρικτές της κατάργησης του Πανεπιστημιακού Ασύλου αντλούν τα επιχειρήματά τους από τα περιστατικά βίας που σημειώνονται κοντά ή εντός των χώρων των Πανεπιστημίων, όπως η ρίψη βομβών μολότοφ, η διακίνηση ναρκωτικών, φαινόμενα βιασμών, κλοπών ακόμη και δολοφονιών. Αρκετά συχνά, στο στόχαστρο μπαίνουν και αλλοδαποί μικροπωλητές που δρουν στον χώρο μεγάλων Πανεπιστημίων της πρωτεύουσας κυρίως. Κατά καιρούς έχουν κατηγορηθεί και φοιτητικές παρατάξεις για κατάχρηση του ασύλου λόγω των καταλήψεων ή των παρεμβάσεών τους σε συνεδριάσεις άλλων πανεπιστημιακών οργάνων, με τους τελευταίους να δηλώνουν καταστρατήγηση της ελευθερίας της έκφρασής τους, ακόμη και φόβο για τη σωματική τους ακεραιότητα (Σπηλιακόπουλος, 2019). Σήμερα, αμφισβητείται ακόμη και η συνταγματική κατοχύρωση του Πανεπιστημιακού Ασύλου, κρίνοντας πως ο ίδιος ο θεσμός αποτελεί τροχοπέδη στην εξέλιξη και την καλή λειτουργία των Πανεπιστημίων. Συνεπώς η κατάργησή του συνιστά προαπαιτούμενο για την αποκατάσταση και την τήρηση της δημόσιας τάξης. Μόνο υπό καθεστώς ασφάλειας θα υπάρξει ακαδημαϊκή ελευθερία και θα προαχθούν η έρευνα, η επιστήμη και η διδασκαλία (Μαντζούτσος, 2019).

Σύμφωνα και με τον Πανούση (2006) ο θεσμός του ασύλου τίθεται υπό αμφισβήτηση διότι διαρκώς υποβαθμίζεται. Κι αυτό γιατί η κατάχρησή του από ομάδες φοιτητών ή εγκληματιών προξενούν υλικές ζημιές στους χώρους των Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων (Πανούσης, 2006 στο Ριζοπούλου, 2018). Κατά τον Δημόπουλο (2006) το Πανεπιστήμιο αποτελεί τόπο συνάντησης ανθρώπων με διακριτές απόψεις. Τα φαινόμενα εγκληματικής δράσης που παρατηρούνται στα Πανεπιστήμια προκαλούνται από εξωπανεπιστημιακούς φορείς που καπηλεύονται το άσυλο (Δημόπουλος, 2006 στο Ριζοπούλου, 2018). Αυτό που πρέπει να είναι ξεκάθαρο είναι ότι το Πανεπιστημιακό Άσυλο ταυτίζεται με την ακαδημαϊκή ελευθερία, όχι όμως με την αναρχία, την ασυδοσία ή την άνευ όρων ασυλία κι ανομία (Μπαμπασιδής, 2006).

Ο θεσμός του Πανεπιστημιακού Ασύλου είναι ιστορικά συνδεδεμένος με την ελευθερία έκφρασης και διακίνησης ιδεών, ωστόσο δεν είναι λίγοι οι Πανεπιστημιακοί που διατείνονται ότι αυτό το προνόμιο αποτελεί ταυτόχρονα κι ένα βαρύ φορτίο. Το Πανεπιστημιακό Άσυλο πρέπει να υφίσταται για να μπορεί να προστατεύεται η ελευθερία της έκφρασης, της διδασκαλίας και της έρευνας, χωρίς να υπάρχει κίνδυνος να διωχθεί κάποιος για τις απόψεις του (Ζουμπουλάκης, 2009). Το άσυλο είναι η ίδια η σκέψη, η ελεύθερη προσέγγιση, το κριτικό πνεύμα, η αμφισβήτηση, αλλά και ο σεβασμός στον τρόπο σκέψης του άλλου (Μάνθος, 2007). Είναι καθήκον επομένως της ακαδημαϊκής κοινότητας να το προστατεύει και να το περιφρουρεί, μιας και αποτελεί ατομικό μα και συλλογικό δικαίωμα χρόνων (Ζουμπουλάκης, 2009·Χιωτίνης, 2011).

Συνεπώς, το παρόν ερευνητικό εγχείρημα στοχεύει στη μελέτη του συγκεκριμένου θεσμού και των απόψεων απέναντι σε αυτόν, υπό το πρίσμα της θεωρίας των Κοινωνικών Αναπαραστάσεων. Για την κατανόηση των απόψεων αυτών θα χρησιμοποιηθούν διάφορες ψυχολογικές, κοινωνιολογικές και κοινωνιοψυχολογικές μεταβλητές, οι οποίες λειτουργούν ως μορφές Επικέντρωσης.

1.2. Κοινωνικές Αναπαραστάσεις

1.2.1. Η θεωρία των Κοινωνικών Αναπαραστάσεων

Όλοι οι άνθρωποι εντός των κοινωνικών συστημάτων διαμορφώνουν δύο θεμελιώδεις σχέσεις και συγκεκριμένα τη σχέση με τον εαυτό, και έπειτα τη σχέση με τον κόσμο. Μεταξύ, λοιπόν, αυτών των δύο σχέσεων αναδύεται η αναπαράσταση. Σύμφωνα με τον Weber (1972), η αναπαράσταση προέρχεται από την επικοινωνία και

την κοινωνική σχέση, και αποσκοπεί σε αυτή, προσανατολίζοντας τη δραστηριότητα των ανθρώπων. Η κοινωνική αναπαράσταση είναι το προϊόν και η διαδικασία μιας ψυχολογικής και κοινωνικής επεξεργασίας της πραγματικότητας (Παπαστάμου, 1989).

Ως κληρονόμος μιας ισχυρής γαλλικής κοινωνιολογικής παράδοσης, η θεωρία των Κοινωνικών Αναπαραστάσεων, εισήχθη από τον Serge Moscovici (1961, 1976) στις αρχές της δεκαετίας του 1960, και αποτελεί μια από τις σημαντικότερες θεωρίες της Κοινωνικής Ψυχολογίας (Rateau et al., 2012). Η θεωρία των κοινωνικών αναπαραστάσεων του Moscovici, είναι βαθιά ριζωμένη στη θεωρία των συλλογικών αναπαραστάσεων του κοινωνιολόγου Emile Durkheim. Ο Durkheim (1898) χρησιμοποίησε την έννοια αυτή για να διαχωρίσει την ατομική από τη συλλογική σκέψη, και θεωρούσε ότι οι συλλογικές αναπαραστάσεις αποτελούν γενικευμένες αντιλήψεις κοινωνικής φύσεως, οι οποίες αφορούν την κοινωνία και ένα μέσο ώστε να αποκτήσουν οι διάφορες κοινωνίες επίγνωση του εαυτού τους (Λαμπρίδης, 2004).

Στην πραγματικότητα, ο Moscovici διεύρυνε την έννοια των συλλογικών αναπαραστάσεων του Durkheim, με στόχο να κατανοήσει την παραγωγή και την επεξεργασία της γνώσης (Χρυσοχόου, 2005). Ειδικότερα, η θεωρία των κοινωνικών αναπαραστάσεων, σύμφωνα με τον Moscovici (1984), αναφέρεται: *«σε ένα σύστημα αξιών, ιδεών και πρακτικών με διπλή λειτουργία. Αρχικά, την εγκαθίδρυση μιας τάξης, η οποία θα επιτρέπει στα υποκείμενα να προσανατολίσουν τους εαυτούς τους στον υλικό και κοινωνικό κόσμο και να τον ελέγξουν, καθώς επίσης, να διευκολύνουν την επικοινωνία μεταξύ των μελών μιας κοινότητας, παρέχοντάς τους έναν κώδικα κοινωνικής συναλλαγής και έναν κώδικα για να ονομάσουν και να ταξινομήσουν, χωρίς ασάφεια, τις διάφορες πτυχές του κόσμου, και την ατομική και ομαδική τους ιστορία»*. Στη θεωρία των κοινωνικών αναπαραστάσεων αντικατέστησε το επίθετο «συλλογικές», με το επίθετο «κοινωνικές», γιατί ήθελε να τονίσει τον κοινωνικο-ψυχολογικό χαρακτήρα της θεωρίας του, και τη διαφοροποίησή της από την κοινωνιολογία (Ρήγα & Δαιμονάκου, 2002).

Σύμφωνα με τον Moscovici (1988), υφίστανται τρία είδη κατηγοριοποίησης των κοινωνικών αναπαραστάσεων, ανάλογα με τις σχέσεις που αναπτύσσονται ανάμεσα στα μέλη της εκάστοτε ομάδας. Η πρώτη κατηγορία, λοιπόν, είναι η *ηγεμονική αναπαράσταση*, την οποία μπορεί να μοιραστεί κάθε μέλος καλά δομημένων ομάδων όπως πολιτικά κόμματα, πόλεις ή έθνη. Αυτό το είδος αναπαράστασης φαίνεται να αντικατοπτρίζει τα χαρακτηριστικά της ομοιογένειας και της σταθερότητας μέσα σε μια συγκεκριμένη ομάδα. Στη συνέχεια, η δεύτερη κατηγορία είναι αυτή της

χειραφετημένης αναπαράστασης, αυτής δηλαδή που ανήκει σε υποομάδες και έχει μια συμπληρωματικής μορφής λειτουργία. Έπειτα, η τρίτη κατηγορία αφορά την *πολεμική αναπαράσταση*, η οποία προκύπτει μέσα από την κοινωνική σύγκρουση ή διαμάχη. Ειδικότερα, εμφανίζεται στα πλαίσια αντιπαραθέσεων ή αγώνων μεταξύ διάφορων ομάδων (π.χ. αριστεροί – δεξιοί).

Οι κοινωνικές αναπαραστάσεις γεννιούνται μέσα από την επικοινωνία των ανθρώπων, οι οποίοι συνδιαλέγονται και σχολιάζουν, και η επικοινωνία αυτή επιτρέπει στα συναισθήματα και στα άτομα να συγκλίνουν με τρόπο ώστε κάτι που είναι ατομικό να γίνεται κοινωνικό και το αντίστροφο (Μαντόγλου & Μελέτης, 2013). Οι κοινωνικές αναπαραστάσεις λειτουργούν ως σύστημα ερμηνείας της πραγματικότητας, σηματοδοτώντας τον τρόπο με τον οποίο άτομα και κοινωνικές ομάδες κατανοούν τον κοινωνικό τους κόσμο και τοποθετούνται μέσα σε αυτόν, αναπτύσσοντας μια κοινή λογική. Η θεωρία των κοινωνικών αναπαραστάσεων είναι μια κονστρουξιονιστική θεωρία, σύμφωνα με την οποία ο κόσμος είναι ένα προϊόν ανθρώπινης δραστηριότητας (Wetherell, 2004). Τις κοινωνικές αναπαραστάσεις τις μοιράζονται τα μέλη ενός συνόλου και μεταβιβάζονται στον κοινωνικό περίγυρο μέσα από συνομιλίες ή τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (Λαμπρίδης, 2004).

Σύμφωνα με τους Bauer & Gaskell (όπ. αναφ. στο Fraser, et al., 2001), οι κοινωνικές αναπαραστάσεις εμπεριέχουν τρία σημαντικά και καθοριστικά στοιχεία, αυτά του υποκειμένου, του αντικειμένου και του πλαισίου. Τα υποκείμενα των αναπαραστάσεων προσδιορίζονται από τα άτομα μέσω των οποίων σχηματίζονται, μεταφέρονται και χρησιμοποιούνται συγκεκριμένες κοινωνικές αναπαραστάσεις. Τα αντικείμενα, από την άλλη, αποτελούν τα στοιχεία εκείνα τα οποία βρίσκονται στο επίκεντρο των αναπαραστάσεων και μπορούν να προέρχονται από τον φυσικό κόσμο ή να είναι αφηρημένες έννοιες (Γώγου, 2010). Τα πλαίσια, αναφέρονται στον «*χωροχρόνο*» και τις συνθήκες μέσα στις οποίες λειτουργούν οι κοινωνικές ομάδες. Άλλωστε, οι κοινωνικές αναπαραστάσεις νοηματοδοτούνται μέσα σε συγκεκριμένα πλαίσια εντός των οποίων σχηματίστηκαν.

Οι κοινωνικές αναπαραστάσεις ουσιαστικά αποτελούν έκφραση του «*κοινού νου*» και έναν τρόπο νοηματοδότησης της πραγματικότητας (Wetherell, 2004). Σύμφωνα με την Jodelet (1984), η έννοια της κοινωνικής αναπαράστασης προσδιορίζει μια μορφή ειδικής γνώσης, της γνώσης της κοινής γνώμης, της οποίας τα περιεχόμενα είναι κοινωνικά «*σφραγισμένα*». Οι κοινωνικές αναπαραστάσεις αποτελούνται από τον κεντρικό πυρήνα και ένα σύνολο περιφερειακών στοιχείων.

Ο Abric (1987), υποστηρίζει ότι ο κεντρικός πυρήνας αποτελεί το δομικό στοιχείο της αναπαράστασης, είναι σταθερός, συνεκτικός και αντανακλά σε μεγάλο βαθμό τη συλλογική μνήμη της ομάδας. Όπως αναφέρει ο Abric (1996), η αλλαγή των κοινωνικών αναπαραστάσεων είναι εφικτή μόνο αν ο κεντρικός πυρήνας της αλλάξει. Η οργάνωση της κοινωνικής αναπαράστασης εξαρτάται από την κοινωνιοψυχολογική ταυτότητα των υποκειμένων και από το σύστημα αξιών και ιδεών κάθε κοινωνίας. Μια κοινωνική αναπαράσταση, επομένως, εξελίσσεται ή μεταμορφώνεται, όταν παρατηρείται διαφωνία μεταξύ της πραγματικότητας και της αναπαράστασής της, όταν δηλαδή οι κοινωνικές πρακτικές βρίσκονται σε σύγκρουση με τις κοινωνικές αναπαραστάσεις (Παπαστάμου, 1995).

Από τα παραπάνω διαφαίνεται η σημασία της θεωρίας των Κοινωνικών Αναπαραστάσεων στην ερμηνεία και στη διαμόρφωση της κοινωνικής πραγματικότητας. Μιας πραγματικότητας όπως αυτή βιώνεται από τα ίδια τα υποκείμενα σε συγκεκριμένο χώρο και χρόνο. Με αφορμή τη διαπίστωση αυτή, εξετάζεται στην παρούσα έρευνα αν συγκεκριμένες κοινωνιοψυχολογικές διαστάσεις παρεμβαίνουν στη διαμόρφωση της κοινωνικής αναπαράστασης του Πανεπιστημιακού Ασύλου.

1.2.2. Διαδικασίες διαμόρφωσης των Κοινωνικών Αναπαραστάσεων: Επικέντρωση & Αντικειμενοποίηση

Οι κοινωνικές αναπαραστάσεις, οι οποίες στοχεύουν στην κατανόηση του άγνωστου, είναι αποτέλεσμα συγκεκριμένων διαδικασιών: της *επικέντρωσης* και της *αντικειμενοποίησης* (Fraser et al, 2001; Wetherell, 2004). Κατά τη διαδικασία της επικέντρωσης η ομάδα για να μπορέσει να κατανοήσει το ανοίκειο γεγονός καταφεύγει σε υπάρχουσες συναφείς αναπαραστάσεις. Σύμφωνα με τον Παπαστάμου (1989), η ονομασία και η κατηγοριοποίηση ενός νέου αντικειμένου στην προϋπάρχουσα γνώση αποτελεί την επικέντρωση. Με τη διαδικασία της επικέντρωσης, νέα στοιχεία που εντάσσονται στο γνωστικό σύστημα κατηγοριοποιούνται σε συστήματα ταξινόμησης που ήδη υπάρχουν. Με αυτόν τον τρόπο, η καινούρια γνώση κατονομάζεται και ταξινομείται σε ήδη υπάρχουσες κοινωνικές αναπαραστάσεις (Χρυσόχου, 2011). Στη διεργασία αυτή σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, αλλά και οι διαπροσωπικές συζητήσεις. Ακόμη, σύμφωνα με τη Høijer (2011), η επικέντρωση μπορεί να είναι συναισθηματική ή θεματική ή να πραγματώνεται με αντιφάσεις και μεταφορές.

Ενώ, λοιπόν, η επικέντρωση αποσκοπεί στην ενσωμάτωση του άγνωστου κοινωνικού αντικειμένου, η αντικειμενοποίηση επιχειρεί να του δώσει νόημα. Έτσι, τα άτομα κατασκευάζουν μια εικόνα ή μια μεταφορά που έρχεται να αντιπροσωπεύσει το νέο φαινόμενο. Οι διάφορες κοινωνικές ομάδες, ανάλογα με τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά τους και το πεδίο της άμεσης εμπειρίας τους, αναδεικνύουν και αντίστοιχες «εικόνες» σύμβολα. Όταν η συμβολική αυτή αναπαράσταση υποστηρίζεται από μια σημαντική πλειοψηφία μέσα στην ομάδα, τότε εκπληρώνει και τον στόχο της που είναι η κατανόηση και η επικοινωνία στα πλαίσια της καθημερινής ζωής. Επομένως, μέσω της αντικειμενοποίησης, το αφηρημένο γίνεται συγκεκριμένο και η επιστημονική γνώση μετατρέπεται σε κοινωνική με τη χρήση συμβόλων (Μαντόγλου & Μελέτη, 2013). Η Höijer (2011), και σε αυτή την περίπτωση τονίζει ότι η δημιουργία της αντικειμενοποίησης επέρχεται είτε μέσα από γνώριμα συναισθήματα είτε μέσα από την προσωποποίηση. Σύμφωνα με τους Hakoköngäs & Sakki (2016) η αντικειμενοποίηση προσδίδει στη νέα έννοια τα χαρακτηριστικά της μορφής και της οικειότητας, χάνοντας με αυτόν τον τρόπο τον αφηρημένο χαρακτήρα της.

Στην παρούσα έρευνα, εξετάζεται η επίδραση συγκεκριμένων μεταβλητών που λειτουργούν ως Επικεντώσεις στην αναπαράσταση του Πανεπιστημιακού Ασύλου, με σκοπό την ανάδειξη αυτών που οδηγούν σε διαφοροποίηση των απόψεων απέναντι σε αυτό μεταξύ των ατόμων.

1.2.3. Μορφές Επικέντρωσης

Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, η διαδικασία της επικέντρωσης επιτρέπει την ενσωμάτωση ενός καινοφανούς φαινομένου στην υπάρχουσα γνωστική δομή του ατόμου. Ο Doise (1992) διέκρινε τρεις βασικές μορφές επικέντρωσης οι οποίες αποτελούν ταυτόχρονα και τρεις διαφορετικούς τρόπους ανάλυσης της πραγματικότητας. Η πρώτη αφορά γενικές αξίες και πεποιθήσεις που ενστερνίζονται τα άτομα και συνιστά την *ψυχολογική επικέντρωση*. Η δεύτερη αναφέρεται στην *κοινωνιολογική επικέντρωση*, η οποία λαμβάνει υπόψη της τον τρόπο με τον οποίο τα άτομα τοποθετούνται συμβολικά απέναντι σε διάφορες κοινωνικές κατηγορίες ή θέσεις. Οι άνθρωποι που ανήκουν σε ίδιες κοινωνικές κατηγορίες αναμένεται ότι θα κατανοούν τη γνώση με τρόπο παρόμοιο. Η τρίτη μορφή επικέντρωσης, η *κοινωνιοψυχολογική*, τονίζει τον ρόλο που διαδραματίζουν οι κοινωνικές υπαγωγές και τοποθετήσεις των ατόμων στην υιοθέτηση συγκεκριμένων κοινωνικών αναπαραστάσεων. Τα άτομα που ανήκουν σε μία ομάδα αναμένεται ότι θα μοιράζονται

παρόμοιες απόψεις και θα αντιλαμβάνονται τους κοινωνικούς ρυθμιστικούς παράγοντες και τις ασυμμετρίες στην εξουσία με παρόμοιο τρόπο (Μαντόγλου & Μελέτη, 2013).

Στην παρούσα ερευνητική προσπάθεια σκοπό αποτελεί η μελέτη διάφορων μορφών επικέντρωσης της Κοινωνικής Αναπαράστασης του Πανεπιστημιακού Ασύλου. Οι μεταβλητές που εξετάστηκαν χωρίστηκαν με βάση τη μορφή επικέντρωσης στην οποία ανήκουν. Στην *Ψυχολογική Επικέντρωση* τοποθετήθηκαν οι έννοιες του «δεξιόστροφου αυταρχισμού» και της «πίστης σε έναν δίκαιο κόσμο», θεωρώντας ότι οι δύο αυτές έννοιες αντικατοπτρίζουν γενικές πεποιθήσεις, αλλά και αξιακές τοποθετήσεις των ατόμων. Στην *Κοινωνιολογική Επικέντρωση* εντάχθηκε η «πανεπιστημιακή μόρφωση» και η «ηλικία», μεταβλητές που αφορούν τις κοινωνικές υπαγωγές και θέσεις των ατόμων. Πιο συγκεκριμένα, η μεταβλητή της ηλικίας με τη μορφή ηλικιακών κατηγοριών αποσκοπεί στην εξέταση της κοινωνικής αναπαράστασης του Πανεπιστημιακού Ασύλου, όπως αυτή διαμορφώνεται με βάση τις γενιές. Τέλος, στην *Κοινωνιοψυχολογική Επικέντρωση* εντάχθηκαν οι μεταβλητές «Προσανατολισμός Κοινωνικής Κυριαρχίας», «δικαιολόγηση του συστήματος», οι «απόψεις απέναντι στη δημόσια και στην ιδιωτική εκπαίδευση» και η «πολιτική αυτοτοποθέτηση», καθώς αποτελούν μεταβλητές που υποδηλώνουν κοινωνικές τοποθετήσεις που αναδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίον τα άτομα αντιλαμβάνονται την κοινωνική πραγματικότητα και τις ασυμμετρίες της εξουσίας.

1.3. Ψυχολογική επικέντρωση

Στη συγκεκριμένη ερευνητική προσπάθεια οι μεταβλητές που χρησιμοποιήθηκαν ως ψυχολογικές επικεντρώσεις είναι αυτές του «δεξιόστροφου αυταρχισμού» και της «πίστης σε έναν δίκαιο κόσμο». Αυτές οι μεταβλητές επιλέχθηκαν, καθώς αναφέρονται σε γενικές πεποιθήσεις και αξίες των ατόμων. Ο «δεξιόστροφος αυταρχισμός» ακολουθείται από τη συμμόρφωση των ατόμων απέναντι στους κοινωνικούς κανόνες και την υποταγή στις νομιμοποιημένες Αρχές (Altemeyer, 1981; Duriez et al., 2007), γεγονός που μπορεί να οδηγεί σε μία αρνητική άποψη για το Πανεπιστημιακό Άσυλο. Ακόμη η «πίστη σε έναν δίκαιο κόσμο» φανερώνει μία ανάγκη πεποίθησης των ατόμων ότι η κοινωνία είναι ένα δίκαιο πλαίσιο δράσης (Lerner & Miller, 1978; Furnham, 2003), πράγμα το οποίο αναμένεται να συνδέεται με την τοποθέτησή τους απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο. Ενδεχομένως τα άτομα που θα βρίσκονται υψηλά σε αυτή την κλίμακα, θα τείνουν να πιστεύουν ότι ο νόμος

και το νομοσχέδιο που ψηφίστηκαν, ψηφίστηκαν γιατί αυτό ήταν δίκαιο και σωστό να γίνει.

1.3.1. Δεξιόστροφος Αυταρχισμός-RWA (Right-Wing Authoritarianism)

Η έννοια της αυταρχικής προσωπικότητας εμφανίστηκε ως μία προσπάθεια εξήγησης της ανόδου του φασισμού κατά τη δεκαετία του 1930 (Adorno et al., 1950). Σύμφωνα με τους Adorno et al. (1950) οι πολιτικές στάσεις των ανθρώπων αντικατοπτρίζουν την προσωπικότητά τους, θεωρώντας ότι οι προκατειλημμένοι άνθρωποι εκδηλώνουν έναν παθολογικό τύπο προσωπικότητας. Οι διαφορές αυτές στην προσωπικότητα πηγάζουν από τις εμπειρίες των ατόμων κατά την παιδική ηλικία και την ύπαρξη αυστηρών γονέων που τους μαθαίνουν να υποτάσσονται στην εξουσία και να τηρούν πιστά τους κοινωνικούς κανόνες. Εφόσον τα παιδιά δεν μπορούν να εκφράσουν τον θυμό που αισθάνονται για τους γονείς, αυτός κατευθύνεται αργότερα σε άλλα άτομα, που παίρνουν τον ρόλο των αποδιοπομπαίων τράγων (Χρυσοχόου, 2011).

Τα άτομα με αυταρχική προσωπικότητα υιοθετούν έναν απλουστευτικό τρόπο σκέψης που αναφέρεται στο δίπολο σωστό- λάθος και είναι ιδιαίτερα άκαμπτα. Επιδεικνύουν μεγάλο σεβασμό ως προς τις νομιμοποιημένες Αρχές και τις παραδοσιακές αξίες και υιοθετούν επιθετική συμπεριφορά απέναντι σε εξω-ομάδες, όταν αυτή η συμπεριφορά επιδοκιμάζεται από τις Αρχές. Εξέλιξη του όρου «αυταρχική προσωπικότητα» αποτελεί η έννοια του «δεξιόστροφου αυταρχισμού- RWA» (Altemeyer, 1981).

Ο δεξιόστροφος αυταρχισμός αποτελείται από τρία στοιχεία: τη **συμμόρφωση**, η οποία αναφέρεται στην ευλαβική τήρηση των κοινωνικών κανόνων και των παραδοσιακών αξιών που επιδοκιμάζονται από τις Αρχές, την **αυταρχική υποταγή**, που αναφέρεται σε μία υψηλού βαθμού υπακοή στην εξουσία και τις νομιμοποιημένες αρχές, και την **αυταρχική επιθετικότητα**, που αφορά τα αισθήματα εχθρότητας και επιθετικότητας απέναντι σε όσους παραβιάζουν τους καθιερωμένους κανόνες (Duriez et al., 2007).

Όπως και η προηγούμενη έννοια, έτσι και αυτή του δεξιόστροφου αυταρχισμού έχει συσχετισθεί με την προκατάληψη και τις διακρίσεις απέναντι σε εξω-ομάδες. Παραδείγματα τέτοιων εξωομάδων αποτελούν οι Αφροαμερικανοί (Altemeyer, 1998), οι Ιθαγενείς Αμερικάνοι (Altemeyer, 1998), οι γυναίκες (Altemeyer, 1998; Duncan et al., 1997), οι ομοφυλόφιλοι άντρες και γυναίκες (Whitley & Lee, 2006), τα άτομα με

προβλήματα όρασης (Noonan et al., 1970) και άτομα με AIDS (Cunningham et al., 1991).

Ο Altemeyer (1981, 1998) διέκρινε δύο χαρακτηριστικά των αυταρχικών ατόμων που τους κάνουν να είναι προκατειλημμένοι απέναντι σε εξω-ομάδες. Το πρώτο χαρακτηριστικό αφορά στον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνονται τον κόσμο, δηλαδή με όρους ενδο-ομάδας και εξω-ομάδας. Επομένως, τα άτομα που ανήκουν σε εξω-ομάδα, αναγνωρίζονται ως απειλή για τις παραδοσιακές αξίες και τις υφιστάμενες αρχές. Η προκατάληψη αποτελεί, λοιπόν, ένα μέσο υπεράσπισης των παραδοσιακών αξιών και έκφρασης της εχθρότητας προς την επικείμενη απειλή. Το δεύτερο χαρακτηριστικό αφορά στο ότι τα συγκεκριμένα άτομα θεωρούν τον εαυτό τους ως πιο ηθικά σε σχέση με τους υπόλοιπους ανθρώπους. Η αίσθηση αυτή τους επιτρέπει να εκφράζουν ελεύθερα μία προκατειλημμένη συμπεριφορά απέναντι σε μέλη εξω-ομάδων που καταδικάζονται από τα όργανα της τάξης ως «ηθική» απειλή για τις παραδοσιακές αξίες.

Σε έρευνες που έχουν διενεργηθεί έχει βρεθεί σχέση μεταξύ του αυταρχισμού και της στρατιωτικοποίησης ή αποδοχής των αξιών της στρατιωτικοποίησης (Nicol et al., 2007). Σύμφωνα με τον Kraska (2007) η αστυνόμευση και η στρατιωτικοποίηση φέρουν κάποια κοινά γνωρίσματα, όπως η χρήση όπλων και εξοπλισμού προηγμένης τεχνολογίας, πολεμική γλώσσα, εμφάνιση, πεποιθήσεις και αξίες, κέντρα διοίκησης και ελέγχου και τακτικές ενέργειας.

Με βάση αυτή τη συλλογιστική πορεία αναμένεται ότι η κλίμακα RWA θα προβλέπει θετικά την άποψη υπέρ της κατάργησης του Πανεπιστημιακού Ασύλου, καθώς με την κατάργηση του Πανεπιστημιακού Ασύλου, η αστυνόμευση στους χώρους του πανεπιστημίου θα είναι αποδεκτή και τα όργανα της τάξης θα μπορούν να επιβληθούν σε όσους θεωρούνται «απειλή» για την καθεστηκία τάξη πραγμάτων.

1.3.2. Πίστη σε έναν δίκαιο κόσμο

Η θεωρία περί δίκαιου κόσμου εισήχθη για πρώτη φορά από τον Lerner (1965) ως απόρροια της τάσης των ανθρώπων να κατηγορούν τα ίδια τα θύματα κακοτυχιών π.χ. κλοπών, βιασμών για τις συμφορές που τους βρήκαν, αποδίδοντας τα δεινά στη συμπεριφορά και στον χαρακτήρα τους (De Judicibus & McCabe, 2001; Montada, 1998; Reichle et al., 1998; Lerner, 1997). Τα άτομα έχουν ανάγκη να πιστεύουν ότι τα «δίκαια» και «καλά πράγματα» συμβαίνουν στους «καλούς ανθρώπους», ενώ αντίστοιχα τα «άδικα και κακά» συμβαίνουν στους «κακούς» ανθρώπους. Βασική αρχή

επομένως του κόσμου στον οποίον ζουν αποτελεί το γεγονός ότι οι άνθρωποι γενικά παίρνουν αυτό που τους αξίζει (Lerner & Miller, 1978).

Έρευνες που ασχολήθηκαν με τα ψυχολογικά οφέλη ενός τέτοιου μηχανισμού έδειξαν ότι η πίστη σε έναν δίκαιο κόσμο διαδραματίζει μία αρκετά σημαντική προσαρμοστική λειτουργία για τα άτομα (Correia et al., 2009; Dzuka & Dalbert, 2000; Lipkus et al., 1996; Ritter et al., 1990; Furnham, 2003). Συγκεκριμένα, με την πεποίθηση ότι ο κόσμος είναι δίκαιος, ο κόσμος βιώνεται σαν ένα σταθερό, δίκαιο και σε τάξη φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον. Τα άτομα, επομένως, αισθάνονται ότι είναι τα ίδια υπεύθυνα για το πεπρωμένο τους και έτσι είναι σε θέση να θέτουν μεγαλεπήβολους στόχους και να προσπαθούν να τους κατακτήσουν (Lerner & Miller, 1978; Furnham, 2003). Η σημαντικότητα της πεποίθησης αυτής φαίνεται στις περιπτώσεις όπου τα άτομα βιώνουν μία ανακολουθία ανάμεσα σε αυτό που πιστεύουν και σε γεγονότα της καθημερινότητας που υποδεικνύουν το αντίθετο, καθιστώντας αδύνατο για τα ίδια να εγκαταλείψουν την πεποίθησή τους. Η πίστη σε έναν δίκαιο κόσμο φαίνεται να απειλείται τόσο σε περιπτώσεις θυμάτων κακουχιών όσο και σε περιπτώσεις ατόμων που λαμβάνουν άδικα πλεονεκτήματα (Lerner, 1965; Rubin & Replau, 1973).

Η πίστη στον δίκαιο κόσμο αποτελεί αξία των ανθρώπων και καθορίζει τον τρόπο με τον οποίο νοηματοδοτείται η πραγματικότητα και ενεργεί το άτομο στο πλαίσιο των σχέσεών του (Παπαστάμου & Προδρομίτης, 2010). Σύμφωνα με τον Lerner (1998), ωστόσο, η πίστη σε έναν δίκαιο κόσμο δεν παύει να αποτελεί μία «πλάνη» που κάνει τα άτομα να αποδέχονται εκ των προτέρων μία λανθασμένη αντίληψη του κόσμου και της πραγματικότητας στην οποία ζουν.

Η πίστη σε έναν δίκαιο κόσμο έχει κατά καιρούς θεωρηθεί ως το αποτέλεσμα της σύνθεσης δύο διαφορετικών κατασκευών: της πίστης σε έναν δίκαιο κόσμο και αντίστοιχα της πίστης σε έναν άδικο κόσμο (Dalbert et al., 2001). Αυτή η παραδοχή υποστηρίχθηκε από έρευνες που πραγματοποιήθηκαν (Furnham, 1985; Furnham & Procter, 1989) με βάση την κλίμακα των Rubin & Replau (1975). Οι κατασκευές αυτές ωστόσο φαίνεται να συνδέονται με διαφορετικές μεταβλητές και διαστάσεις προσωπικότητας (Dalbert, et al., 2001; Lench & Chang, 2007).

Ο Maes (1998) έκανε μία άλλη διάκριση μεταξύ δύο ειδών δικαιοσύνης: της *ενυπάρχουσας* και της *απώτερης* δικαιοσύνης. Η ενυπάρχουσα αποτελεί την τάση του ατόμου να αντιλαμβάνεται τη δικαιοσύνη ως δίκαιη ανταπόδοση για κάποια προηγούμενη δράση, λειτουργώντας ουσιαστικά ως τιμωρία. Η απώτερη δικαιοσύνη

αναφέρεται στην πεποίθηση ότι η δικαιοσύνη θα αποκατασταθεί στο τέλος, αφήνοντας στα άτομα το περιθώριο να βιώσουν πιο ομαλά την ανακολουθία μεταξύ της πίστης τους για έναν δίκαιο κόσμο και των γεγονότων που την αμφισβητούν.

Ορισμένοι ερευνητές (Dalbert, 1999; Lipkus et al., 1996) έχουν προτείνει να ιδωθεί η έννοια της πίστης σε έναν δίκαιο κόσμο ως διάκριση μεταξύ μίας *προσωπικής* και μίας *γενικής* πίστης στον δίκαιο κόσμο. Η προσωπική πίστη σε έναν δίκαιο κόσμο αναφέρεται σε μία πεποίθηση για μία συνολικά δίκαιη θεώρηση για τα γεγονότα της ζωής ενός ατόμου. Η γενική πίστη σε έναν δίκαιο κόσμο αναλογεί σε μία γενική θεώρηση του κόσμου ως ενός δίκαιου πλαισίου.

Ορισμένοι ερευνητές έχουν ασχοληθεί με τη σχέση μεταξύ της πίστης στον δίκαιο κόσμο και της κοινωνικής και πολιτικής ιδεολογίας (Alves & Correia, 2010; Dittmar & Dickinson, 1993; Furnham, 1985; Tanaka, 1999). Οι έρευνες αυτές έδειξαν ότι τα άτομα με ισχυρό αίσθημα περί δικαίου, τείνουν να δικαιολογούν το status quo σε άδικες κοινωνίες, θεωρώντας ότι αφού ο κόσμος είναι δίκαιος και η κατανομή των πόρων και οι ισχύοντες θεσμοί θα είναι δίκαιοι και επομένως θα πρέπει να παραμείνουν ως έχουν.

Συσχέτιση της εν λόγω έννοιας έχει βρεθεί και με τις ιδεολογίες δικαιολόγησης του συστήματος (Jost & Hunyady, 2005). Πιο συγκεκριμένα, οι Christopher et al. (2008) βρήκαν θετική συσχέτιση της πίστης σε έναν δίκαιο κόσμο με τον δεξιό αυταρχισμό, την αποδοχή της ιεραρχίας σε ταξικό επίπεδο και την προτεσταντική ηθική της εργασίας. Ακόμη, οι Dittmar & Dickinson (1993) σε μελέτη που διενέργησαν βρήκαν ότι τα άτομα που πιστεύουν στον δίκαιο κόσμο τείνουν να αποδέχονται δεξιές πολιτικές τοποθετήσεις και να επιθυμούν τη διατήρηση του status quo.

Η θεωρία και οι έρευνες για το περί δικαίου αίσθημα λαμβάνονται υπόψη και στην παρούσα έρευνα για τη διαμόρφωση της κοινωνικής αναπαράστασης του Πανεπιστημιακού Ασύλου και τις απόψεις απέναντι στην κατάργησή του.

1.4. Κοινωνιολογική Επικέντρωση

Οι μεταβλητές που χρησιμοποιήθηκαν ως κοινωνιολογικές επικεντρώσεις είναι αυτές της «ηλικίας» και του «επιπέδου εκπαίδευσης». Ουσιαστικά με τη μεταβλητή του «επιπέδου εκπαίδευσης» επιχειρείται η διερεύνηση του εάν οι συμμετέχοντες έχουν κάποια σχέση με τον χώρο του Πανεπιστημίου, δηλαδή αν οι ίδιοι είναι ή έχουν υπάρξει φοιτητές, και κατά πόσο η τυχόν φοίτησή τους στα Πανεπιστήμια τους έχει οδηγήσει στην υιοθέτηση μίας συγκεκριμένης άποψης για το Πανεπιστημιακό Άσυλο.

Ακόμη, η μεταβλητή της «ηλικίας» κρίνεται ως σημαντική για τη διαμόρφωση των απόψεων απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο, λόγω των ειδικών ιστορικών συνθηκών στην Ελλάδα. Παρά το γεγονός ότι η ηλικία μελετάται με τη μορφή μίας συνεχούς μεταβλητής και όχι με τη μορφή ηλικιακών κατηγοριών, ωστόσο στα πλαίσια της εν λόγω μεταβλητής συμμετέχουν άτομα διαφορετικών ιστορικών καταβολών και επομένως διαφορετικής γενιάς. Στην έρευνα υπάρχουν συμμετέχοντες που είναι φοιτητές στον παρόντα χρόνο, αλλά και άτομα που έχουν ζήσει την περίοδο της μεταπολίτευσης, ακόμη και την περίοδο των γεγονότων του Πολυτεχνείου. Επομένως, κρίνεται ότι η ηλικία και οι διαφορετικές ιστορικές συνθήκες θα έχουν επηρεάσει την άποψη των συμμετεχόντων για το Πανεπιστημιακό Άσυλο.

1.4.1. Ηλικία

Η ηλικία αποτελεί ένα βιολογικό δεδομένο και παράλληλα ένα κοινωνικό κατασκευάσμα. Η ηλικία αξιολογείται διαφορετικά με βάση την κοινωνία στην οποία τοποθετείται. Στη σύγχρονη κοινωνία, παραδείγματος χάριν, παρατηρείται το φαινόμενο της «παράτασης της νεότητας», σύμφωνα με το οποίο τα άτομα των 30 ετών κρίνονται ακόμη ως νέοι (Παντελίδου-Μαλούτα, 1993).

Η Παντελίδου-Μαλούτα (1993), αναφερόμενη στην ύπαρξη των γενεών, τόνισε ότι οι γενεές διαχωρίζονται μεταξύ τους μέσω της ταύτισης με μία διαφορετική ιστορική εμπειρία. Η εμπειρία αυτή όμως μπορεί να κριθεί διαφορετικά από κάθε ηλικιακή ομάδα, καθώς κάθε ηλικία συνδέεται και με διαφορετικούς κοινωνικούς ρόλους (π.χ. φοιτητής, ενήλικας με οικογένεια κ.α.). Ο ρόλος ή οι ρόλοι των οποίων είναι φορέας κάθε φορά το άτομο και η κοινωνικοπολιτική γενιά στην οποία ανήκει, οδηγούν σε μεγάλο βαθμό στη δημιουργία της πολιτικής του συμπεριφοράς.

Έχει βρεθεί ότι τα άτομα που ανήκουν στην ίδια γενιά παρουσιάζουν παρόμοια πολιτική συμπεριφορά (Παντελίδου-Μαλούτα, 1993). Ωστόσο, δεν πρέπει να αγνοείται το γεγονός ότι τα μέλη μίας ηλικιακής ομάδας μπορεί να μη βιώνουν με τον ίδιο τρόπο το ίδιο γεγονός. Η Μουσούρου (2005) αναφέρει ότι οι προηγούμενες γενεές που συνδέθηκαν με μεγάλα ιστορικά γεγονότα ενδιαφέρθηκαν ιδιαίτερα για τον τομέα της πολιτικής, για την κατάκτηση συλλογικών στόχων και για τη δημιουργία κοινωνικών κινημάτων.

Η ηλικία αποτελεί έναν σημαντικό παράγοντα για τον καθορισμό της πολιτικής συμπεριφοράς και τη συμμετοχή στο εκλογικό γίγνεσθαι. Η πολιτική κοινωνικοποίηση ξεκινά πριν την ενηλικίωση των ατόμων. Συγκεκριμένα, η εφηβεία αποτελεί σημαντικό

παράγοντα για τη διαμόρφωση της πολιτικής συμπεριφοράς (Dawson & Prewitt, 1969). Μελέτες έχουν αποκαλύψει ότι όσο αυξάνεται η ηλικία τόσο αυξάνεται και η συμμετοχή στις εκλογές με αποκορύφωμα την ηλικία των 40 με 45 χρόνων. Ωστόσο, μετά το πέρας αυτής της ηλικίας το ενδιαφέρον για συμμετοχή στις εκλογές μειώνεται σταδιακά (Campbell et al., 1960; Butler, 1975; Curtis & Lambert, 1976).

Όσον αφορά τα άτομα ηλικιών κάτω των 25 ετών, έχει βρεθεί ότι συνήθως αυτοτοποθετούνται περισσότερο στον χώρο της αριστερής πολιτικής ιδεολογίας από τους μεγαλύτερους, οι οποίοι φαίνεται να ενστερνίζονται πιο δεξιά συντηρητική ιδεολογία (Duhamel & Mechet, 2003). Μάλιστα, στον ελληνικό χώρο έχει παρατηρηθεί ότι οι νέοι δείχνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για την αριστερή ιδεολογία και τείνουν να τοποθετούνται πιο αριστερά από τις παλαιότερες γενιές (Παντελίδου-Μαλούτα, 1987, 1993).

Η ηλικία χρησιμοποιείται στην παρούσα ερευνητική προσπάθεια με σκοπό την ανάδειξη της κοινωνικής αναπαράστασης του Πανεπιστημιακού Ασύλου γνωρίζοντας τις ιστορικές διαφορές μεταξύ των γενεών που συμπεριλαμβάνονται. Συγκεκριμένα, τα άτομα με ηλικία 18 έως 25 ετών θα ανήκουν στους φοιτητές, τα άτομα ηλικιών 40-60 θα ανήκουν στην περίοδο της Μεταπολίτευσης και τα άτομα των 65+ θα έχουν βιώσει τα γεγονότα της Χούντας, αλλά και του Πολυτεχνείου. Με γνώμονα, λοιπόν, την ηλικία θα επιχειρηθεί η ανάδειξη της άποψης απέναντι στην κατάργηση του Πανεπιστημιακού Ασύλου.

1.4.2. Επίπεδο Εκπαίδευσης

Το επίπεδο εκπαίδευσης των συμμετεχόντων φαίνεται να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της πολιτικής ταυτότητας. Ο Dunn (2011) προτείνει τρεις διαφορετικές εξηγήσεις για τη διαμόρφωση της πολιτικής τοποθέτησης. Η πρώτη σχετίζεται με το ατομικό συμφέρον. Πιο αναλυτικά, άτομα που έχουν λάβει υψηλού επιπέδου μόρφωση, είναι πιο πιθανό να λάβουν μεγαλύτερο εισόδημα και επομένως να ενστερνιστούν πιο δεξιές τοποθετήσεις. Η δεύτερη, η αναπτυξιακή θεώρηση αιτιολογεί την πολιτική τοποθέτηση με βάση τη διεύρυνση των οριζόντων των ατόμων, όπως αυτή προκύπτει από το επίπεδο της μόρφωσης. Δηλαδή, όσο πιο υψηλή μόρφωση λαμβάνει κάποιος, τόσο πιο φιλελεύθερη ιδεολογία αναπτύσσει. Τέλος, η τρίτη προσέγγιση, της κοινωνικοποίησης δίνει έμφαση στις διαδικασίες κοινωνικής μάθησης για τη διαμόρφωση της πολιτικής τοποθέτησης.

Έρευνες των Milligan et al. (2004) και Dee (2004) βρήκαν συσχέτιση μεταξύ της εκπαίδευσης και της πολιτικής συμμετοχής, κάτι το οποίο βασίζεται στο γεγονός ότι το υψηλό επίπεδο μόρφωσης αυξάνει τις δεξιότητες και τις γνώσεις που σχετίζονται με την πολιτική (Persson et al., 2016). Σε έρευνα των Borgonovi et al. (2010), επιβεβαιώθηκε ο ρόλος της εκπαίδευσης στην πολιτική πληροφόρηση, χωρίς ωστόσο η εκπαίδευση να επηρεάζει τη συμμετοχή στις εκλογές.

Σε άλλες έρευνες έχει διαπιστωθεί ότι η εκπαίδευση σχετίζεται με πιο φιλελεύθερες απόψεις σε ορισμένα θέματα, όμως επικρατεί αβεβαιότητα σχετικά με το πώς ερμηνεύονται αυτά τα ευρήματα. Η εκπαίδευση φαίνεται να επηρεάζει τις περισσότερες πολιτικές απόψεις διότι άλλοτε σχετίζεται με την προώθηση ατομικιστικών αξιών και άλλοτε με την οικονομική ανάπτυξη και την πολιτική εκπροσώπηση της χώρας στην οποία ανήκει το άτομο (Weakliem, 2002).

Ακόμη, έχει βρεθεί ότι τα άτομα με υψηλότερη εκπαίδευση είναι πιο πιθανό να εκφράζουν αριστερές τοποθετήσεις (Gerber et al., 2010). Τα άτομα με τρίτοβάθμια εκπαίδευση φαίνεται να διαφοροποιούνται ως προς την πολιτική τοποθέτηση με βάση τις σπουδές τους σε ακαδημαϊκές ή τεχνολογικές. Συγκεκριμένα, οι Nilsson et al. (1985) έδειξαν ότι όσοι ακολουθούν ακαδημαϊκές σπουδές εμφανίζουν λιγότερο δεξιά πολιτική τοποθέτηση σε σχέση με αυτούς που ακολουθούν τεχνολογικές σπουδές.

Το επίπεδο εκπαίδευσης κρίνεται σκόπιμο να μελετηθεί στην παρούσα έρευνα ως ένας παράγοντας διαμόρφωσης τόσο της κοινωνικής αναπαράστασης του Πανεπιστημιακού Ασύλου όσο και της άποψης απέναντι στην κατάργησή του.

1.5. Κοινωνιοψυχολογική Επικέντρωση

Οι μεταβλητές που χρησιμοποιήθηκαν ως κοινωνιοψυχολογικές επικεντρώσεις είναι ο «Προσανατολισμός Κοινωνικής Κυριαρχίας», η «δικαιολόγηση του συστήματος», οι «απόψεις απέναντι στη δημόσια και στην ιδιωτική εκπαίδευση» και η «πολιτική αυτοτοποθέτηση με όρους Αριστεράς- Δεξιάς».

Ο «Προσανατολισμός Κοινωνικής Κυριαρχίας» αναφέρεται στην πεποίθηση ενός ατόμου ότι ο κόσμος είναι οργανωμένος ιεραρχικά και στην επιθυμία του ατόμου για υπεροχή της ομάδας του έναντι άλλων ομάδων. Ο «Προσανατολισμός Κοινωνικής Κυριαρχίας» φαίνεται να συσχετίζεται με τον «δεξιόστροφο αυταρχισμό», καθώς και οι δύο έννοιες αναφέρονται στη δεξιά πολιτική τοποθέτηση (Duckitt, 2001). Επομένως, τα άτομα που βρίσκονται ψηλά στην κλίμακα αυτή, υπάρχει περίπτωση να υιοθετούν και αυτά την άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου.

Η μεταβλητή της «δικαιολόγησης του συστήματος» αναφέρεται στην επιθυμία των ατόμων για τη διατήρηση ή την ενίσχυση της καθεστηκυίας τάξης πραγμάτων (Jost & Hunyady, 2005). Θεωρώντας ότι η κατάργηση του Πανεπιστημιακού Ασύλου αποτελεί μια «αποσταθεροποίηση» του συστήματος, αναμένεται ότι τα άτομα που βρίσκονται υψηλά σε αυτή την κλίμακα θα τείνουν να δικαιολογούν και να αποδέχονται ευκολότερα την απόφαση της κυβέρνησης, προκειμένου να αναπτύξουν μία αίσθηση δικαιοσύνης του συστήματος (Cohen, 1964; Jost & Banaji, 2004).

Η μεταβλητή της «άποψης απέναντι στη δημόσια και στην ιδιωτική εκπαίδευση», δίνει στοιχεία για μία γενικότερη προσέγγιση της διάστασης Δημόσιου και Ιδιωτικού. Αναμένεται ότι τα άτομα που θα είναι υπέρ της ιδιωτικής εκπαίδευσης θα είναι κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου, και τα άτομα που είναι υπέρ της δημόσιας εκπαίδευσης θα είναι και υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου, λόγω της σύνδεσής του με τα Δημόσια Ελληνικά Πανεπιστήμια.

Τέλος, η διάσταση της «πολιτικής αυτοτοποθέτησης» των ατόμων σε μία κλίμακα Δεξιάς-Αριστεράς δίνει τη δυνατότητα να ελεγχθεί αν ο πολιτικός προσανατολισμός επεμβαίνει στην άποψη για το Πανεπιστημιακό Άσυλο. Αναμένεται ότι τα άτομα με πιο δεξιά-συντηρητική πολιτική τοποθέτηση θα είναι κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου και θα αποδέχονται τις αποφάσεις της κυβέρνησης, ως εκφραστή των πολιτικών τους πεποιθήσεων, ενώ τα άτομα με πιο αριστερές πεποιθήσεις αναμένονται να είναι υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου.

1.5.1. Προσανατολισμός Κοινωνικής Κυριαρχίας-SDO (Social Dominance Orientation)

Στις κοινωνίες, προκειμένου να αποφευχθούν οι συγκρούσεις των διάφορων κοινωνικών ομάδων υιοθετούνται κάποιοι νομιμοποιητικοί «μύθοι» για την ιεραρχία, οι οποίοι αναφέρονται στην ανωτερότητα κάποιων κοινωνικών ομάδων έναντι κάποιων άλλων. Με τον τρόπο αυτό, οι ανισότητες καθιερώνονται και διαιωνίζονται, δικαιολογώντας την ύπαρξη καταπιεσμένων και περιθωριοποιημένων ομάδων. Η μεταβλητή του Προσανατολισμού Κοινωνικής Κυριαρχίας αποτελεί έναν παράγοντα που συμβάλλει στην αποδοχή αυτών των ιδεολογιών (Pratto et al., 1994).

Ο όρος Προσανατολισμός Κοινωνικής Κυριαρχίας αναφέρεται στην πεποίθηση ενός ατόμου ότι ο κόσμος είναι οργανωμένος ιεραρχικά και στον βαθμό στον οποίο το άτομο επιθυμεί μία ανώτερη ιεραρχικά θέση για την ομάδα του σε σχέση με την εξω-ομάδα. Τα άτομα που βρίσκονται υψηλά στην κλίμακα του SDO αποσκοπώντας στη

διατήρηση μίας πιο ευνοϊκής θέσης για την ομάδα τους αντιτίθενται σε κοινωνικά προγράμματα ενίσχυσης της ισότητας, ενώ κάνουν διακρίσεις απέναντι στα άτομα που ανήκουν σε εξω-ομάδες (Sidanius, 1993; Sidanius & Pratto, 1993) και διατηρούν αρνητική στάση απέναντι σε ομάδες που επιθυμούν την ισότητα, όπως τις εθνοτικές μειονότητες, τις φεμινίστριες και τους ομοφυλόφιλους (Altemeyer, 1998; Pratto et al., 1994; Sidanius et al., 1994, 1996; Whitley & Lee, 2006).

Ο προσανατολισμός κοινωνικής κυριαρχίας αποτελεί προγνωστικό παράγοντα της προκατάληψης απέναντι σε κάποιες κοινωνικές ομάδες που βρίσκονται σε υποδεέστερες θέσεις, όπως εθνοτικές ομάδες, μετανάστες, πρόσφυγες και ομοφυλόφιλους (Altemeyer, 1996; Asbrock et al., 2010; Costello & Hodson, 2011; Sidanius & Pratto, 1999; Thomsen et al., 2008). Ο όρος αυτός συνδέεται και με κάποιες κοινωνικές ιδεολογίες που σχετίζονται με την ομάδα όπως ο πολιτικός συντηρητισμός, ο εθνικισμός, πεποιθήσεις για έναν δίκαιο κόσμο, καθώς και ο μιλιταρισμός (Hodson et al., 2010; Pratto et al., 1994; Sidanius & Pratto, 1999).

Σύμφωνα με την έρευνα των Pratto et al. (1994) βρέθηκε επίσης ότι η στρατιωτικοποίηση συσχετίζεται θετικά με τον Προσανατολισμό Κοινωνικής Κυριαρχίας (SDO), κάτι που σε συνδυασμό με το εύρημα ότι η στρατιωτικοποίηση και η αστυνόμευση έχουν κοινά γνωρίσματα (Kraska, 2007), οδηγεί στην πεποίθηση ότι τα άτομα που βρίσκονται υψηλά στην κλίμακα SDO θα αναμένεται να τάσσονται υπέρ της κατάργησης του Πανεπιστημιακού Ασύλου και της ύπαρξης αστυνόμευσης στους χώρους του πανεπιστημίου. Με βάση την υπάρχουσα βιβλιογραφία αναμένεται να βρεθεί συσχέτιση μεταξύ της εν λόγω κλίμακας με αυτή του δίκαιου κόσμου και με τη δεξιά πολιτική ιδεολογία.

Διαφορές μεταξύ του Δεξιόστροφου Αυταρχισμού και του Προσανατολισμού Κοινωνικής Κυριαρχίας

Οι δύο αυτές έννοιες, του δεξιόστροφου αυταρχισμού και του προσανατολισμού κοινωνικής κυριαρχίας, φαίνεται να παρουσιάζουν ομοιότητα σε θεωρητικό επίπεδο, αφού τα άτομα που σκοράρουν υψηλά στις δύο αυτές κλίμακες φαίνονται να είναι συντηρητικά, ρατσιστικά και προκατειλημμένα. Ωστόσο, υπάρχουν κάποιες σημαντικές διαφορές μεταξύ αυτών των όρων (Χρυσόχοου & Ιατρίδης, 2013).

Μία διαφορά μεταξύ των δύο αυτών κατασκευών αποτελεί το γεγονός ότι ο δεξιόστροφος αυταρχισμός θεωρείται ένα ενδο-ομαδικό φαινόμενο, ενώ ο προσανατολισμός κοινωνικής κυριαρχίας ένα διομαδικό φαινόμενο. Ο δεξιόστροφος

αυταρχισμός επικεντρώνεται στην υπακοή στα όργανα της εξουσίας και τις παραδοσιακές αξίες, ανεξάρτητα από το αν τα άτομα υποστηρίζουν τη διομαδική κυριαρχία, ενώ ο προσανατολισμός κοινωνικής κυριαρχίας αφορά την κυριαρχία έναντι των εξω-ομάδων, ανεξάρτητα από τις απόψεις που επικρατούν στα πλαίσια τις ενδο-ομάδας και εκφράζονται μέσω των οργάνων εξουσίας (Altemeyer, 1998; Pratto et al., 1994).

Σε γενικές γραμμές ο Προσανατολισμός Κοινωνικής Κυριαρχίας, βασίζεται στη διατήρηση του status quo, στην επιθυμία των ατόμων για κυριαρχία της ενδο-ομάδας τους σε σχέση με την εξω-ομάδα και στην υιοθέτηση αντίθετης στάσης στην ανακατανομή των πόρων στα πλαίσια της κοινωνίας (Pratto et al., 1994; Sidanius et al., 1996). Επομένως, τα άτομα που σκοράρουν υψηλά στην κλίμακα του SDO αντιτίθενται περισσότερο σε πρακτικές που αφορούν την ενίσχυση της ισότητας μεταξύ των ομάδων, από ό,τι σε συναισθηματικές αποκρίσεις σε μέλη μειονοτικών ομάδων. Αντίθετα, ο υψηλός δεξιόστροφος αυταρχισμός εκδηλώνεται ιδιαίτερα με συναισθηματικές αποκρίσεις, καθώς αυτές αποτελούν τρόπο έκφρασης της αυταρχικής επιθετικότητας που προέκυψε από την αρνητική στάση των οργάνων εξουσίας σε βάρος ατόμων της εξω-ομάδας (Altemeyer, 1981, 1988, 1996; Sidanius et al., 1996).

Η σχέση μεταξύ του Προσανατολισμού Κοινωνικής Κυριαρχίας και του δεξιόστροφου αυταρχισμού διαφέρει ανάλογα με το κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο (Duriez et al., 2005). Σε περιοχές όπως η Δυτική Ευρώπη, όπου το πολιτικό σύστημα μπορεί να θεωρηθεί ως ένα συνεχές από την ακρο-αριστερά έως την ακρο-δεξιά με την ύπαρξη σοσιαλιστικών-αριστερών κομμάτων, καθώς και φιλελεύθερων και συντηρητικών δεξιών κομμάτων, οι δύο αυτοί όροι φαίνεται να συσχετίζονται. Η συσχέτιση αυτή προκύπτει καθώς και οι δύο αυτές έννοιες αναφέρονται στη δεξιά πολιτική τοποθέτηση. Αντίθετα, σε περιοχές όπου κάποια από τις δύο διαστάσεις που βρίσκονται στα άκρα του πολιτικού συνεχούς απουσιάζει, η συσχέτιση μεταξύ των δύο όρων είναι σχετικά αδύναμη. Παράδειγμα αποτελούν περιοχές όπως οι ΗΠΑ, η Πολωνία και η Ουκρανία (Duckitt, 2001).

1.5.2. Δικαιολόγηση του συστήματος

Οι άνθρωποι τείνουν να δικαιολογούν το σύστημα υιοθετώντας κάποιες ιδεολογίες οι οποίες έχουν συνήθως κοινωνικό, πολιτικό και οικονομικό περιεχόμενο. Κάποιες από αυτές είναι η δικαιολόγηση του οικονομικού συστήματος, ο προσανατολισμός κοινωνικής κυριαρχίας, ο δεξιόστροφος αυταρχισμός, η πίστη σε

έναν δίκαιο κόσμο, ο πολιτικός συντηρητισμός. Οι ιδεολογίες αυτές τείνουν να συσχετίζονται μεταξύ τους κυρίως στις Δυτικές καπιταλιστικές κοινωνίες, κάτι που υποδεικνύει εν μέρει την εξυπηρέτηση μίας κοινής ιδεολογικής λειτουργίας στα πλαίσια του εξορθολογισμού και της νομιμοποίησης του status quo (Jost et al., 2003; Jost & Thompson, 2000; Sidanius & Pratto, 1999).

Σύμφωνα με τους Jost & Hunyady (2002) οι άνθρωποι επιθυμούν τη διατήρηση ή την ενίσχυση της νομιμότητας και της σταθερότητας των μορφών κοινωνικής διάρθρωσης που ήδη υπάρχουν. Αυτό γίνεται φανερό ακόμη και σε περιπτώσεις όπου μια ομάδα βρίσκεται σε μειονεκτική θέση συγκριτικά με άλλες στο κοινωνικό σύστημα. Η ίδια αυτή ομάδα δικαιολογεί την κατάσταση μέσω της διάρθρωσης του συστήματος και της ύπαρξης ανισοτήτων σε αυτό. Οι άνθρωποι δεν βιώνουν μόνο τις ανισότητες των κοινωνικών συστημάτων των οποίων αποτελούν μέλη. Βιώνουν ακόμη την αβεβαιότητα για το μέλλον τους και το περιβάλλον όπου ζουν. Ένας τρόπος να μειωθούν τα εν λόγω συναισθήματα και να νιώσουν ασφάλεια και σταθερότητα είναι να πιστεύουν στη δικαιοσύνη του συστήματος (Van der Toorn et al., 2011).

Οι άνθρωποι, λοιπόν, τείνουν να δικαιολογούν το σύστημα προκειμένου να αποφύγουν αισθήματα ανασφάλειας και αποσταθεροποίησης που προκύπτουν σε περιόδους αμφισβήτησης των κοινωνικών δομών (Jost et al., 2004). Οι Jost & Banaji (1994) διέκριναν τρία διαφορετικά κίνητρα που μπορούν να βρίσκονται σε σύγκρουση στα μέλη ομάδων που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση: τη *δικαιολόγηση του εγώ* που αναφέρεται στην επιθυμία διατήρησης μίας καλής εικόνας για τον εαυτό, ο οποίος παρουσιάζεται ως νόμιμος δράστης, τη *δικαιολόγηση της ομάδας*, η οποία αφορά την επιθυμία ανάπτυξης μίας ευνοϊκής εικόνας για τα μέλη της ενδο-ομάδας και οδηγεί στη δικαιολόγηση των πράξεων των μελών της, και τέλος η *δικαιολόγηση του συστήματος* με βάση την οποία η διατήρηση της καθεστηκυίας τάξης πραγμάτων είναι επιθυμητή και κρίνεται ως νόμιμη και αναγκαία.

Η δικαιολόγηση του συστήματος φαίνεται να έχει θετικά, αλλά βραχυπρόθεσμα αποτελέσματα, βοηθώντας στη μείωση του αισθήματος δυσφορίας και αβεβαιότητας σε περιπτώσεις όπου απειλείται η καθεστηκυία τάξη πραγμάτων (Jost & Hunyady, 2002). Ωστόσο, σε μακροπρόθεσμο επίπεδο η δικαιολόγηση του συστήματος μπορεί να έχει αρνητική επίδραση, κυρίως σε άτομα που ανήκουν σε μειονεκτούσες και περιθωριοποιημένες ομάδες (Jost & Thompson, 2000; O'Brien & Major, 2005; Rankin, et al., 2009). Με βάση τη θεωρία της δικαιολόγησης του συστήματος, τα άτομα που δεν ευνοούνται από το κοινωνικό σύστημα στο οποίο ανήκουν, τόσο δημόσια όσο και

κατ' ιδίαν, χαρακτηρίζουν το σύστημα και την εξουσία ως ορθά και δίκαια παρόλο που μπορεί να μην είναι. Η τάση ωραιοποίησης των συστημάτων έχει αποδειχτεί και από τις έρευνες του Peritone (1950).

Η θεωρία της δικαιολόγησης του συστήματος φέρει κοινά χαρακτηριστικά με τη θεωρία της γνωστικής ασυμφωνίας (Cohen, 1964; Jost & Banaji, 2004), καθώς όσο μικρότερος είναι ο εξαναγκασμός που ασκείται τόσο πιο μεγάλη η ασυμφωνία και η αλλαγή των στάσεων. Υπό ορισμένες συνθήκες λοιπόν, το άτομο πείθει από μόνο του τον εαυτό του (self-persuasion effect) (Brehm & Cohen, 1962) κι έτσι η υφιστάμενη ασυμφωνία περιορίζεται και το άτομο τελικά λειτουργεί με τον αντίστροφο τρόπο από ό, τι γενικά υπαγορεύει η αντίληψή του. Με άλλα λόγια, το άτομο αναπτύσσει μια ψευδαίσθηση κανονικότητας και δικαιοσύνης του συστήματος (Cohen, 1964; Jost & Banaji, 2004).

Ακόμη, οι ερευνητές Haines & Jost (2000) έδειξαν ότι η προβολή μιας εξήγησης οποιουδήποτε τύπου, ακόμη και αναληθούς, σχετικά με την ύπαρξη ανισοτήτων στην κοινωνία ενισχύει τη νομιμοποίηση της εξουσίας από τους μη ευνοημένους για τους ευνοημένους του συστήματος και μάλιστα η εξήγηση αυτή θεωρείται αρκετά έγκυρη. Οι Van der Toorn et al. (2011) μέσα από τις έρευνές τους σε εκπαιδευτικό, πολιτικό και νομικό επίπεδο έδειξαν ότι όσο περισσότερο εξαρτώνται τα άτομα από την πηγή εξουσίας τόσο περισσότερο τείνουν να νομιμοποιούν το υφιστάμενο σύστημα. Στα ευρήματα αυτά καταλήγουν και οι έρευνες των Kay et al. (2009) στον Καναδά, σύμφωνα με τους οποίους τα άτομα που εξαρτώνται πιο πολύ από το ισχύον σύστημα χαρακτηρίζουν αποδεκτές, δίκαιες και λογικές τις αποφάσεις που λαμβάνει η άρχουσα τάξη. Τέλος, οι Heines & Jost (2000) απέδειξαν ότι όταν τα άτομα νιώθουν λιγότερο ισχυρά δικαιολογούν πολύ πιο εύκολα τη διαφορά ισχύος διομαδικού επιπέδου.

Οι Jost & Hunydaya (2002) υποστηρίζουν ότι οι ιδεολογίες αυτές για τη δικαιολόγηση του συστήματος μοιράζονται παρόμοιες γνωστικές και κινητήριες καταστάσεις που λειτουργούν ως αφετηρίες. Για παράδειγμα, οι άνθρωποι που νιώθουν ανασφάλεια και απειλή είναι πιο πιθανό να υιοθετήσουν πιο συντηρητικές ιδεολογίες δικαιολόγησης του συστήματος, όπως τον δεξιό αυταρχισμό και τον προσανατολισμό κοινωνικής κυριαρχίας. Το ίδιο συμβαίνει και σε περιπτώσεις όπου το σύστημα και η νομιμότητά του φαίνονται να απειλούνται (Jost et al., 2003; Landau et al., 2004). Σε αυτή την περίπτωση, μάλιστα, προκειμένου να δικαιολογηθεί η ανισότητα μεταξύ των κοινωνικών ομάδων συχνή είναι η χρήση των στερεοτύπων (Jost & Hunyady, 2002).

Η έννοια της δικαιολόγησης του συστήματος αξιοποιείται και στην παρούσα έρευνα προκειμένου να διερευνηθεί η επίδραση της μεταβλητής αυτής στη διαμόρφωση της άποψης απέναντι στην κατάργηση του Πανεπιστημιακού Ασύλου.

1.5.3. Απόψεις απέναντι στη Δημόσια και Ιδιωτική Εκπαίδευση

Το ζήτημα της υπεροχής μεταξύ ιδιωτικής και δημόσιας εκπαίδευσης έχει απασχολήσει κατά καιρούς επιστήμονες, αλλά και γονείς. Ωστόσο, δεν έχει δοθεί ξεκάθαρη απάντηση, καθώς πολλοί είναι οι παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη.

Σε ό, τι αφορά τα δημόσια εκπαιδευτήρια, φαίνεται πως υπερτερούν στο γεγονός ότι παρέχουν δωρεάν τις υπηρεσίες τους. Επιπροσθέτως, τα παιδιά κοινωνικοποιούνται ερχόμενα σε επαφή με συνομήλικους από διαφορετικά κοινωνικά, οικονομικά, πολιτισμικά και μορφωτικά στρώματα μαθαίνοντας να συνυπάρχουν με το διαφορετικό. Παράλληλα, εξασκούν την κριτική σκέψη τους, την αυτονομία και την προσαρμοστικότητα τους, εφόδια απαραίτητα για τη μελλοντική τους κοινωνική και επαγγελματική ένταξη. Τα μειονεκτήματα της δημόσιας εκπαίδευσης εντοπίζονται κυρίως στην έλλειψη κατάλληλων υποδομών και εξοπλισμού. Ακόμη, η έλλειψη προσωπικού σε διάφορα επίπεδα (διδασκαλίας, καθαριότητας, φύλαξης) θέτει υπό αμφισβήτηση όχι μόνο την ποιότητα της εκπαίδευσης που παρέχεται, αλλά και την ασφάλεια και τις απαιτούμενες συνθήκες υγιεινής. Τέλος, η επιλογή του διδακτικού προσωπικού γίνεται με τρόπο απρόσωπο και συχνά χωρίς να διασφαλίζεται η πληρότητα και η ποιότητα των προσόντων των εκπαιδευτικών.

Στα θετικά της ιδιωτικής εκπαίδευσης περιλαμβάνεται η εξασφάλιση ενός πιο ασφαλούς περιβάλλοντος μάθησης σε σχέση με τη δημόσια λόγω της περιφρούρησης των χώρων. Παράλληλα, οι υποδομές δείχνουν πολύ καλύτερες, ενώ το πρόγραμμα μαθημάτων περιλαμβάνει και εκμάθηση ξένων γλωσσών με τρόπο τέτοιο που να μην απαιτείται επιπλέον μελέτη σε κάποιο φροντιστήριο. Ένα ακόμη πλεονέκτημα είναι η μεταφορά των μαθητών από και προς τη σχολική μονάδα. Κάτι που οι γονείς εκτιμούν πολύ είναι επίσης το γεγονός ότι τόσο οι εκπαιδευτικοί όσο και το λοιπό προσωπικό των ιδιωτικών σχολείων λογοδοτούν σε αυτούς για τις όποιες αποφάσεις κι ενέργειες. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι πιθανότητες για απεργίες και καταλήψεις στην ιδιωτική εκπαίδευση είναι σχεδόν μηδαμινές. Στα αρνητικά της ιδιωτικής εκπαίδευσης εντάσσονται οι σταθερές δαπάνες για τα δίδακτρα. Τέλος, πολλά ιδιωτικά σχολεία μπορούν να προβούν σε επιλογή των μαθητών τους αποκλείοντας έτσι μεγάλη μερίδα

μαθητών κι οδηγώντας σε ομοιομορφία και πελατειακού τύπου σχέσεις (Αντωνιάδου, 2017).

Σύμφωνα με στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (2015, 2017), κατά τα έτη 1997-2010 η ιδιωτική εκπαίδευση σημείωσε αύξηση της τάξεως του 13,3% σε σύγκριση με τη δημόσια. Και παρέμεινε σταθερή έως και το 2013 περίπου όπου και άρχισε να σημειώνεται καθοδική πορεία λόγω των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών που επικρατούσαν στη χώρα μας. Συγκεκριμένα η προτίμηση για τη Δημόσια εκπαίδευση αγγίζει το 95% των μαθητών για τη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Αυτό δεν είναι μόνο απόρροια της οικονομικής κρίσης, αλλά συνδέεται και με την ικανοποιητική ποιότητα γνώσεων που παρέχονται στα δημόσια σχολεία σε συνδυασμό με το χαμηλό κόστος. Παρόλα αυτά φαίνεται πως η άτυπη εκπαίδευση (φροντιστήρια ξένων γλωσσών και μέσης εκπαίδευσης) έρχονται να συμπληρώσουν τα κενά και των δύο μορφών εκπαίδευσης (Λακασάς, 2015).

Στην παρούσα έρευνα, η ένταξη των απόψεων απέναντι στη δημόσια και στην ιδιωτική εκπαίδευση αποτελεί έναν τρόπο προσέγγισης της διάστασης Δημόσιου-Ιδιωτικού. Ουσιαστικά εξετάζεται το εάν η διάσταση αυτή παρεμβαίνει στην άποψη για την κατάργηση του Πανεπιστημιακού Ασύλου.

1.5.4. Πολιτική τοποθέτηση με όρους Δεξιάς– Αριστεράς

Από τη λήξη του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου έως και τη Μεταπολίτευση, στη χώρα μας διακρίνονται δύο κοινωνικές κατηγορίες: οι «αριστεροί-προοδευτικοί» και οι «δεξιοί-συντηρητικοί». Οι περίοδοι 1944-1967 και 1967-1974 αποτελούν ορόσημα για την πολιτική αντιπαράθεση στην Ελλάδα. Η κυρίαρχη ομάδα -η δεξιά- συνέβαλε με τη στάση της στην κοινωνική και ψυχολογική κατηγοριοποίηση των Ελλήνων σε δεξιούς και κομμουνιστές, σε φίλους και εχθρούς της πατρίδας. Η διάκριση αυτή ενισχύθηκε και με την υιοθέτηση συγκεκριμένης αντιμετώπισης των ομάδων αυτών. Ελευθερίες και κοινωνικοοικονομικά προνόμια για τους δεξιούς, φυλακίσεις, εξορίες, πιστοποιητικά κοινωνικών φρονημάτων και δηλώσεις μετάνοιας για τους αριστερούς. Έτσι, όσοι τάσσονταν με τα πολιτικά φρονήματα της άρχουσας τάξης θεωρούνταν μέλη της ενδο-ομάδας, ενώ όσοι είχαν αντίθετες πεποιθήσεις ανήκαν στην εξω-ομάδα (Αλιβιζάτος, 1983).

Σκοπός αυτής της κατηγοριοποίησης ήταν η διατήρηση της εξουσίας από τη δεξιά και η αναπαραγωγή του κοινωνικού συστήματος. Ο αρνητικός αντίκτυπος της ετικετοποίησης όσων διαφωνούσαν με την άρχουσα τάξη ως «εχθρούς»,

«κομμουνιστές», «προδότες», «κατασκόπους» καθιερώθηκε στη συνείδηση του λαού, αλλά και στη νομοθεσία για πολλά χρόνια (Παπαστάμου, 1989). Το 1975, η τροποποίηση του Συντάγματος καταργούσε πλέον τις νομοθετικές συνέπειες που υπέφεραν οι έχοντες διαφορετικά πολιτικά φρονήματα. Το διπολικό αυτό σχήμα όμως συνεχίζει να απαντάται σήμερα στις κοινωνικές αναπαραστάσεις των Ελλήνων.

Σχετική έρευνα της Μαντόγλου το 1996 έδειξε ότι τα κόμματα της πολιτικής σκηνής κατατάσσονται σε αυτά που πρεσβεύουν τη δεξιά, την κεντρώα και την αριστερή ιδεολογία αντίστοιχα. Σε επίπεδο κοινωνικών αναπαραστάσεων φάνηκε ότι οι συμμετέχοντες στην έρευνα είχαν ξεκάθαρα τα όρια μεταξύ της Δεξιάς, του Κέντρου και της Αριστεράς. Η πόλωση διακρίνεται από την κατηγοριοποίηση των πολιτικών κομμάτων σε αντιπαθητικά ή ουδέτερα (κόμματα δεξιού προσανατολισμού) και σε λιγότερο αντιπαθητικά ή ουδέτερα (κόμματα αριστερού προσανατολισμού). Από τα ανωτέρω αποτελέσματα φάνηκε ότι η διπολική κατηγοριοποίηση συνεχίζει να υφίσταται, απλώς τα όρια έχουν διευρυνθεί.

Στην παρούσα έρευνα οι συμμετέχοντες καλούνται να αυτοτοποθετηθούν σε μια κλίμακα αριστερής και δεξιάς πολιτικής τοποθέτησης, προκειμένου να φανεί αν αυτή η μεταβλητή διαδραματίζει κάποιο ρόλο στη διαμόρφωση της άποψης απέναντι στην κατάργηση του Πανεπιστημιακού Ασύλου.

Συνοψίζοντας, με βάση τη βιβλιογραφία που παρουσιάστηκε στα προηγούμενα κεφάλαια, επιλέχθηκαν κάποιες μεταβλητές ώστε να εξεταστεί το ενδεχόμενο αυτές να παρεμβαίνουν στην άποψη των ατόμων σχετικά με την κατάργηση του Πανεπιστημιακού Ασύλου. Συγκεκριμένα, τα άτομα που βρίσκονται υψηλά στην κλίμακα του «δεξιόστροφου αυταρχισμού» (RWA), στην κλίμακα «Προσανατολισμού Κοινωνικής Κυριαρχίας» (SDO), στην κλίμακα της «πίστης σε έναν δίκαιο κόσμο» και στην κλίμακα της «δικαιολόγησης του συστήματος» αναμένεται ότι θα τάσσονται υπέρ της κατάργησης του Πανεπιστημιακού Ασύλου, σε αντίθεση με αυτούς που βρίσκονται χαμηλά στις παραπάνω κλίμακες. Ακόμη, τα άτομα που θα αυτοτοποθετούνται ως πιο δεξιοί αναμένονται να παρουσιάζουν αρνητική άποψη απέναντι στο Πανεπιστημιακό Ασυλο, σε αντίθεση με αυτούς που αυτοτοποθετούνται ως πιο αριστεροί. Τα άτομα που τάσσονται υπέρ της δημόσιας εκπαίδευσης αναμένονται να είναι υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου, σε αντίθεση με αυτά που είναι υπέρ της ιδιωτικής εκπαίδευσης και πιστεύεται ότι θα είναι κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου. Τέλος, οι μεταβλητές της «ηλικίας» και του «επιπέδου εκπαίδευσης» θα εξεταστούν για το αν

επιηρεάζουν την άποψη των ατόμων σχετικά με το Πανεπιστημιακό Άσυλο, λόγω των σημαντικών στοιχείων που προσδίδουν για τη σχέση των συμμετεχόντων με το πανεπιστήμιο και τα γεγονότα του Πολυτεχνείου.

2. Μεθοδολογία

2.1. Συμμετέχοντες

Οι συμμετέχοντες ήταν συνολικά 433, εκ των οποίων οι 136 (31,7%) ήταν άνδρες και οι 292 ήταν γυναίκες (68,1%). Υπήρξε και ένα άτομο που διάλεξε την επιλογή «Άλλο», ενώ 4 συμμετέχοντες δεν έδωσαν καμία απάντηση στη συγκεκριμένη ερώτηση. Ο μέσος όρος ηλικίας ήταν τα 34,5 έτη ($SD= 14,43$). Όσον αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης, 6 (1,4%) δήλωσαν ότι έχουν τελειώσει το Δημοτικό, 34 (7,9%) ότι έχουν τελειώσει το Λύκειο, 40 (9,3%) κάποια Τεχνική Σχολή/ ΙΕΚ, 156 (36,4%) δήλωσαν ότι είναι κάτοχοι Πτυχίου ΑΕΙ ή ΤΕΙ, 113 (26,3%) ότι έχουν Μεταπτυχιακό και 11 (2,6%) ότι έχουν Διδακτορικό. Υπήρξαν και 4 συμμετέχοντες που δε δήλωσαν το επίπεδο σπουδών τους. Οι συμμετέχοντες απάντησαν ακόμη στο εάν έχουν παιδιά που σπουδάζουν. Από αυτούς 366 (85,1%) δήλωσαν ότι δεν έχουν, 64 (14,9%) ότι έχουν, ενώ 3 συμμετέχοντες δεν απάντησαν σε αυτή την ερώτηση. Σε συνέχεια της παραπάνω ερώτησης δήλωσαν το πού σπουδάζουν τα παιδιά τους. Από αυτούς 55 (12,7%) δήλωσαν ότι τα παιδιά τους φοιτούν σε Δημόσιο Πανεπιστήμιο, 6 (1,4%) σε Πανεπιστήμιο του Εξωτερικού, 2 (0,5%) σε κάποιο Κολέγιο και 1 (0,2%) σε Τεχνική/ Επαγγελματική Σχολή.

2.2. Διαδικασία

Η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε στο διάστημα μεταξύ των μηνών Νοεμβρίου και Δεκεμβρίου του 2020. Οι συμμετέχοντες καλούνταν να απαντήσουν σε ένα ερωτηματολόγιο αυτοαναφοράς. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν με τη μέθοδο της χιονοστιβάδας.

Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου πραγματοποιούνταν, μετά την ανάγνωση ενός κειμένου αναφορικά με τον σκοπό της έρευνας. Στο κείμενο γινόταν σαφής η τήρηση της ανωνυμίας και η διασφάλιση του δικαιώματος των συμμετεχόντων να μην απαντήσουν σε ερωτήσεις που θα μπορούσαν να τους φέρουν σε δύσκολη θέση.

Εφόσον δινόταν η συγκατάθεση των ερωτηθέντων, ακολουθούσε συμπλήρωση του ερωτηματολογίου που είχε διάρκεια περίπου 20 με 30 λεπτά.

2.3. Μετρήσεις

Δεξιόστροφος Αυταρχισμός (Right -Wing Authoritarianism). Για τη μέτρηση του δεξιόστροφου αυταρχισμού χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο Right-wing Authoritarianism (Funke, 2005). Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 12 items-προτάσεις και οι συμμετέχοντες καλούνται να δείξουν τον βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας τους με αυτές σε μία κλίμακα από το 1 (διαφωνώ απόλυτα) μέχρι το 7 (συμφωνώ απόλυτα). Ένα παράδειγμα ερώτησης του συγκεκριμένου ερωτηματολογίου είναι η εξής: «Η υπακοή και ο σεβασμός στην εξουσία είναι οι πιο σημαντικές αξίες που πρέπει να μάθουν τα παιδιά.» Το Cronbach's Alpha για την κλίμακα αυτή ήταν .79.

Προσανατολισμός Κοινωνικής Κυριαρχίας (Social Dominance Orientation). Για τη μέτρηση του Προσανατολισμού Κοινωνικής Κυριαρχίας χρησιμοποιήθηκε η συντομευμένη εκδοχή (Γκουμάτση κ.ά., 2010) του ερωτηματολογίου Social Dominance Orientation (Sidanius & Pratto, 1994). Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 8 προτάσεις και οι ερωτώμενοι καλούνται να υποδείξουν το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας τους με αυτές σε μία κλίμακα από το 1 (διαφωνώ απόλυτα) έως το 7 (συμφωνώ απόλυτα). Η κλίμακα αυτή αφορά στη θετική ή αρνητική στάση απέναντι στις ανισότητες που παρατηρούνται μεταξύ δύο κοινωνικών ομάδων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η συγκεκριμένη πρόταση «Οι κατώτερες κοινωνικές ομάδες πρέπει να παραμείνουν σε αυτή τη θέση». Το Cronbach's Alpha για την κλίμακα αυτή ήταν .79.

Δικαιολόγηση του Συστήματος (System Justification). Για τη μέτρηση της δικαιολόγησης του συστήματος χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο των Jost & Hunyada (2002). Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 8 παραδοχές και οι συμμετέχοντες καλούνται να υποδείξουν τον βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας τους με αυτές σε μία κλίμακα από το 1 (διαφωνώ απόλυτα) έως το 7 (συμφωνώ απόλυτα). Ένα παράδειγμα του συγκεκριμένου ερωτηματολογίου είναι η πρόταση: «Οι περισσότερες από τις πολιτικές που ασκούνται υπηρετούν το γενικότερο καλό». Το Cronbach's Alpha για την κλίμακα αυτή ήταν .77.

Πίστη σε έναν δίκαιο κόσμο. Για τη μέτρηση της πίστης σε έναν δίκαιο κόσμο χρησιμοποιήθηκε ένα ερωτηματολόγιο που περιλαμβάνει τις Δοξασίες περί Δίκαιου και Άδικου κόσμου (Παπαστάμου & Προδρομίτης, 2010). Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 16 παραδοχές, κάποιες εκ των οποίων αναφέρονται στην πίστη σε έναν δίκαιο κόσμο και κάποιες στην πίστη σε έναν άδικο κόσμο. Στις προτάσεις αυτές οι συμμετέχοντες καλούνται να υποδείξουν τον βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας τους με αυτές σε μία κλίμακα από το 1 (διαφωνώ απόλυτα) έως το 7 (συμφωνώ απόλυτα). Ένα παράδειγμα του συγκεκριμένου ερωτηματολογίου αποτελεί η δήλωση: «Τα καλά τυχαίνουν σε αυτούς που προσπαθούν στη ζωή και το αξίζουν». Το Cronbach's Alpha για την κλίμακα αυτή ήταν .75.

Πολιτική Αυτοτοποθέτηση. Για τη μέτρηση της πολιτικής τοποθέτησης χρησιμοποιήθηκε μία κλίμακα αυτοαναφοράς από το 1 έως το 10, με το 1 να δηλώνει την Ακρο-αριστερή τοποθέτηση και το 10 την Ακρο-δεξιά.

Απόψεις υπέρ και κατά της δημόσιας εκπαίδευσης. Για τη μέτρηση των απόψεων απέναντι στη δημόσια εκπαίδευση κατασκευάστηκε ένα ερωτηματολόγιο με 11 παραδοχές, εκ των οποίων κάποιες δηλώνουν στάσεις υπέρ της δημόσιας και κάποιες υπέρ της ιδιωτικής. Οι συμμετέχοντες καλούνται να υποδείξουν τον βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας τους με αυτές σε μία κλίμακα από το 1 (διαφωνώ απόλυτα) έως το 7 (συμφωνώ απόλυτα). Παραδείγματα αυτού του ερωτηματολογίου αποτελούν οι προτάσεις: «Η δημόσια εκπαίδευση είναι υψηλής ποιότητας γι' αυτό δεν εξαρτάται από κανένα συμφέρον κέρδους» και «Η ιδιωτική εκπαίδευση προσφέρει καλύτερη και πιο ολοκληρωμένη κατάρτιση από τη δημόσια».

Αρχικά εφαρμόστηκε διερευνητική παραγοντική ανάλυση κύριων παραγόντων στα 11 στοιχεία της κλίμακας για τις απόψεις σχετικά με τη δημόσια και την ιδιωτική εκπαίδευση με πλάγια περιστροφή ($KMO = .79$). Η ανάλυση (βλ. Παράρτημα Α, Πίνακας Α1) υπέδειξε λύση τριών παραγόντων με ιδιοτιμές μεγαλύτερες του 1 που συνδυαστικά εξηγούσαν το 59,85% της συνολικής διακύμανσης. Ωστόσο, επειδή οι δύο παράγοντες εξηγούσαν το 49,55% της συνολικής διακύμανσης και υπήρχε σοβαρή πτώση της ιδιοτιμής από τον δεύτερο στον τρίτο παράγοντα, η ανάλυση ξαναέγινε με προκαθορισμένη εξαγωγή δύο παραγόντων. Έτσι, εφαρμόστηκε διερευνητική παραγοντική ανάλυση κύριων παραγόντων, με προκαθορισμένη την εξαγωγή 2 παραγόντων ($KMO = .79$). Η ανάλυση υπέδειξε λύση δύο παραγόντων με ιδιοτιμές

μεγαλύτερες του 2 που συνδυαστικά εξηγούν το 49,55% της διακύμανσης. Ο πίνακας 1. δείχνει τις φορτίσεις των παραγόντων μετά την περιστροφή. Τα στοιχεία που φορτίζουν στον πρώτο παράγοντα υποδηλώνουν ότι ο παράγοντας 1 συμβολίζει «την άποψη υπέρ της ιδιωτικής εκπαίδευσης» ($\alpha = .80$) και ο παράγοντας 2 «την άποψη υπέρ της δημόσιας εκπαίδευσης» ($\alpha = .70$).

Απόψεις υπέρ και κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου. Για τη μέτρηση της μεταβλητής αυτής κατασκευάστηκε ένα ερωτηματολόγιο που αποτελείται από 12 προτάσεις, κάποιες από τις οποίες είναι σύμφωνες με την ύπαρξη του Πανεπιστημιακού Ασύλου και κάποιες άλλες όχι. Οι συμμετέχοντες καλούνται να υποδείξουν τον βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας τους με αυτές σε μία κλίμακα από το 1 (διαφωνώ απόλυτα) έως το 7 (συμφωνώ απόλυτα). Χαρακτηριστικά παραδείγματα του εν λόγω ερωτηματολογίου αποτελούν οι φράσεις: «Το πανεπιστημιακό άσυλο συνέβαλε στους αγώνες της νεολαίας για τη δημοκρατία» και «Χρειάζεται να υπάρχει αστυνόμευση στον χώρο του Πανεπιστημίου».

Εφαρμόστηκε διερευνητική παραγοντική ανάλυση κύριων παραγόντων στα 12 στοιχεία της κλίμακας των απόψεων για το Πανεπιστημιακό Άσυλο με πλάγια περιστροφή ($KMO = .82$). Η ανάλυση (βλ. Παράρτημα Α, Πίνακας Α2) υπέδειξε λύση 3 παραγόντων με ιδιοτιμές μεγαλύτερες του 1 που συνδυαστικά εξηγούν το 61,38% της διακύμανσης. Ο πίνακας 2. δείχνει τις φορτίσεις των παραγόντων μετά την περιστροφή. Τα στοιχεία που φορτίζουν στον πρώτο παράγοντα υποδηλώνουν ότι ο παράγοντας 1 συμβολίζει την «άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου» ($\alpha = .81$), ο παράγοντας 2 τη «θετική, αλλά μετριοπαθή άποψη απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο» ($\alpha = .62$) που αφορά κυρίως την ελεύθερη διακίνηση ιδεών στον χώρο του Πανεπιστημίου και ο τρίτος παράγοντας την «άποψη υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου» ($\alpha = .80$), η οποία δίνει έμφαση στους λαϊκούς αγώνες και την έννοια της δημοκρατίας.

Πρόσθετα ατομικά στοιχεία. Στο τέλος του ερωτηματολογίου υπήρχαν κάποιες επιπλέον ερωτήσεις αναφορικά με το φύλο των συμμετεχόντων, την ηλικία, το επίπεδο εκπαίδευσής τους, το εάν έχουν παιδιά τα οποία σπουδάζουν, καθώς και πού αυτά φοιτούν. Ακόμη, υπήρχαν και κάποιες ερωτήσεις σχετικά με το ενδιαφέρον τους για τον τομέα της πολιτικής και τον τρόπο πληροφόρησής τους για πολιτικά θέματα.

3. Αποτελέσματα

3.1. Συσχετίσεις Μεταβλητών

Ελέγχθηκε η ύπαρξη συσχέτισης μεταξύ των μεταβλητών: «Προσανατολισμός Κοινωνικής Κυριαρχίας», «δεξιόστροφος αυταρχισμός», «πίστη σε έναν δίκαιο κόσμο», «δικαιολόγηση του συστήματος», «στάση υπέρ της ιδιωτικής εκπαίδευσης», «στάση υπέρ της δημόσιας εκπαίδευσης», «ενδιαφέρον για την πολιτική», «πολιτική αυτοτοποθέτηση», «επίπεδο εκπαίδευσης», «ηλικία», «άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου», «μετριοπαθής άποψη για το Πανεπιστημιακό Άσυλο» και «άποψη υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου» (βλ. Παράρτημα Α, Πίνακας Α3).

Πιο συγκεκριμένα, η μεταβλητή «Προσανατολισμού Κοινωνικής Κυριαρχίας» φάνηκε να έχει στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση με τον «δεξιόστροφο αυταρχισμό» ($r = .52^{***}, p < .001$), με την «πίστη σε έναν δίκαιο κόσμο» ($r = .31^{***}, p < .001$), με τη «δικαιολόγηση του συστήματος» ($r = .30^{***}, p < .001$), με την «άποψη υπέρ της ιδιωτικής εκπαίδευσης» ($r = .26^{***}, p < .001$), με την «πολιτική αυτο-τοποθέτηση» ($r = .45^{***}, p < .001$), με την «ηλικία» ($r = .25^{***}, p < .001$) και την «άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου» ($r = .36^{***}, p < 0.001$). Επίσης, βρέθηκε στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση μεταξύ της μεταβλητής του «Προσανατολισμού Κοινωνικής Κυριαρχίας» και των μεταβλητών: της «άποψης υπέρ της δημόσιας εκπαίδευσης» ($r = -.20^{***}, p < .001$), του «επιπέδου εκπαίδευσης» ($r = -.15^{**}, p = .002$), της «μετριοπαθούς άποψης για το Πανεπιστημιακό Άσυλο» ($r = -.26^{***}, p < .001$) και της «άποψης υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου» ($r = -.36^{***}, p < .001$).

Όσον αφορά τη μεταβλητή του «δεξιόστροφου αυταρχισμού» φάνηκε να έχει στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση με τις μεταβλητές: «πίστη σε έναν δίκαιο κόσμο» ($r = .43^{***}, p < .001$), «δικαιολόγηση του συστήματος» ($r = .38^{***}, p < .001$), «άποψη υπέρ της ιδιωτικής εκπαίδευσης» ($r = .41^{***}, p < .001$), «πολιτική αυτοτοποθέτηση» ($r = .60^{***}, p < .001$), «ηλικία» ($r = .20^{***}, p < .001$) και «άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου» ($r = .55^{***}, p < .001$). Βρέθηκε επίσης στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση του «δεξιόστροφου αυταρχισμού» με τις μεταβλητές: «άποψη υπέρ της δημόσιας εκπαίδευσης» ($r = -.21^{***}, p < .001$), «ενδιαφέρον για την πολιτική» ($r = -.26^{***}, p < .001$), «επίπεδο εκπαίδευσης» ($r = -.21^{***}, p < .001$), «μετριοπαθής άποψη για το Πανεπιστημιακό Άσυλο» ($r = -.33^{***}, p < .001$) και «άποψη υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου» ($r = -.44^{***}, p < .001$).

Η μεταβλητή της «πίστης σε έναν δίκαιο κόσμο» βρέθηκε να έχει στατιστικά σημαντική συσχέτιση επιπλέον με τις μεταβλητές: «δικαιολόγηση του συστήματος» ($r = .61^{***}, p < .001$), «άποψη υπέρ της ιδιωτικής εκπαίδευσης» ($r = .31^{***}, p < .001$), «πολιτική αυτοτοποθέτηση» ($r = .37^{***}, p < .001$), «ηλικία» ($r = .17^{***}, p = .001$), «άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου» ($r = .44^{***}, p < .001$). Βρέθηκε στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση της μεταβλητής της «πίστης σε έναν δίκαιο κόσμο» με τη μεταβλητή που εκφράζει τη «μετριοπαθή άποψη για το Πανεπιστημιακό Άσυλο» ($r = -.10^*, p = .033$) και τη μεταβλητή που εκφράζει τη «θετική άποψη για το Πανεπιστημιακό Άσυλο» ($r = -.25^{***}, p < .001$).

Η μεταβλητή της «δικαιολόγησης του συστήματος» παρουσιάζει στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση και με τις μεταβλητές: «άποψη υπέρ της ιδιωτικής εκπαίδευσης» ($r = .16^{***}, p = .001$), «πολιτική αυτοτοποθέτηση» ($r = .45^{***}, p < .001$), «ηλικία» ($r = .24^{***}, p < .001$) και «άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου» ($r = .40^{***}, p < .001$). Η μεταβλητή της «δικαιολόγησης του συστήματος» εμφανίζει στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση με τη μεταβλητή που εκφράζει τη «μετριοπαθή άποψη για το Πανεπιστημιακό Άσυλο» ($r = -.17^{***}, p = .001$) και τη μεταβλητή που εκφράζει τη «θετική άποψη για το Πανεπιστημιακό Άσυλο» ($r = -.29^{***}, p < .001$).

Η μεταβλητή της «άποψης υπέρ της ιδιωτικής εκπαίδευσης» φάνηκε επίσης να έχει στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση με τις μεταβλητές: «πολιτική αυτοτοποθέτηση» ($r = .40^{***}, p < .001$), «ηλικία» ($r = .22^{***}, p < .001$) και την «άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου» ($r = .47^{***}, p < .001$). Η μεταβλητή της «άποψης υπέρ της ιδιωτικής εκπαίδευσης» εμφάνισε και στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση με τις μεταβλητές: «άποψη υπέρ της δημόσιας εκπαίδευσης» ($r = -.20^{***}, p < .001$), «ενδιαφέρον για την πολιτική» ($r = -.10^*, p = .046$), «μετριοπαθής άποψη για το Πανεπιστημιακό Άσυλο» ($r = -.13^{**}, p = .009$) και «άποψη υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου» ($r = -.29^{***}, p < .001$).

Βρέθηκε στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση μεταξύ της μεταβλητής «άποψη υπέρ της δημόσιας εκπαίδευσης» και των μεταβλητών: «μετριοπαθής άποψη απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο» ($r = .15^{**}, p = .002$) και «άποψη υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου» ($r = .42^{***}, p < .001$). Αντίθετα, βρέθηκε στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση της μεταβλητής «άποψη υπέρ της δημόσιας εκπαίδευσης» με την «πολιτική αυτοτοποθέτηση» ($r = -.24^{***}, p < .001$) και την «άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου» ($r = -.26^{***}, p < .001$).

Σχετικά με τη μεταβλητή «ενδιαφέρον για την πολιτική» βρέθηκε θετική συσχέτιση με τις μεταβλητές «επίπεδο εκπαίδευσης» ($r = .11^*$, $p = .027$), «ηλικία» ($r = .13^{**}$, $p = .007$), «μετριοπαθής άποψη για το Πανεπιστημιακό Άσυλο» ($r = .23^{***}$, $p < .001$) και «άποψη υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου» ($r = .16^{***}$, $p = .001$), και η συσχέτιση αυτή ήταν στατιστικά σημαντική. Η μεταβλητή «ενδιαφέρον για την πολιτική» βρέθηκε να έχει στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση με τη μεταβλητή της «πολιτικής αυτοτοποθέτησης» ($r = -.30^{***}$, $p < .001$) και τη μεταβλητή «άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου» ($r = -.15^{**}$, $p = .002$).

Ακόμη, βρέθηκε στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση μεταξύ της μεταβλητής «πολιτική αυτοτοποθέτηση» και της μεταβλητής της «ηλικίας» ($r = .23^{***}$, $p < .001$), καθώς και μεταξύ της μεταβλητής «πολιτική αυτοτοποθέτηση» και της μεταβλητής για την «άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου» ($r = .58^{***}$, $p < .001$). Η μεταβλητή «πολιτική αυτοτοποθέτηση» φάνηκε να έχει στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση με τη «μετριοπαθή άποψη για το Πανεπιστημιακό Άσυλο» ($r = -.25^{***}$, $p < .001$) και με την «άποψη υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου» ($r = -.43^{***}$, $p < .001$).

Επιπρόσθετα, βρέθηκε στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση μεταξύ του «επίπεδου εκπαίδευσης» και της «ηλικίας» ($r = -.12^*$, $p = .015$). Η «ηλικία» φάνηκε να συσχετίζεται θετικά με την «άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου», και η συσχέτιση αυτή ήταν στατιστικά σημαντική ($r = .31^{***}$, $p < .001$), ενώ βρέθηκε στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση μεταξύ της «ηλικίας» και της «άποψης υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου» ($r = -.14^{**}$, $p = .005$).

Η μεταβλητή «άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου» φάνηκε να έχει στατιστικά σημαντική αρνητική συσχέτιση με τη μεταβλητή «μετριοπαθής άποψη για το Πανεπιστημιακό Άσυλο» ($r = -.18^{***}$, $p < .001$) και με τη μεταβλητή «άποψη υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου» ($r = -.51^{***}$, $p < .001$). Τέλος, βρέθηκε στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση μεταξύ της μεταβλητής «μετριοπαθής άποψη υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου» και της «Άποψης υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου» ($r = .32^{***}$, $p < .001$).

3.2. Ιεραρχική Ανάλυση Παλινδρόμησης με προβλεπόμενο παράγοντα την άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου.

Πραγματοποιήθηκε ιεραρχική ανάλυση παλινδρόμησης χρησιμοποιώντας τη μεταβλητή της «άποψης κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου» ως προβλεπόμενο

παράγοντα (βλ. Παράρτημα Α, Πίνακας Α4). Στο πρώτο βήμα εισήχθησαν οι μεταβλητές του «δεξιόστροφου αυταρχισμού» και της «πίστης σε έναν δίκαιο κόσμο» ως προβλεπτικοί παράγοντες (διάσταση ψυχολογικής επικέντρωσης). Το μοντέλο 1 ($R=.599$, $R^2=.358$, $AdjR=.355$)

ήταν στατιστικά σημαντικό $F(2,376)=104.38$, $p=.000$. Τόσο ο «δεξιόστροφος αυταρχισμός» ($\beta=.440$, $p=.000$) όσο και η «πίστη σε έναν δίκαιο κόσμο» ($\beta=.260$, $p=.000$) φάνηκε να προβλέπουν θετικά την άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου.

Στο δεύτερο βήμα εισήχθησαν οι μεταβλητές «επίπεδο εκπαίδευσης» και «ηλικία» (διάσταση κοινωνιολογικής επικέντρωσης) ως προβλεπτικοί παράγοντες. Το μοντέλο 2 ($R=.647$, $R^2=.418$, $AdjR=.412$) ήταν στατιστικά σημαντικό $F(4,376)=66.84$, $p=.000$ και προέβλεπε επιπλέον το 6% της συνολικής διακύμανσης. Τόσο το «επίπεδο εκπαίδευσης» ($\beta=.099$, $p=.017$), όσο και η «ηλικία» ($\beta=.237$, $p=.000$) βρέθηκε να προβλέπουν θετικά την άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου.

Τέλος, στο τρίτο βήμα εισήχθησαν οι μεταβλητές: «πολιτική αυτοτοποθέτηση», «άποψη υπέρ της δημόσιας εκπαίδευσης», «άποψη υπέρ της ιδιωτικής εκπαίδευσης», «Προσανατολισμός Κοινωνικής Κυριαρχίας» και «δικαιολόγηση του συστήματος» (διάσταση κοινωνιοψυχολογικής επικέντρωσης). Το μοντέλο 3 ($R=.721$, $R^2=.519$, $AdjR=.508$) ήταν στατιστικά σημαντικό $F(9,376)=44.06$, $p=.000$ και προέβλεπε επιπλέον το 10% της συνολικής διακύμανσης. Συγκεκριμένα, η «πολιτική αυτοτοποθέτηση» ($\beta=.243$, $p=.000$) και η μεταβλητή της «άποψης υπέρ της ιδιωτικής εκπαίδευσης» ($\beta=.178$, $p=.000$) φάνηκε να προβλέπουν θετικά την άποψη κατά του πανεπιστημιακού ασύλου. Η μεταβλητή της «άποψης υπέρ της δημόσιας εκπαίδευσης» βρέθηκε ότι προβλέπει αρνητικά την «άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου» ($\beta=-.114$, $p=.003$), ενώ οι μεταβλητές του «Προσανατολισμού Κοινωνικής Κυριαρχίας» και η μεταβλητή της «δικαιολόγησης του συστήματος» δεν βρέθηκε να προβλέπουν την «άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου». Τέλος, χρειάζεται να επισημανθεί ότι μετά την προσθήκη των μεταβλητών που προαναφέρθηκαν στο τρίτο στάδιο, η μεταβλητή του «επιπέδου εκπαίδευσης» έπαψε να προβλέπει την «άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου».

3.3. Ιεραρχική Ανάλυση Παλινδρόμησης με προβλεπόμενο παράγοντα τη μετριοπαθή άποψη απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο.

Διεξήχθη ιεραρχική ανάλυση παλινδρόμησης χρησιμοποιώντας τη «μετριοπαθή άποψη απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο» ως προβλεπόμενο παράγοντα (βλ. Παράρτημα Α, Πίνακας Α5). Στο πρώτο βήμα εισήχθησαν οι μεταβλητές του «δεξιόστροφου αυταρχισμού» και της «πίστης σε έναν δίκαιο κόσμο» ως προβλεπτικοί παράγοντες (διάσταση ψυχολογικής επικέντρωσης). Το μοντέλο 1 ($R = .335$, $R^2 = .112$, $AdjR = .107$) ήταν στατιστικά σημαντικό $F(2,376) = 23,63$, $p = .000$. Η μεταβλητή του «δεξιόστροφου αυταρχισμού» ($\beta = -.353$, $p = .000$) φάνηκε να προβλέπει αρνητικά τη «μετριοπαθή άποψη απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο». Η μεταβλητή της «πίστης στον δίκαιο κόσμο» δεν φάνηκε να προβλέπει τη «μετριοπαθή άποψη απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο». Στο δεύτερο βήμα προστέθηκαν οι μεταβλητές της «ηλικίας» και του «επιπέδου εκπαίδευσης» (διάσταση κοινωνιολογικής επικέντρωσης), ωστόσο ούτε η μεταβλητή της «ηλικίας» ούτε αυτή του «επιπέδου εκπαίδευσης» βρέθηκαν να προβλέπουν τη «μετριοπαθή άποψη για το Πανεπιστημιακό Άσυλο». Στο τρίτο βήμα, εισήχθησαν οι μεταβλητές: «πολιτική αυτοτοποθέτηση», «άποψη υπέρ της δημόσιας εκπαίδευσης», «άποψη υπέρ της ιδιωτικής εκπαίδευσης», «Προσανατολισμός Κοινωνικής Κυριαρχίας» και «δικαιολόγηση του συστήματος» (διάσταση κοινωνιοψυχολογικής επικέντρωσης), ωστόσο καμία από αυτές τις μεταβλητές δε βρέθηκε να προβλέπει τη «μετριοπαθή άποψη για το Πανεπιστημιακό Άσυλο».

3.4. Ιεραρχική Ανάλυση Παλινδρόμησης με προβλεπόμενο παράγοντα την άποψη υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου.

Πραγματοποιήθηκε ιεραρχική ανάλυση παλινδρόμησης χρησιμοποιώντας τη μεταβλητή της «άποψης υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου» ως προβλεπόμενο παράγοντα (βλ. Παράρτημα Α, Πίνακας Α6). Στο πρώτο βήμα εισήχθησαν οι μεταβλητές του «δεξιόστροφου αυταρχισμού» και της «πίστης σε έναν δίκαιο κόσμο» ως προβλεπτικοί παράγοντες (διάσταση ψυχολογικής επικέντρωσης). Το μοντέλο 1 ($R = .440$, $R^2 = .193$, $AdjR = .189$) ήταν στατιστικά σημαντικό $F(2,376) = 44,81$, $p = .000$. Η μεταβλητή του «δεξιόστροφου αυταρχισμού» ($\beta = -.399$, $p = .000$) βρέθηκε να προβλέπει αρνητικά την «άποψη υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου», ενώ η μεταβλητή της «πίστης σε έναν δίκαιο κόσμο» δεν βρέθηκε να προβλέπει τη «στάση υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου».

Στο δεύτερο βήμα εισήχθησαν οι μεταβλητές του «επιπέδου εκπαίδευσης» και της «ηλικίας» (διάσταση κοινωνιολογικής επικέντρωσης) ως προβλεπτικοί παράγοντες. Το μοντέλο 2 ($R = .454$, $R^2 = .206$, $Adj.R = .197$) ήταν στατιστικά σημαντικό $F(4,376) = 24,11$, $p = .000$ και προέβλεπε επιπλέον το 1,3% της συνολικής διακύμανσης. Η μεταβλητή του «επιπέδου εκπαίδευσης» ($\beta = -.106$, $p = .028$) βρέθηκε να προβλέπει αρνητικά την «άποψη υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου». Ωστόσο, η μεταβλητή της «ηλικίας» δε φάνηκε να προβλέπει την «άποψη υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου».

Τέλος, στο τρίτο βήμα εισήχθησαν οι μεταβλητές: «πολιτική αυτοτοποθέτηση», «άποψη υπέρ της δημόσιας εκπαίδευσης», «άποψη υπέρ της ιδιωτικής εκπαίδευσης», «Προσανατολισμός Κοινωνικής Κυριαρχίας» και «δικαιολόγηση του συστήματος» (διάσταση κοινωνιοψυχολογικής επικέντρωσης). Το μοντέλο 3 ($R = .597$, $R^2 = .356$, $Adj.R = .341$) ήταν στατιστικά σημαντικό $F(9,376) = 27.21$, $p = .000$ και προέβλεπε επιπλέον το 15,1% της συνολικής διακύμανσης. Συγκεκριμένα, η «άποψη υπέρ της δημόσιας εκπαίδευσης» ($\beta = .317$, $p = .000$) φάνηκε να προβλέπει θετικά την «άποψη υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου». Η μεταβλητή της «πολιτικής αυτοτοποθέτησης» ($\beta = -.130$, $p = .026$) και η μεταβλητή της «δικαιολόγησης του συστήματος» ($\beta = -.124$, $p = .035$) φάνηκε να προβλέπουν «αρνητικά την άποψη υπέρ του πανεπιστημιακού ασύλου». Τέλος, οι μεταβλητές του «Προσανατολισμού Κοινωνικής Κυριαρχίας», της «άποψης υπέρ της ιδιωτικής εκπαίδευσης» και της «δικαιολόγησης του συστήματος» δε βρέθηκαν να προβλέπουν την «άποψη υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου». Τέλος, χρειάζεται να επισημανθεί ότι μετά την προσθήκη των μεταβλητών που προαναφέρθηκαν στο τρίτο στάδιο, η μεταβλητή του «επιπέδου εκπαίδευσης» έπαψε να προβλέπει την «άποψη υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου».

4. Συζήτηση

4.1. Συζήτηση Αποτελεσμάτων

Στην παρούσα ερευνητική προσπάθεια επιχειρείται η μελέτη του θεσμού του Πανεπιστημιακού Ασύλου και των απόψεων των μελών της κοινωνίας απέναντι στην κατάργησή του, μετά την ψήφιση του Νόμου 4623/2019 -άρθρο 64. Πιο συγκεκριμένα, το Πανεπιστημιακό Άσυλο μελετάται με βάση τη θεωρία των Κοινωνικών Αναπαραστάσεων, με σκοπό την κατασκευή της κοινωνικής αναπαράστασής του. Με αυτόν τον τρόπο, γίνεται μια προσπάθεια προσέγγισης του τρόπου με τον οποίο τα

κοινωνικά υποκείμενα επεξεργάζονται και ερμηνεύουν την πραγματικότητα (Wetherell, 2004), αλλά και του τρόπου που τοποθετούνται απέναντι στην κατάργηση του Πανεπιστημιακού Ασύλου.

Για τη μέτρηση των απόψεων απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο, κατασκευάστηκε μία κλίμακα που περιελάμβανε τοποθετήσεις, τόσο υπέρ όσο και κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου. Διεξάγοντας διερευνητική παραγοντική ανάλυση στην κλίμακα βρέθηκαν 3 παράγοντες για την άποψη απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο.

Ο πρώτος παράγοντας αναφέρεται στην «άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου», στην οποία τονίζεται κυρίως η κατάχρηση του όρου και η επιδοκιμασία της επέμβασης της αστυνομίας στην περίπτωση τέλεσης αξιόποινων πράξεων, γεγονός που φαίνεται να συνδέεται με το επιχείρημα ότι περιστατικά βίας σημειώνονται κοντά ή εντός των χώρων του πανεπιστημίου, καθώς και με το φαινόμενο των καταλήψεων (Σπηλιακόπουλος, 2019). Ουσιαστικά, τα στοιχεία του παράγοντα αυτού αντικατοπτρίζουν τις διατάξεις του προσφάτως ψηφισμένου Νομοσχεδίου (Ν. 4777/21). Ο δεύτερος παράγοντας, αναφέρεται σε μία πιο «μετριοπαθή άποψη», σύμφωνα με την οποία η άποψη για το Πανεπιστημιακό Άσυλο είναι θετική στο πλαίσιο της ελεύθερης διακίνησης ιδεών στον χώρο του Πανεπιστημίου, άποψη που φαίνεται να απορρέει από το επιχείρημα ότι με το Πανεπιστημιακό Άσυλο κατοχυρώνεται η ελευθερία λόγου, έκφρασης και κριτικής σκέψης (Ζουμπουλάκης, 2009·Μάνθος, 2007). Ο τρίτος παράγοντας, αφορά την «άποψη υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου» η οποία δίνει έμφαση στους λαϊκούς αγώνες και τη δημοκρατία, άποψη σύμφωνα με την οποία το Πανεπιστημιακό Άσυλο αποτελεί ατομικό και συλλογικό δικαίωμα χρόνων (Ζουμπουλάκης, 2009·Χιωτίνης, 2011).

Με δεδομένο ότι οι Κοινωνικές Αναπαραστάσεις μετασχηματίζονται μέσω δύο διαδικασιών, της αντικειμενοποίησης και της επικέντρωσης, επιχειρήθηκε η μελέτη αυτών των διαδικασιών και στη διαμόρφωση της Κοινωνικής Αναπαράστασης του Πανεπιστημιακού Ασύλου. Πιο συγκεκριμένα εξετάστηκε η επίδραση ορισμένων μεταβλητών που λειτουργούν ως μορφές επικέντρωσης της εν λόγω αναπαράστασης. Οι επικεντρώσεις συνδέουν το αντικείμενο της αναπαράστασης με στοιχεία που προϋπάρχουν στη γνωστική δομή κάθε υποκειμένου και έτσι οδηγούν στη διαφοροποίηση της αναπαράστασης από άτομο σε άτομο. Οι μορφές επικέντρωσης σύμφωνα με τον Doise (1992) είναι τρεις: η «ψυχολογική, η κοινωνιολογική και η κοινωνιοψυχολογική». Στην παρούσα έρευνα, στην ψυχολογική επικέντρωση

εντάχθηκαν οι μεταβλητές του «δεξιόστροφου αυταρχισμού» και της «πίστης σε έναν δίκαιο κόσμο», στην κοινωνιολογική επικέντρωση εντάχθηκε η μεταβλητή της «ηλικίας» και του «επίπεδου εκπαίδευσης» και στην κοινωνιοψυχολογική επικέντρωση ο «Προσανατολισμός Κοινωνικής Κυριαρχίας», η μεταβλητή της «δικαιολόγησης του συστήματος», η «άποψη υπέρ της δημόσιας εκπαίδευσης», η «άποψη υπέρ της ιδιωτικής εκπαίδευσης» και η «πολιτική αυτοτοποθέτηση».

Όσον αφορά την «άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου» βρέθηκε ότι και οι δύο μεταβλητές που ανήκουν στην ψυχολογική επικέντρωση την προβλέπουν. Πιο συγκεκριμένα, η μεταβλητή του «δεξιόστροφου αυταρχισμού» φάνηκε να προβλέπει θετικά την «άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου», δηλαδή τα άτομα που βρίσκονται υψηλά στην κλίμακα του δεξιόστροφου αυταρχισμού τείνουν να υιοθετούν μια πιο αρνητική άποψη για το Πανεπιστημιακό Άσυλο. Το εύρημα αυτό πιθανόν να εξηγείται από τη σύνδεση της έννοιας του «αυταρχισμού» με την έννοια της «στρατιωτικοποίησης» και της «αστυνόμευσης» (Kraska, 2007) καθώς και με την υποταγή στους κοινωνικούς κανόνες και τη συμμόρφωση με τις νομιμοποιημένες Αρχές (Duriez et al., 2007). Η κατάργηση του Πανεπιστημιακού Ασύλου, άλλωστε, συνδέεται με την αποδοχή της αστυνόμευσης στους χώρους του Πανεπιστημίου για την επιβολή της τάξης. Ακόμη, βρέθηκε ότι και η έννοια της «πίστης σε έναν δίκαιο κόσμο» προβλέπει θετικά την «άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου». Η σχέση αυτή πιθανόν να εξηγείται από τη θετική συσχέτιση που έχει βρεθεί μεταξύ της μεταβλητής της «πίστης στον δίκαιο κόσμο» και της μεταβλητής του «δεξιόστροφου αυταρχισμού», εύρημα που επιβεβαιώνεται και από τη βιβλιογραφία (Christopher et al., 2008). Τέλος, έχει βρεθεί και στατιστικά σημαντική θετική συσχέτιση της μεταβλητής αυτής με την «πολιτική αυτοτοποθέτηση», γεγονός που συνδέει την «πίστη σε ένα δίκαιο κόσμο» με τις δεξιές πολιτικές τοποθετήσεις, κάτι που έχει βρεθεί και σε έρευνα των Dittmar & Dickinson (1993).

Με την προσθήκη των μεταβλητών της κοινωνιολογικής επικέντρωσης, τόσο το «επίπεδο εκπαίδευσης», όσο και η «ηλικία» βρέθηκαν ότι προβλέπουν επιπρόσθετα την «άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου». Πιο συγκεκριμένα, φαίνεται ότι τα άτομα με υψηλότερη εκπαίδευση και τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας τείνουν να είναι κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου. Το εύρημα σχετικά με την «ηλικία» μπορεί να εξηγείται από τη θετική συσχέτιση που παρουσιάζει η μεταβλητή της «ηλικίας» με την «πολιτική αυτοτοποθέτηση», και σύμφωνα με την οποία τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας

φαίνεται να έχουν πιο δεξιές τοποθετήσεις, κάτι το οποίο έχει βρεθεί και βιβλιογραφικά (Duhamel & Mechet, 2003).

Με την είσοδο των μεταβλητών της κοινωνιοψυχολογικής επικέντρωσης, το επίπεδο εκπαίδευσης παύει να προβλέπει την άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου. Αξίζει να σημειωθεί ότι στις συσχετίσεις που είχαν προηγηθεί δεν είχε βρεθεί στατιστικά σημαντική συσχέτιση μεταξύ της μεταβλητής του «επιπέδου εκπαίδευσης» και των «απόψεων απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο». Οι μεταβλητές της «πολιτικής αυτοτοποθέτησης» και η «άποψη υπέρ της ιδιωτικής εκπαίδευσης» φαίνεται να επιδρούν περισσότερο στην «άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου». Επομένως, τα άτομα που θεωρούν ότι τοποθετούνται πιο δεξιά στην κλίμακα πολιτικής τοποθέτησης και τα άτομα που τάσσονται υπέρ της ιδιωτικής εκπαίδευσης, φαίνεται να τάσσονται κατά της κατάργησης του Πανεπιστημιακού Ασύλου. Αντίθετα, η μεταβλητή της «άποψης υπέρ της δημόσιας εκπαίδευσης» φαίνεται να προβλέπει αρνητικά την «άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου».

Όσον αφορά τη «Μετριοπαθή άποψη απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο» αυτή φαίνεται να προβλέπεται αρνητικά μόνο από τη μεταβλητή του «δεξιόστροφου αυταρχισμού», που ανήκει στην ψυχολογική επικέντρωση. Δηλαδή τα άτομα που βρίσκονται χαμηλά στην κλίμακα του δεξιόστροφου αυταρχισμού τείνουν να υιοθετούν μια πιο μετριοπαθή στάση απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο. Πιθανόν η μεταβλητή αυτή να είναι η μόνη που προβλέπει τη μετριοπαθή άποψη, λόγω της συμπερίληψης των στοιχείων της συμμόρφωσης, της αυταρχικής υποταγής και της αυταρχικής επιθετικότητας στην έννοια αυτή (Duriez et al., 2007). Τα άτομα που υποτάσσονται λιγότερο στην εξουσία και στους κοινωνικούς κανόνες αναμένεται να μην επιθυμούν την κατάργηση του Πανεπιστημιακού Ασύλου και την επέμβαση της αστυνομίας στον χώρο του Πανεπιστημίου.

Στην περίπτωση της «άποψης υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου» με την εισαγωγή των μεταβλητών της ψυχολογικής επικέντρωσης, βρέθηκε ότι ο «δεξιός αυταρχισμός» προβλέπει αρνητικά την «άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου», δηλαδή τα άτομα που βρίσκονται χαμηλά στην κλίμακα του «δεξιόστροφου αυταρχισμού» τείνουν να υιοθετούν μία άποψη υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου, πιθανόν επειδή δεν αποδέχονται σε μεγάλο βαθμό την υποταγή στην εξουσία και στις νομιμοποιημένες Αρχές όπως επιτάσσει ο δεξιόστροφος αυταρχισμός (Duriez et al., 2007).

Με την προσθήκη των μεταβλητών της κοινωνιολογικής επικέντρωσης, βρέθηκε ότι μόνο το «επίπεδο εκπαίδευσης» προσφέρει έναν επιπρόσθετο βαθμό προβλεψιμότητας πέραν της ψυχολογικής επικέντρωσης. Το επίπεδο εκπαίδευσης βρέθηκε να προβλέπει αρνητικά την άποψη «υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου», δηλαδή τα άτομα με χαμηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης αναμένεται να υιοθετούν μια πιο θετική στάση για το Πανεπιστημιακό Άσυλο. Ωστόσο, και στην περίπτωση της θετικής άποψης για το Πανεπιστημιακό Άσυλο, με την προσθήκη των μεταβλητών την κοινωνιοψυχολογικής επικέντρωσης, η μεταβλητή του «επιπέδου εκπαίδευσης» σταματά να προβλέπει την «άποψη υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου». Αξίζει να επισημανθεί ότι στις αρχικές συσχετίσεις που είχαν διενεργηθεί δεν είχε βρεθεί στατιστικά σημαντική συσχέτιση μεταξύ της μεταβλητής του «επιπέδου εκπαίδευσης» και των «απόψεων απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο».

Η «άποψη υπέρ της δημόσιας εκπαίδευσης» βρέθηκε να προβλέπει θετικά την «άποψη υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου». Αντίθετα, οι μεταβλητές της «δικαιολόγησης του συστήματος» και η «μεταβλητή της πολιτικής αυτοτοποθέτησης» φάνηκε να προβλέπουν αρνητικά την «άποψη υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου». Επομένως, τα άτομα που αυτοτοποθετούνται ως πιο αριστεροί στην κλίμακα της πολιτικής τοποθέτησης και βρίσκονται πιο χαμηλά στην κλίμακα για τη δικαιολόγηση του συστήματος, τείνουν να υιοθετούν μία στάση υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου. Άλλωστε, έχει βρεθεί βιβλιογραφικά ότι η δικαιολόγηση του συστήματος σχετίζεται με πιο συντηρητικές πολιτικές τοποθετήσεις (Jost & Hunyady, 2005).

Από τα παραπάνω, γίνεται κατανοητό ότι οι μεταβλητές που ανήκουν στην ψυχολογική επικέντρωση που περιλαμβάνει μεταβλητές σχετικές με τις πεποιθήσεις των ατόμων, και πιο συγκεκριμένα η μεταβλητή του «δεξιόστροφου αυταρχισμού» κρίνεται ως πολύ σημαντική για τη δημιουργία της κοινωνικής αναπαράστασης του Πανεπιστημιακού Ασύλου και για τις τρεις κυρίαρχες απόψεις απέναντι σε αυτό. Εξίσου σημαντικές φαίνεται να είναι και οι μεταβλητές που ανήκουν στην κοινωνιοψυχολογική επικέντρωση, η οποία τονίζει τον ρόλο των κοινωνικών υπαγωγών στη δημιουργία των αναπαραστάσεων. Η «πολιτική αυτοτοποθέτηση», δηλαδή το πώς τα άτομα συμβολικά τοποθετούνται σε μία κλίμακα από την «Ακροαριστερή πολιτική Ιδεολογία» έως την «Ακροδεξιά», καθώς και η «άποψη απέναντι στη διάσταση Δημόσιο και Ιδιωτικό», φαίνεται να οδηγούν σε συγκεκριμένες τοποθετήσεις υπέρ ή κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου.

4.2. Περιορισμοί και Μελλοντικές προεκτάσεις έρευνας

Η συγκεκριμένη έρευνα αποτελεί μία προσπάθεια καταγραφής της κοινωνικής Αναπαράστασης του Πανεπιστημιακού Ασύλου. Παρά το γεγονός ότι η εν λόγω έρευνα επεκτείνει τη γνώση σχετικά με την κοινωνική αναπαράσταση του Πανεπιστημιακού Ασύλου εξετάζοντας την επίδραση ορισμένων ψυχολογικών, κοινωνιολογικών και κοινωνιοψυχολογικών μεταβλητών στην πρόβλεψη της άποψης απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο, υπήρξαν κάποιοι περιορισμοί στο συγκεκριμένο εγχείρημα.

Ιδιαίτερα σημαντικός κρίνεται ο παράγοντας των συνθηκών υπό των οποίων διενεργήθηκε η συγκεκριμένη έρευνα. Πιο συγκεκριμένα, τα δεδομένα της έρευνας συλλέχθηκαν κατά το διάστημα της δεύτερης υποχρεωτικής καραντίνας που επιβλήθηκε λόγω της πανδημίας που εκδηλώθηκε από τον ιό SARS-CoV-2. Οι συνθήκες αυτές επηρέασαν τόσο τον τρόπο συλλογής των δεδομένων όσο και το δείγμα. Η συλλογή έγινε μόνο διαδικτυακά, πράγμα που οδήγησε σε μικρότερη συμμετοχή των ατόμων που ήταν πάνω από 65 έτη. Αυτό το γεγονός άλλαξε την πορεία της έρευνας, δεδομένου ότι αρχικά είχε επιλεχθεί να εξεταστεί η ηλικία με τη μορφή ηλικιακών κατηγοριών, των 18-25, των 40-60 και των 65+. Αυτή η επιλογή θα βοηθούσε στο να διερευνήσουμε διεξοδικότερα τον ρόλο της γενιάς στη διαμόρφωση της άποψης για το Πανεπιστημιακό Άσυλο.

Ακόμη, θα πρέπει να τονιστεί ότι τα δεδομένα συλλέχθηκαν πολύ κοντά στην περίοδο που ψηφίστηκε ο Νόμος 4623/2019- άρθρο 64 για το Πανεπιστημιακό Άσυλο και το Νομοσχέδιο 4777/21, κάτι το οποίο θα επηρέασε αρκετά τις απόψεις των ατόμων για το Πανεπιστημιακό Άσυλο. Σε αυτό θα συνέβαλε σε μεγάλο βαθμό και η προβολή του θέματος μέσω των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης.

Ένας ακόμη περιορισμός της έρευνας είναι το γεγονός ότι δεν υπήρχε αρκετή διαθέσιμη βιβλιογραφία για τη σύνδεση κοινωνιοψυχολογικών παραγόντων με τις απόψεις σχετικά με την κατάργηση του Πανεπιστημιακού Ασύλου. Στην έρευνα επιλέχθηκαν συγκεκριμένες μεταβλητές ως εκφραστές της ψυχολογικής, της κοινωνιολογικής και της κοινωνιοψυχολογικής επικέντρωσης και βρέθηκε ότι κάποιες προβλέπουν τη στάση απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο. Ωστόσο, θα μπορούσαν να εξεταστούν και άλλες μεταβλητές για την επίδραση που έχουν στην άποψη απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο.

Συνολικά, η εν λόγω έρευνα αποτελεί ένα αρκετά επίκαιρο και σύγχρονο θέμα, εφόσον τοποθετείται χρονικά λίγους μήνες μετά την ψήφιση του Νόμου 4623/2019 (άρθρο 64) για το Πανεπιστημιακό Άσυλο. Πιο συγκεκριμένα, αποτελεί μία

προσπάθεια θέασης του θεσμού του Πανεπιστημιακού Ασύλου υπό το πρίσμα της Κοινωνικής Ψυχολογίας και σύνδεσής του με κοινωνιοψυχολογικές μεταβλητές. Κάποιες πιθανές προεκτάσεις της παρούσας έρευνας θα μπορούσαν να είναι η διερεύνηση επιπρόσθετων μεταβλητών στη διαμόρφωση της άποψης για το Πανεπιστημιακό Άσυλο, καθώς και η επιδίωξη μεγαλύτερης συμμετοχής ατόμων ηλικίας 65+ με σκοπό να διερευνηθεί περαιτέρω η άποψη των ατόμων που έχουν βιώσει τα γεγονότα του Πολυτεχνείου. Η συμπερίληψη αυτών των στοιχείων θα μπορούσε να προσθέσει και να εξελίξει αρκετά την παρούσα έρευνα.

5. Συμπεράσματα

Στόχος της παρούσας έρευνας ήταν η μελέτη του θεσμού του Πανεπιστημιακού Ασύλου στην Ελλάδα και των απόψεων απέναντι σε αυτό μετά την ψήφιση του Νόμου 4623/2019-άρθρο 64 και του Νομοσχεδίου 4777/21. Πιο συγκεκριμένα, επιχειρήθηκε η διερεύνηση της επίδρασης συγκεκριμένων μεταβλητών στη διαμόρφωση της άποψης απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο. Οι μεταβλητές αυτές εξετάστηκαν υπό το πρίσμα της θεωρίας των Κοινωνικών Αναπαραστάσεων με τη μορφή Ψυχολογικών, Κοινωνιολογικών και Κοινωνιοψυχολογικών Επικεντρώσεων.

Στις αναλύσεις που διενεργήθηκαν φάνηκε ότι η ψυχολογική και η κοινωνιοψυχολογική επικέντρωση παρεμβαίνουν σημαντικά στις τοποθετήσεις των ατόμων απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο. Η κλίμακα του «δεξιόστροφου αυταρχισμού», δηλαδή το κατά πόσο ένα άτομο υποτάσσεται στην εξουσία και στις νομιμοποιημένες Αρχές, η «αυτοτοποθέτηση στην Κλίμακα Αριστεράς- Δεξιάς» και η άποψη των ατόμων στη διάσταση «Δημόσιο -Ιδιωτικό», φαίνονται να είναι καθοριστικές για τη δημιουργία συγκεκριμένων και διαφοροποιημένων απόψεων των μελών της κοινωνίας.

Αυτά τα αποτελέσματα μας δίνουν σημαντικές πληροφορίες για τον τρόπο διαμόρφωσης των απόψεων απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο. Οι διαφορετικές τοποθετήσεις απέναντι σε αυτό αποτελούν ουσιαστικά απόρροια μία κοινής αντίληψης και τοποθέτησης απέναντι στην κοινωνική πραγματικότητα. Πιο συγκεκριμένα, οι διαφορετικές απόψεις για το Πανεπιστημιακό Άσυλο, αποτελούν ουσιαστικά απόρροια και διαφορετικών τοποθετήσεων απέναντι στις μεταβλητές που βρέθηκαν να τις προβλέπουν. Αυτές οι τοποθετήσεις φαίνονται να είναι κοινές μεταξύ των ατόμων που μοιράζονται την ίδια άποψη για το Πανεπιστημιακό Άσυλο.

Το παρόν εγχείρημα δίνει αρκετά στοιχεία για τις επικρατέστερες απόψεις απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο και πώς αυτές μπορούν να προβλεφθούν μέσα από συγκεκριμένες μεταβλητές. Η διπλωματική αυτή εργασία, παρά τους περιορισμούς της, δύναται να αποτελέσει έναυσμα για περαιτέρω ενασχόληση με το συγκεκριμένο θέμα, εφόσον αυτό αποτελεί προϊόν αντιπαράθεσης και σύγκρουσης ανάμεσα στα μέλη της κοινωνίας, ιδίως μετά την επακόλουθη ψήφιση του νομοσχεδίου της 11^{ης} Φεβρουαρίου 2021 με τίτλο *«Εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, προστασία της ακαδημαϊκής ελευθερίας, αναβάθμιση του ακαδημαϊκού περιβάλλοντος και άλλες διατάξεις»*.

6. Πηγές- Βιβλιογραφία

Πηγές

Α' Αρχεία

Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος 2002, *Στατιστική της εκπαίδευσεως 1994/95,1997/98*, http://dlib.statistics.gr/Book/GRESYE_02_0308_00018.pdf

Ελληνική Στατιστική Αρχή 2003/2004-2005/2006-2008/2009-2012/2013, *Γυμνάσια (σχ. Πληθυσμός, μονάδες, προσωπικό)*, <http://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SED21>

Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ 2015, *Ελληνική Στατιστική Αρχή*, <http://www.statistics.gr/documents/20181/1cc22aec-3fc2-4f96-a9bc-1eff00fab4c0> , 18/5/2017

Πρακτικά της Βουλής <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/a08fc2dd-61a9-4a83-b09a-09f4c564609d/es20190807.pdf>

Πρακτικά της Βουλής <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/a08fc2dd-61a9-4a83-b09a-09f4c564609d/es20190808.pdf>

Πρακτικά της Βουλής <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/c8827c35-4399-4fbb-8ea6-aebdc768f4f7/11553328.pdf>

Β' Νόμοι

Νόμος 3549/2007-ΦΕΚ 69/Α'/20.3.2007 Ανακτήθηκε από: <https://www.e-nomothesia.gr/kat-ekpaideuse/n-3549-2007.html>

Νόμος 4485/2017-άρθρο 3 Ανακτήθηκε από: <https://www.kodiko.gr/nomologia/document?id=548480>

Νόμος 4623/2019-άρθρο 64 Ανακτήθηκε από: https://www.kodiko.gr/nomologia/document_navigation/546315/nomos-4623-2019

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

Abric, J. C. (1996). *Οι κοινωνικές αναπαραστάσεις: θεωρητικές απόψεις. Σύγχρονες έρευνες στην κοινωνική ψυχολογία: δυναμική των κοινωνικών αναπαραστάσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Οδυσσέας.

- Αλιβιζάτος, Ν. (1983). *Οι πολιτικοί θεσμοί σε κρίση 1922-1974. Όψεις της ελληνικής εμπειρίας*. Αθήνα: Θεμέλιο.
- Αντωνιάδου, Ε. (2017). *Συγκριτική ανάλυση των δημόσιων και ιδιωτικών σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα*. Πτυχιακή εργασία. Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Πειραιά. Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας.
- Ασπρογέρακας-Γρίβας, Κ. (1984). *Η κατάσταση στα Πανεπιστήμια της Ελλάδας μετά το Νόμο-πλαίσιο (νόμο 1268/82 για τη δομή και λειτουργία των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων). Ανάλυση μιας εθνικής συμφοράς*. Αθήνα.
- Αυγουστίδου, Σ. (2008). *Το Πανεπιστημιακό Άσυλο*. Μεταπτυχιακή Διατριβή (ΙΚΕΕ). Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Νομική Σχολή, Τμήμα Νομικής. Ανακτήθηκε από: <https://search.lib.auth.gr/Record/ikee-107323>
- Γκουμάτση, Σ., Προδρομίτης Γ., Παπαστάμου, Σ. (2010). Όψεις συμβολικής νομιμοποίησης και απονομιμοποίησης του κοινωνικού συστήματος. Στο Παπαστάμου, Σ., Προδρομίτης Γ., Παυλόπουλος Β. (επιμ.) «*Κοινωνική νόηση, σκέψη και συμπεριφορά: 29 Έλληνες κοινωνικοί ψυχολόγοι ανα-κρίνουν την επιστήμη τους*». (σ. 645-674) Αθήνα: Πεδίο.
- Γώγου, Λ. (2010). *Κοινωνικές Αλληλεπιδράσεις. Κοινωνικές Αναπαραστάσεις: Τι λένε οι δάσκαλοι για τους γονείς; Μια ποιοτική προσέγγιση στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης*. Αθήνα: ΠΟΡΕΙΑ.
- Ζουμπουλάκης, Μ. (2009). Άσυλο, καταχρήσεις και υπερβολές. Η Θεσσαλία. Ανακτήθηκε από: http://users.math.uoc.gr/~chrisk/ARME/Arthro_Zouboulakis.pdf
- Κανελλόπουλος, Ν.Α. (2009). *Πανεπιστημιακό Άσυλο*. Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Σχολή Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών. Τμήμα Νομικής-Τομέας Δημοσίου Δικαίου.
- Κόρσος, Δ. (2013). *Διοικητικό Δίκαιο. 4^η έκδοση*. Αθήνα: εκδόσεις Σάκκουλα.
- Λαζαρίδης, Θ. (2008). *Ο δρόμος για την αναγέννηση του ελληνικού πανεπιστημίου*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Λακασάς, Α. (2015). 1,2 δις. ευρώ για την ιδιωτική παιδεία. Η Καθημερινή. 8/11/2015. Ανακτήθηκε από: <https://www.kathimerini.gr/society/837929/1-2-dis-eyro-gia-tin-idiotiki-paideia/>
- Λαμπρίδης, Ε. (2004). *Στερεότυπο – Προκατάληψη – Κοινωνική Ταυτότητα. Μελετώντας τις δυναμικές της κοινωνικής αναπαράστασης για τους τσιγγάνους*. Αθήνα: Gutenberg.

- Μάνεσης, Α., Ι. (1978). *Για μια δημοκρατική παιδεία*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Μάνθος, Α. (2007). Η Έννοια της Παιδείας και του Ασύλου. *Intellectum*, 2, 31-35.
Ανακτήθηκε από: <https://docplayer.gr/69934293-I-ennoia-tis-paideias-kai-toy-asyloy-toy-anastasioy-manthoy.html>
- Μαντζούτσος, Α. (2019). Πανεπιστημιακό Άσυλο: Αναγκαία η διατήρηση ή η κατάργηση του θεσμού; Κατάργηση του Πανεπιστημιακού Ασύλου: *Conditiosinequanonτης καλής λειτουργίας των Πανεπιστημίων. SyntagmaWatch*. Ανακτήθηκε από: <https://www.syntagmawatch.gr/trending-issues/panepistimiako-asylo-anagaia-i-diatirisi-i-katargisi-tou-thesmou/>
- Μαντόγλου, Α. (1996). Η δομή της Κοινωνιοψυχολογικής κατηγοριοποίησης των πολιτικών κομμάτων. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 89-90, 105-123.
doi.org/10.12681/grsr.689
- Μαντόγλου, Α. & Μελέτη, Κ. (2013). *Επιστημονικός Λόγος περί Κοινωνικών Αναπαραστάσεων και Ιδεολογιών*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Μαρκάτος, Ν. (1992). Το Πανεπιστημιακό Άσυλο σήμερα. *Πυρφόρος*. Ανακτήθηκε από: <http://journals.lib.ntua.gr/index.php/pyrforos/article/view/24>
- Μπαμασιδής, Κ. (2006). *Πανεπιστημιακό Άσυλο. Κοινωνικο-Πολιτικές και Εγκληματολογικές Προεκτάσεις*. Αθήνα: Ιδιωτική Έκδοση.
- Μουσούρου Α. Μ. (2005). *Εισαγωγή στην κοινωνιολογία των ηλικιών και των γενεών*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.
- Πανούσης, Γ. (1991). *Το τέλος μιας (Πανεπιστημιακής εποχής)*. Αθήνα-Κομοτηνή: εκδόσεις Α.Ν. Σάκκουλα.
- Παντελίδου-Μαλούτα, Μ. (1987). *Πολιτικές στάσεις και αντιλήψεις στην αρχή της εφηβείας*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.
- Παντελίδου-Μαλούτα, Μ. (1993). *Πολιτική Συμπεριφορά*. Αθήνα – Κομοτηνή: Εκδόσεις Σάκκουλας.
- Παπαστάμου, Σ. (1989). *Ψυχολογιοποίηση, Επιπτώσεις των ψυχολογικών ερμηνειών στα φαινόμενα κοινωνικής επιρροής*. Αθήνα: Πεδίο.
- Παπαστάμου, Σ. (1995). *Κοινωνικές αναπαραστάσεις*. Αθήνα: Εκδόσεις Οδυσσέας.
- Παπαστάμου, Σ. & Προδρομίτης, Γ. (2010). *Κρατική και μη κρατική πολιτική βία. Τα δύο άκρα της (αν)ισορροπίας του τρόμου*. Αθήνα: Πεδίο.
- Ρήγα, Α. Β. & Δαιμονάκου, Σ. (2002). Οι κοινωνικές αναπαραστάσεις των Ελλήνων για τον εαυτό και τον άλλο. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 108 (108-109), 257-283.

- Ριζοπούλου, Ε. (2018). *Θεσμική δόμηση του Πανεπιστημίου, Δημοκρατικοί Θεσμοί και ρόλοι οργάνων διοίκησης. Διπλωματική εργασία*. Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης. Ανακτήθηκε από: <http://eureka.teithe.gr/jspui/handle/123456789/11860>
- Σπηλιακόπουλος, Κ. (2019). Πανεπιστημιακό Άσυλο: Αναγκαία η διατήρηση ή η κατάργηση του θεσμού; Η σημερινή επιχειρηματολογία περί κατάργησης του πανεπιστημιακού ασύλου. *Syntagma Watch*. Ανακτήθηκε από: <https://www.syntagmawatch.gr/trending-issues/panepistimiako-asylo-anagaia-i-diatirisi-i-katargisi-tou-thesmou/>
- Στασινοπούλου, Μ. (1957). *Η ελευθερία γνώμης των καθηγητών των ανώτατων σχολών σε επιστημονική επετηρίδα της Παντείου, τόμος 3^{ος}*. Αθήνα.
- Στεριάδου, Κ. (1993). *Η εξέλιξη των συνταγματικών ρυθμίσεων για θέματα ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα από το 1821 έως σήμερα*. Αθήνα.
- Τάχος, Α. (1990). *Δίκαιο της δημόσιας τάξης. Τεύχος 3*. Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Φουντεδάκη, Π. (2015). Ο νόμος 3549: η απαραίτητη ψιμυθίωση και η μεταρρύθμιση σε μετάβαση. *Επιστήμη και Κοινωνία: Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας*, 17, 183-204. doi: <https://doi.org/10.12681/sas.496>
- Χιωτίνης, Ν. Μ. (2011). Περί Πανεπιστημιακού Ασύλου. *Τεχνολογικά Χρονικά*, 24, 20-21. Ανακτήθηκε από: http://www.teiath.gr/userfiles/eee/24_periodiko_2011_internet.pdf
- Χιωτίνης, Ν. Μ. (2009). Για το Πανεπιστημιακό Άσυλο. *Τεχνολογικά Χρονικά*, 17, 48-49. Ανακτήθηκε από: <http://ejournals.uniwa.gr/index.php/TECHXRON/article/view/1032>
- Χρυσόχου, Ξ. (2005). *Πολυπολιτισμική πραγματικότητα*. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο.
- Χρυσόχου, Ξ. (2011). *Πολυπολιτισμική πραγματικότητα. Οι κοινωνιοψυχολογικοί προσδιορισμοί της πολιτισμικής πολλαπλότητας*. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο.
- Ψαρού Δ. Κ. (1969). *Η αναθεώρησης του Συντάγματος: πολιτική ανάλυση και νομική ερμηνεία εν συγκρίσει προς το προϊσχύον σύνταγμα 1864-1911-1952*. Αθήνα.
- Weber, M. (1972). *Δοκίμια επί της θεωρίας των Κοινωνικών Επιστημών I*. Αθήνα: ΕΚΚΕ.

Ξενόγλωσση

- Abric, J. C. (1987). *Cooperation, competition et representations sociales*. Cousset, Del Val.

- Adorno, T. W., Frenkel-Brunswik, E., Levinson, D. J. & Sanford, R. N. (1950). *The authoritarian personality*. New York: Harper & Row. Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/305223348_The_authoritarian_personality
- Altemeyer, B. (1988). *Enemies of freedom: Understanding right-wing authoritarianism*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Altemeyer, B. (1996). *The authoritarian specter*. Harvard University Press.
- Altemeyer, B. (1998). The other “authoritarian personality”. *Advances in Experimental Social Psychology*, 30, 47-92. doi.org/10.1016/S0065-2601(08)60382-2
- Altemeyer, B. (1981). *Right-wing authoritarianism*. Winnipeg, Ontario, Canada: University of Manitoba Press. Retrieved from: [https://www.scirp.org/\(S\(vtj3fa45qm1ean45vffcz55\)\)/reference/ReferencesPapers.aspx?ReferenceID=1640841](https://www.scirp.org/(S(vtj3fa45qm1ean45vffcz55))/reference/ReferencesPapers.aspx?ReferenceID=1640841)
- Alves, H. & Correia, I. (2010). Personal and general belief in a just world as judgement norms. *International Journal of Psychology*, 45(3), 221-231. <https://doi.org/10.1080/00207590903281120>
- Asbrock, F., Sibley, C. G., & Duckitt, J. (2010). Right-wing authoritarianism and social dominance orientation and the dimensions of generalized prejudiced: A longitudinal test. *European Journal of Personality*, 24(4), 324-340. <https://doi.org/10.1002/per.746>
- Borgonovi, F., d’Hombres, B. & Hoskins, B. (2010). Voter turnout, information acquisition and education: Evidence from 15 European countries. *The B.E. Journal of Economic Analysis & Policy*, 10(1), 90. DOI: 10.2202/1935-1682.2463
- Brehm, J., & Cohen, A. (1962). *Explorations in cognitive dissonance*. New York: Wiley & Sons.
- Butler R. N. (1975). *Why Survive? Being Old In America*, Harper & Row.
- Campbell, Ag., Converse, Ph. E. Miller, W. E., Stokes, D. E. (1960). *The American Voter*. The University of Chicago Press, Chicago.
- Cantekin, K. (2020). *Greece: Higher Education Reforms and University Asylum Legislative History and Bibliography (1982-2019)*. The Law Library of Congress. Retrieved from: <https://www.loc.gov/law/help/university-asylum/greece-bib.pdf>

- Christopher, A., Zabel, K., Jones, J., & Marek, P. (2008). Protestant ethic ideology: Its multifaceted relationships with just world beliefs, social dominance orientation, and right-wing authoritarianism. *Personality and Individual Differences, 45*(6), 473-477. doi:10.1016/j.paid.2008.05.023
- Cohen, A. (1964). *Attitude change and social influence*. New York: Basic Books Inc.
- Correia, I., Batista, M. T., & Lima, M. L. (2009). Does the belief in a just world bring happiness? Causal relationships among belief in a just world, life satisfaction and mood. *Australian Journal of Psychology, 61*(4), 220-227. <https://doi.org/10.1080/00049530802579515>
- Costello, K., & Hodson, G. (2011). Social dominance-based threat reactions to immigrants in need of assistance. *European Journal of Social Psychology, 41*(2), 220-231. <https://doi.org/10.1002/ejsp.769>
- Cunningham, J., Dollinger, S.J., Satz, M., & Rotter, N. (1991). Personality correlates of prejudice against AIDS victims. *Bulletin of the Psychonomic Society, 29*, 165-167. doi.org/10.3758/BF03335225
- Curtis J. E. & Lambert R. D. (1976). *Voting, Election Interest, and Age: National Findings for English and French Canadians*. University of Waterloo, Cambridge University Press.
- Dalbert, C. (1999). The World is More Just for Me than Generally: About the Personal Belief in a Just World Scale's Validity. *Social Justice Research, 12*(2), 79-98. <https://doi.org/10.1023/A:1022091609047>
- Dalbert, C., Lipkus, I. M., Sallay, H., & Goch, I. (2001). A just and an unjust world: structure and validity of different world beliefs. *Personality and Individual Differences, 30*(4), 561-577. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(00\)00055-6](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(00)00055-6)
- Dawson, R. E. & Prewitt, K. (1969). *Political Socialization*. Boston: Little Brown and Co.
- Dee, T. S. (2004). Are there civic returns to education? *Journal of Public Economics, 88*(9-10), 1697-1720.
- De Judicibus, M., & McCabe, M. (2001). Blaming the target of sexual harassment: Impact of Gender Role, Sexist Attitudes, and Work Roles. *Sex Roles: A Journal of Research, 44*(7-8), 401-417. <https://doi.org/10.1023/A:1011926027920>
- Dittmar, H., & Dickinson, J. (1993). The perceived relationship between the belief in a just world and sociopolitical ideology. *Social Justice Research, 6*(3), 257-272. DOI: 10.1007/BF01054461.

- Doise, W. (1992). L' ancrage dans les études sur les Représentations Sociales. *Bulletin de Psychologie*, *XLV*, 405, 189-195.
- Duckitt, J. (2001). *A dual-process cognitive-motivational theory of ideology and prejudice*. In M.P. Zanna (Ed), *Advances in Experimental Social Psychology*, *33*, 41-113. San Diego: Academic Press.
- Duhamel O. & Méchet P. (2003). *SOFRES L'état de l'opinionéd. Du Seuil, Il faut sauver le clivage gauche droite*. Seuil.
- Duncan, L. E., Peterson, B. E. & Winter, D. G. (1997). Authoritarianism and gender roles: Toward a psychological analysis of hegemonic relationships. *Archives of Sexual Behavior*, *22*, 291-310. doi.org/10.1177/0146167297231005
- Dunn, K. (2011). Left-right identification and education in Europe: A contingent relationship. *Comparative European Politics*, *9*(3), 292-316.
- Duriez, B., Van Hiel, A. & Kossowska, M. (2005). Authoritarianism and Social Dominance in Western and Eastern Europe: The Importance of the Sociopolitical Context and of Political Interest and Involvement. *Political Psychology*, *26*(2), 299-320. DOI: 10.1111/j.1467-9221.2005.00419.x
- Dzuka, J., & Dalbert, C. (2000). Well-being as a psychological indicator of health and in old age. *Studia Psychologica*, *42*(1), 61–70. Retrieved from: https://www.researchgate.net/publication/286970860_Well-being_as_a_psychological_indicator_of_health_in_old_age_A_research_agenda
- Fraser, C., Burchell, B., Duvonn, G. & Hay, D. (2001). *Introducing Social Psychology*. Polity Press.
- Furnham, A. (1985). Just world beliefs in an unjust society: A cross cultural comparison. *European Journal of Social Psychology*, *15*(3), 363-366. <https://doi.org/10.1002/ejsp.2420150310>
- Furnham, A. (2003). Belief in a just world: research progress over the past decade. *Personality and Individual Differences*, *34*(5), 795–817. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(02\)00072-7](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(02)00072-7)
- Furnham, A., & Procter, E. (1989). Belief in a just world: Review and critique of the individual difference literature, *British Journal of Social Psychology*, *28*(4), 365-384. <https://doi.org/10.1111/j.2044-8309.1989.tb00880.x>
- Gerber, A. S., Huber G. A., Doherty D., Dowling C. M. & Ha, S. E. (2010). Personality and Political Attitudes: Relationships across Issue Domains and Political

- Contexts. *American Political Science Review* 104(1):111-133. DOI: 10.1017/S0003055410000031
- Haines, E. L., & Jost, J. T. (2000). Placating the powerless: Effects of legitimate and illegitimate explanation of affect, memory and stereotyping. *Social Justice Research, 13*, 219-236.
- Hakoköngäs, E. & Sakki, I. (2016). The Naturalized Nation: Anchoring, Objectification and Naturalized Social Representations of History. *Journal of Social and Political Psychology, 4* (2), 646-669.
- Hodson, G., Rush, J., & MacInnis, C. C. (2010). A joke is just a joke (except when it isn't): Cavalier humor beliefs facilitate the expression of group dominance motives. *Journal of Personality and Social Psychology, 99*(4), 660-682. doi:10.1037/a0019627
- Höijer, B. (2011). Social Representations Theory: A New Theory for Media Research. *Nordicom Review, 32* (2), 3-16.
- Jodelet, D. (1984). Représentations Sociales: Phénomènes, Concept et Théorie. In S. Moscovici (Ed.), *Psychologie Sociale*. Paris: Presses Universitaires de France.
- Jost, J. T., & Banaji, M. R. (1994). The role of stereotyping in system justification and the production of false consciousness. *British Journal of Social Psychology, 33*(1), 1-27. <https://doi.org/10.1111/j.2044-8309.1994.tb01008.x>
- Jost, J. T., & Thompson, E. P. (2000). Group-based dominance and opposition to equality as independent predictors of self-esteem, ethnocentrism, and social policy attitudes among African Americans and European Americans. *Journal of Experimental Social Psychology, 36*(3), 209-232. <https://doi.org/10.1006/jesp.1999.1403>
- Jost, J. T., & Hunyady, O. (2002). *The psychology of system justification and the palliative function of ideology*. In W. Stroebe & M. Hewstone (Eds.), *European review of social psychology, Vol. 13* (p. 111–153). Psychology Press/Taylor & Francis (UK).
- Jost, J. T., & Hunyady, O. (2005). Antecedents and consequences of system-justifying ideologies. *Current Directions in Psychological Science, 14*(5), 260-265. <https://doi.org/10.1111/j.0963-7214.2005.00377.x>
- Jost, J.T., Glaser, J., Kruglanski, A.W., & Sulloway, F. (2003). Political conservatism as motivated social cognition. *Psychological Bulletin, 129*(3), 339–375. doi: 10.1037/0033-2909.129.3.339.

- Jost, J.T., Pelham, B.W., Sheldon, O., & Sullivan, B.N. (2003). Social inequality and the reduction of ideological dissonance on behalf of the system: Evidence of enhanced system justification among the disadvantaged. *European Journal of Social Psychology*, 33(1), 13–36. <https://doi.org/10.1002/ejsp.127>
- Jost, J. T., & Banaji, M. R. 7 Nosek, B. A. (2004). A Decade of System Justification Theory: Accumulated Evidence of Conscious and Unconscious Bolstering of the Status Quo. *Political Psychology*, 25(6), 881-919. <https://www.jstor.org/stable/3792282>
- Kay, A. C., Gaucher, D., Peach, J. M., Friesen, J., Laurin, K., Zanna, M. P., & Spencer, S. J. (2009). Inequality, discrimination and the power of the status quo: Direct evidence for a motivation to view what is as what should be. *Journal of Personality and Social Psychology*, 97(3), 421-434. <https://doi.org/10.1037/a0015997>
- Kraska, P. B. (2007). Militarization and Policing – Its Relevance to 21st Century Police. *Policing: A Journal of Policy and Practice*, 1(4), 501-513. doi.org/10.1093/police/pam065
- Landau, M.J., Solomon, S., Greenberg, J., Cohen, F., Pyszczynski, T., Arndt, J., Miller, C.H., Ogilvie, D.M., & Cook, A. (2004). Deliver us from evil: The effects of mortality salience and reminders of 9/11 on support for President George W. Bush. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 30(9), 1136–1150. doi: 10.1177/0146167204267988.
- Lench, H. C., & Chang, E. S. (2007). Belief in an Unjust World: When Beliefs in a Just World Fail. *Journal of Personality Assessment*, 89(2), 126–135. <https://doi.org/10.1080/00223890701468477>
- Lerner, M. J. (1965). Evaluation of performance as a function of performer's reward and attractiveness. *Journal of Personality and Social Psychology*, 1(4), 355-360. <https://doi.org/10.1037/h0021806>
- Lerner, M. J. (1980). *The Belief in a Just World: A Fundamental Delusion*, Plenum, New York.
- Lerner, M. J. (1997). What does the belief in a just world protect us from?. *Psychological Inquiry*, 8(1), 29–32. https://doi.org/10.1207/s15327965pli0801_5
- Lerner, M. J. (1998). The two forms of belief in the just world: Some thoughts on why and how people care about injustice. In L. Montada & M. Lerner (Eds.),

- Responses to victimization and belief in the just world* (pp. 247–270). New York: Plenum.
- Lerner, M. J., and Miller, D. T. (1978). Just world research and the attribution process: Looking back and ahead. *Psychological Bulletin*, 85(5), 1030–1050. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.85.5.1030>
- Lipkus, I., Dalbert, C., & Siegler, I. (1996). The importance of distinguishing the belief in a just world for self versus others: implications for psychological well-being. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 22(7), 666–677. <https://doi.org/10.1177/0146167296227002>
- Maes, J. (1998). Immanent justice and ultimate justice: two ways of believing in justice. In L. Montada, & M. Lerner (Eds.), *Responses to victimizations and belief in the just world* (pp. 43–53). New York: Plenum.
- Milligan, K., Moretti, E. & Oreopoulos, P. (2004). Does education improve citizenship? Evidence from the United States and the United Kingdom. *Journal of Public Economics*, 88(9-10),1667-1695
- Montada, L. (1998). Belief in a just world: a hybrid of justice motive and self-interest. In L. Montada, & M. Lerner (Eds.), *Responses to victimizations and belief in the just world* (pp. 217–245). New York: Plenum.
- Moscovici, S. (1984). The phenomenon of social representations. In R. M. Farr & S. Moscovici (Eds.), *Social representations* (3-69). Cambridge: Cambridge University Press.
- Moscovici, S. (1988). Notes Towards a Description of Social Representations. *European Journal of Social Psychology*, 18, 211-250.
- Nicol, A. A. M., Charbonneau, D. & Boies, K. (2007). Right-Wing Authoritarianism and Social Dominance Orientation in a Canadian Military Sample. *Military Psychology*, 19(4),239-257. doi.org/10.1080/08995600701548072
- Nilsson, I., Ekehammar, B. & Sidanius, J. (1985). Education and sociopolitical attitudes. *Scandinavian Journal of Education Research* 29(1), 1-15.<https://doi.org/10.1080/0031383850290101>
- Noonan, J. R., Barry, J. R. & Davis, H. C. (1970). Personality determinants in attitudes toward visible disability. *Journal of personality*, 38(1), 1-15. doi.org/10.1111/j.1467-6494.1970.tb00633.x

- O'Brien, L. T., & Major, B. M. (2005). System-justifying beliefs and psychological well-being: The roles of group status and identity. *Personality and Social Psychology Bulletin*, *31*(12), 1718-1729. doi: 10.1177/0146167205278261.
- Pepitone, A. (1950). Motivational effects in social perception. *Human Relations*, *3*, 57-76. <https://doi.org/10.1177/001872675000300103>
- Persson, M. (2015). Education and Political Participation. *British Journal of Political Science; Cambridge*, *45*(3), 689-703. DOI:10.1017/S0007123413000409
- Persson, M., Lindgren, K. & Oskarsson, S. (2016). How does education affect adolescents' political development? *Economics of Education Review*, *53*, 182-193.
- Pratto, F., Sidanius, J., Stallworth, L. M. & Malle, B. F. (1994). Social dominance orientation: A personality variable predicting social and political attitudes. *Journal of Personality and Social Psychology*, *67*(4), 741-763. doi.org/10.1037/0022-3514.67.4.741
- Rankin, L., Jost, J. T., & Wakslak, C. J. (2009). System justification and the meaning of life: Are the existential benefits of ideology distributed unevenly across racial groups? *Social Justice Research*, *22*, 312-333.
- Rateau, P., Moliner, P., Guimelli, C. & Abric, J. C. (2011). Social representation theory. Στο P. A. M. van Lange, A. W. Kruglanski & E. T. Higgins (Eds.), *Handbook of Theories of Social Psychology*. London, UK: Sage
- Reichle, B., Schneider, A., & Montada, L. (1998). How do observers of victimization preserve their belief in a just world cognitively or actionally. In L. Montada & M. Lerner (Eds.), *Responses to victimizations and belief in the just world* (pp. 55–63). New York: Plenum.
- Ritter, C., Benson, D., & Snyder, C. (1990). Belief in a just world and depression. *Sociological Perspectives*, *33*, 235–252. <https://doi.org/10.2307/1389045>
- Rubin, Z., & Peplau, L. A. (1973). Belief in a just world and reactions to another's lot: A study of participants in the national draft lottery. *Journal of Social Issues*, *29*(4), 73-93. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.1973.tb00104.x>
- Rubin, Z., & Peplau, L. A. (1975). Who believes in a just world? *Journal of Social Issues*, *31*(3), 65-90. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.1975.tb00997.x>
- Sidanius, J. (1993). The psychology of group conflict and the dynamics of oppression. In S. Iyengar & W. J. McGuire (Eds.), *Duke studies in political psychology. Explorations in political psychology* (p. 183–219). Duke University Press.

- Sidanius, J., & Pratto, F. (1993). The inevitability of oppression and the dynamics of social dominance. In P. M. Sniderman, P. E. Tetlock, & E. G. Carmines (Eds.), *Prejudice, politics, and the American dilemma* (p. 173–211). Stanford University Press.
- Sidanius, J., Pratto, F., & Bobo, L. (1994). Social dominance orientation and the political psychology of gender: A case of invariance? *Journal of Personality and Social Psychology*, *67*(6), 998-1011. doi:10.1037/0022-3514.67.6.998
- Sidanius, J., Pratto, F., & Bobo, L. (1996). Racism, conservatism, affirmative action and intellectual sophistication: A matter of principled conservatism or group dominance? *Journal of Personality and Social Psychology*, *70*(3), 476-490. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.70.3.476>
- Sidanius, J., & Pratto, F. (1999). *Social dominance: An intergroup theory of social hierarchy and oppression*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9781139175043>
- Tanaka, K. (1999). Judgements of fairness by just world believers. *Journal of Social Psychology*, *139*(5), 631–638. <https://doi.org/10.1080/00224549909598423>
- Thomsen, L., Green, E., & Sidanius, J. (2008). We will hunt them down: How social dominance orientation and right-wing authoritarianism fuel ethnic persecution of immigrants in fundamentally different ways. *Journal of Experimental Social Psychology*, *44*(6), 1455-1464. DOI: 10.1016/j.jesp.2008.06.011
- Van der Toorn, J., Tyler, T. R., & Jost, J. T. (2011). More than fair: Outcome dependence, system justification, and the perceived legitimacy of authority figures. *Journal of Experimental Social Psychology*, *47*(1), 127-138. <https://doi.org/10.1016/j.jesp.2010.09.003>
- Weakliem, D. L. (2002). The Effects of Education on Political Opinions: An International Study. *International Journal of Public Opinion Research*, *14*(2), 141-157. <https://doi.org/10.1093/ijpor/14.2.141>
- Wetherell, M. (2004). *Ταυτότητες, ομάδες και κοινωνικά ζητήματα*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Whitley, B. E. JR. & Lee, S. E. (2006). The Relationship of Authoritarianism and Related Constructs to Attitudes Toward Homosexuality. *Journal of Applied Social Psychology*, *30*(1). doi.org/10.1111/j.1559-1816.2000.tb02309.x

7. Παράρτημα Α- Πίνακες

Πίνακας Α1. Διερευνητική Ανάλυση Κύριων Παραγόντων στην κλίμακα για τις απόψεις για τη Δημόσια και την Ιδιωτική Εκπαίδευση.

Items	Παράγοντας 1	Παράγοντας 2
1. Η ιδιωτική εκπαίδευση προσφέρει καλύτερη και πιο ολοκληρωμένη κατάρτιση από τα δημόσια.	.80	
2. Η ιδιωτική εκπαίδευση είναι καλύτερα οργανωμένη.	.79	
3. Όσοι φοιτούν στην ιδιωτική εκπαίδευση απολαμβάνουν μεγαλύτερη ασφάλεια, αφού η πρόσβαση στους αντίστοιχους χώρους ελέγχεται.	.71	
4. Η ιδιωτική εκπαίδευση είναι καλύτερη γιατί εκεί οι απεργίες και οι καταλήψεις είναι περιορισμένες.	.68	
5. Τα χρήματα που διατίθενται για την εκπαίδευση κάποιου είναι ανάλογα της ποιότητας της εκπαίδευσης που του παρέχεται.	.65	
6. Μέσω της δημόσιας εκπαίδευσης το άτομο αναπτύσσει κριτική σκέψη, αυτονομία και προσαρμοστικότητα λόγω της συνύπαρξής του με άλλα άτομα διαφορετικού κοινωνικού, οικονομικού και μορφωτικού επιπέδου.		.82
7. Η δημόσια εκπαίδευση προσφέρει τη δυνατότητα ομαλής ένταξης του ατόμου στην κοινωνία.		.82
8. Η δημόσια εκπαίδευση είναι υψηλής ποιότητας γιατί δεν εξαρτάται από κανένα συμφέρον κέρδους.		.72
9. Η παιδεία είναι δημόσιο αγαθό και πρέπει να προσφέρεται δωρεάν.		.52
10. Η ιδιωτική εκπαίδευση εντείνει τις κοινωνικές ανισότητες,		.45
11. Η δημόσια εκπαίδευση είναι προσβάσιμη από όλα τα κοινωνικά στρώματα.		.41

Πίνακας Α2. Διερευνητική Ανάλυση Κύριων Παραγόντων στην κλίμακα για τις απόψεις απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο.

Items	Παράγοντας 1	Παράγοντας 2	Παράγοντας 3
1. Η κατάληψη του πανεπιστημιακού χώρου αποτελεί κατάχρηση του πανεπιστημιακού ασύλου.	-.80		
2. Η ύπαρξη καμερών στους χώρους του πανεπιστημίου για την εποπτεία του χώρου είναι χρήσιμη.	-.78		
3. Χρειάζεται να υπάρχει αστυνόμευση στον χώρο του Πανεπιστημίου.	-.72		
4. Ο χώρος του πανεπιστημίου προορίζεται μόνο για φοιτητές, καθηγητές και εργαζόμενους σε αυτό.	-.67		
5. Η αστυνομία πρέπει να επεμβαίνει στον χώρο του πανεπιστημίου σε περίπτωση τέλεσης αξιόποινων πράξεων, χωρίς την άδεια της διοίκησης του Πανεπιστημίου.	-.65		
6. Στον χώρο του πανεπιστημίου είναι επιθυμητή η ελεύθερη διακίνηση ιδεών και απόψεων γενικού περιεχομένου ανεξάρτητα από ιδεολογικό, πολιτικό και κομματικό προσανατολισμό.		.91	
7. Στον χώρο του πανεπιστημίου είναι επιθυμητή η ελεύθερη διακίνηση ιδεών πάνω σε εκπαιδευτικά και ερευνητικά θέματα.		.89	
8. Το πανεπιστήμιο πρέπει να είναι ανοιχτό σε όλους τους πολίτες.		.38	
9. Η ασφάλεια του πανεπιστημιακού ασύλου αποτελεί μέριμνα της πανεπιστημιακής κοινότητας (φοιτητών, συγκλήτου και εργαζομένων).			.81
10. Το νομικά κατοχυρωμένο άσυλο, αποτέλεσμα μακροχρόνιων πανευρωπαϊκών εκπαιδευτικών και πολιτικών αγώνων, συμβάλλει στην ανύψωση του επιπέδου των πανεπιστημίων.			.76
11. Το πανεπιστημιακό άσυλο συνέβαλε στους αγώνες της νεολαίας για τη δημοκρατία.			.71
12. Τα πανεπιστήμια πρέπει να είναι δημόσια κέντρα όπου οι αγώνες του λαού μπορούν να προστατευτούν αν χρειαστεί.			.66

Πίνακας Α3. Συσχετίσεις Μεταβλητών.

Μεταβλητές	<i>M</i>	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.
1. Προσ. Κοιν. Κυριαρχίας (SDO)	2.20	-	.52***	.31***	.30***	.26***	-.20***	-.08	.45***	-.15**	.25***	.36***	-.26***	-.36***
2. Δεξιόσ. Αυταρχισμός (RW A)	2.92	-	-	.43***	.38***	.41***	-.21***	-.26***	.60***	-.21***	.20***	.55***	-.33***	.44***
3. Πίστη σε έναν δίκαιο κόσμο	3.59	-	-	-	.61***	.31***	-.03	-.06	.37***	.04	.17***	.44***	-.10*	-.25***
4. Δικαιολόγηση του Συστήματος	2.69	-	-	-	-	.16***	-.01	-.07	.45***	.02	.24***	.40***	-.17***	-.29***
5. Άποψη υπέρ της ιδιωτικής εκπαίδευσης	3.75	-	-	-	-	-	-.20***	-.10*	.40***	-.06	.22***	.47***	-.13**	-.29***
6. Άποψη υπέρ της δημόσιας εκπαί	5.13	-	-	-	-	-	-	.09	-.24***	-.08	-.04	-.26***	.15**	.42***

7.	δευση ς Ενδια φέρον για την πολιτι κή	4.44	-	-	-	-	-	-	-	-.30***	.11*	.13**	-.15**	.23***	.16***
8.	Πολιτι κή Αυτό- τοποθ έτηση	4.80	-	-	-	-	-	-	-	-	-.06	.23***	.58***	-.25***	-.43***
9.	Επίπ.ε κπαίδ ευσης	4.67	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-.12*	.01	.05	.00
10.	Ηλικί α	34.5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	.31***	-.02	-.14**
11.	Άποψ η κατά του Παν. Ασύλ ου	4.11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-.18***	-.51***
12.	Μετρι οπαθή ς Άποψ η για το Παν. Ασύλ ο	5.98	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	.32***
13.	Άποψ η υπέρ του Παν. Ασύλ ου	5.13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Note: *p < .05, **p < .01, ***p < .001.

Πίνακας Α4. Ιεραρχική Ανάλυση Παλινδρόμησης με προβλεπόμενο παράγοντα την «άποψη κατά του Πανεπιστημιακού Ασύλου».

Models		<i>B</i>	<i>SE</i>	β	<i>t</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	ΔR^2	ΔF
1						.358	104.38***	.358	104.38***
	Δεξιόστ. Αυταρχισμός	.710***	.074	.440***	9.62				
	Πίστη σε δίκαιο κόσμο	.558***	.098	.260***	5.69				
2						.418	66.84***	.060	19.17***
	Δεξιόστ. Αυταρχισμός	.696***	.074	.431***	9.44				
	Πίστη σε δίκαιο κόσμο	.469***	.095	.219***	4.91				
	Ηλικία	.025***	.004	.237***	5.84				
	Επίπεδο εκπαίδευσης	.116*	.048	.099*	2.34				
3						.508	44.06***	.101	15.44***
	Δεξιόστ. Αυταρχισμός	.348***	.084	.216***	4.15				
	Πίστη σε δίκαιο κόσμο	.294**	.108	.137**	2.73				
	Ηλικία	.019***	.004	.176***	4.55				
	Επίπεδο εκπαίδευσης	.070	.045	.060	1.56				
	Πολιτική Αυτοτοποθέτηση	.240***	.050	.243***	4.83				
	Άποψη υπέρ ιδιωτ.εκπαίδ.	.208***	.049	.178***	4,20				
	Άποψη υπέρ δημ.εκπαίδ.	-.172**	.058	-.114**	-2,96				
	Προσανατολ. Κοιν. Κυριαρχίας	-.027	.074	-.016	-.37				
	Δικαιολόγηση του συστήματος	.113	.083	.069	1,36				

Note: *p < .05, **p < .01, ***p < .001.

Πίνακας Α5. Ιεραρχική Ανάλυση Παλινδρόμησης με προβλεπόμενο παράγοντα τη «μετριοπαθή άποψη απέναντι στο Πανεπιστημιακό Άσυλο».

Models	<i>B</i>	<i>SE</i>	β	<i>t</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	ΔR^2	ΔF
1					.112	23.64***	.112	23.638***
Δεξιόστ. Αυταρχισμός	-.389***	.059	-.353***	-6.56				
Πίστη σε δίκαιο κόσμο	.073	.079	.050	.93				
2					.117	12.30***	.005	.964
Δεξιόστ. Αυταρχισμός	-.413***	.062	-.375***	-6.66				
Πίστη σε δίκαιο κόσμο	.078	.080	.053	.98				
Ηλικία	.004	.004	-.049	.97				
Επίπεδο εκπαίδευσης	-.038	.041	-.047	-.93				
3					.136	6.44***	.019	1.66
Δεξιόστ. Αυταρχισμός	-.308***	.077	-.280***	-4,01				
Πίστη σε δίκαιο κόσμο	.134	.098	.092	1.36				
Ηλικία	.006	.004	.077	1.49				
Επίπεδο εκπαίδευσης	-.027	.041	-.033	-.65				
Πολιτική Αυτοτοποθέτησ η	-.036	.045	-.054	-.80				
Άποψη υπέρ ιδιωτ.εκπαίδ.	.012	.045	.016	.276				
Άποψη υπέρ δημ.εκπαίδ.	.077	.053	.075	1.45				
Προσανατολ. Κοιν.	-.105	.068	-.093	-1.55				
Κυριαρχίας Δικαιολόγηση του συστήματος	-.068	.076	-.061	-.90				

Note: *p < .05, **p < .01, ***p < .001.

Πίνακας Α6. Ιεραρχική Ανάλυση Παλινδρόμησης με προβλεπόμενο παράγοντα την «άποψη υπέρ του Πανεπιστημιακού Ασύλου».

Models	<i>B</i>	<i>SE</i>	β	<i>t</i>	<i>R</i> ²	<i>F</i>	ΔR^2	ΔF
1					.193	44.81***	.193	44,807***
Δεξιόστ. Αυταρχισμός	-.574***	.074	-.399***	-7.78				
Πίστη σε δίκαιο κόσμο	-.156	.098	-.081	-1.59				
2					.206	24.11***	.013	2,946*
Δεξιόστ. Αυταρχισμός	-.607***	.077	-.422***	-7.90				
Πίστη σε δίκαιο κόσμο	-.108	.099	-.057	-1.09				
Ηλικία	-.005	.004	-.054	-1.14				
Επίπεδο εκπαίδευσης	-.111*	.050	-.106	-2.20				
3					.356	22.59***	.151	17.166***
Δεξιόστ. Αυταρχισμός	-.269**	.087	-.187**	-3,10				
Πίστη σε δίκαιο κόσμο	.033	.111	.017	.296				
Ηλικία	.001	.004	.011	.249				
Επίπεδο εκπαίδευσης	-.049	.046	-.047	-1.06				
Πολιτική Αυτοτοποθέτηση	-.114*	.051	-.130*	-2.23				
Άποψη υπέρ ιδιωτ.εκπαίδ.	-.074	.051	-.071	-1.45				
Άποψη υπέρ δημ.εκπαίδ.	.424***	.060	.317***	7.09				
Προσανατολ. Κοιν. Κυριαρχίας	-.138	.076	-.093	-1.80				
Δικαιολόγηση του συστήματος	-.181	.086	-.124	-2.12				

Note: *p < .05, **p < .01, ***p < .001.

8. Παράρτημα Β-Ερωτηματολόγιο

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

Σας προσκαλούμε να λάβετε συμμετοχή σε μία έρευνα που διεξάγεται στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος «Κοινωνική Ψυχολογία των Συγκρούσεων» του Παντείου Πανεπιστημίου. Η έρευνα αφορά τις απόψεις σας σχετικά με θέματα κοινωνικού ενδιαφέροντος.

Η συμμετοχή σας σε αυτή την έρευνα είναι εθελοντική. Οι απαντήσεις σας είναι ανώνυμες και εμπιστευτικές και θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για τους σκοπούς της έρευνας.

Σε περίπτωση που κατά τη διάρκεια της συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου κάποια ερώτηση σας φέρει σε δύσκολη θέση, έχετε το δικαίωμα να μην την απαντήσετε και να προχωρήσετε στις επόμενες ερωτήσεις. Μπορείτε να διακόψετε τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου οποιαδήποτε στιγμή το επιθυμείτε.

Δεν υπάρχουν σωστές και λανθασμένες απαντήσεις. Ο σκοπός αυτού του ερωτηματολογίου είναι να καταγράψει τη δική σας προσωπική άποψη γύρω από διάφορα κοινωνικά ζητήματα.

Σας παρακαλούμε να απαντήσετε στις ερωτήσεις αυτού του ερωτηματολογίου **ΑΤΟΜΙΚΑ, ΜΕ ΕΙΛΙΚΡΙΝΕΙΑ ΚΑΙ ΜΕ ΤΗ ΣΕΙΡΑ ΜΕ ΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΣΑΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΝΤΑΙ.**

Προχωρώντας στη συμπλήρωση αυτού του ερωτηματολογίου δίνετε τη συγκατάθεσή σας για τη συμμετοχή σας σε αυτή την έρευνα. Η διάρκειά της υπολογίζεται περίπου στα 20- 30 λεπτά.

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία.

I. Συμπληρώστε τις 3 πρώτες λέξεις που σας έρχονται στο μυαλό όταν ακούτε τη φράση «Πανεπιστημιακό Άσυλο».

1.
2.
3.

II. Παρακαλούμε δηλώστε κατά πόσο συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις, κυκλώνοντας τον αριθμό που αντιπροσωπεύει καλύτερα την απάντησή σας, σύμφωνα με την παρακάτω κλίμακα.

Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Μάλλον διαφωνώ	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	Μάλλον συμφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
1	2	3	4	5	6	7

1. Θα ήταν καλό να ήταν όλες οι κοινωνικές ομάδες ίσες.	1	2	3	4	5	6	7
2. Η ισότητα μεταξύ των κοινωνικών ομάδων πρέπει να είναι ζητούμενο για όλους μας.	1	2	3	4	5	6	7
3. Πρέπει να κάνουμε ότι μπορούμε για να εξισώσουμε τις συνθήκες για όλες τις κοινωνικές ομάδες.	1	2	3	4	5	6	7
4. Θα είχαμε λιγότερα προβλήματα αν συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες παρέμεναν στη θέση τους.	1	2	3	4	5	6	7
5. Θα είχαμε λιγότερα προβλήματα αν αντιμετωπίζαμε τις διαφορετικές κοινωνικές ομάδες ισότιμα.	1	2	3	4	5	6	7
6. Οι κατώτερες κοινωνικές ομάδες πρέπει να παραμείνουν σε αυτή τη θέση.	1	2	3	4	5	6	7
7. Για να προοδεύσεις στη ζωή, είναι μερικές φορές απαραίτητο να χρησιμοποιήσεις και να εκμεταλλευτείς άλλες κοινωνικές ομάδες.	1	2	3	4	5	6	7
8. Μερικές φορές οι άλλες ομάδες πρέπει να παραμείνουν στη θέση τους.	1	2	3	4	5	6	7

III. Παρακαλούμε δηλώστε κατά πόσο συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις, κυκλώνοντας τον αριθμό που αντιπροσωπεύει καλύτερα την απάντησή σας, σύμφωνα με την παρακάτω κλίμακα.

Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Μάλλον διαφωνώ	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	Μάλλον συμφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
1	2	3	4	5	6	7

1. Οι άνθρωποι πρέπει να αναπτύξουν τα προσωπικά τους κριτήρια σχετικά με το Καλό και το Κακό και να δίνουν λιγότερη σημασία στην Αγία Γραφή και σε άλλες παλιές και παραδοσιακές μορφές θρησκευτικής καθοδήγησης.	1	2	3	4	5	6	7
2. Αυτό που η χώρα μας πραγματικά χρειάζεται, αντί για περισσότερα «δικαιώματα για τους πολίτες», είναι μια γερή δόση νόμου και τάξης.	1	2	3	4	5	6	7
3. Οι μέρες που οι γυναίκες ήταν υποταγμένες πρέπει να ανήκουν αυστηρά στο παρελθόν. Η «θέση της γυναίκας» στην κοινωνία πρέπει να είναι εκεί που η ίδια θέλει να είναι.	1	2	3	4	5	6	7
4. Θα έρθει μια μέρα που θα αποδειχτεί ότι η απομάκρυνση από την παράδοση είναι ένα μοιραίο λάθος.	1	2	3	4	5	6	7
5. Δεν υπάρχει έγκλημα που να δικαιολογεί τη θανατική ποινή.	1	2	3	4	5	6	7
6. Η υπακοή και ο σεβασμός στην εξουσία είναι οι πιο σημαντικές αξίες που πρέπει να μάθουν τα παιδιά.	1	2	3	4	5	6	7
7. Οι μακρόχρονες ομοφυλοφιλικές σχέσεις πρέπει να αντιμετωπίζονται ως αντίστοιχες του γάμου.	1	2	3	4	5	6	7
8. Αυτό που η χώρα μας πραγματικά χρειάζεται είναι ένας ισχυρός, αποφασισμένος Πρωθυπουργός που θα πατάξει το Κακό και θα μας βάλει ξανά στον ίσιο δρόμο.	1	2	3	4	5	6	7
9. Είναι καλό που στις μέρες μας οι νέοι άνθρωποι έχουν μεγαλύτερη ελευθερία να «φτιάχνουν τους δικούς τους κανόνες» και να διαμαρτύρονται ενάντια σε πράγματα που δεν τους αρέσουν.	1	2	3	4	5	6	7
10. Το να είμαστε ενάρετοι και νομοταγείς είναι μακροπρόθεσμα καλύτερο για εμάς από το να αμφισβητούμε μονίμως τα θεμέλια της κοινωνίας μας.	1	2	3	4	5	6	7
11. Είναι σημαντικό να προστατεύουμε με κάθε τρόπο τα δικαιώματα των ριζοσπαστών και των διαφωνούντων.	1	2	3	4	5	6	7
12. Τα αληθινά κλειδιά για την «καλή ζωή» είναι η υπακοή, η πειθαρχία και η αρετή.	1	2	3	4	5	6	7

IV. Παρακαλούμε δηλώστε κατά πόσο συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις, κυκλώνοντας τον αριθμό που αντιπροσωπεύει καλύτερα την απάντησή σας, σύμφωνα με την παρακάτω κλίμακα.

Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Μάλλον διαφωνώ	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	Μάλλον συμφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
1	2	3	4	5	6	7

1. Η ιδιωτική εκπαίδευση είναι καλύτερη γιατί εκεί οι απεργίες και οι καταλήψεις είναι περιορισμένες.	1	2	3	4	5	6	7
2. Η ιδιωτική εκπαίδευση εντείνει τις κοινωνικές ανισότητες.	1	2	3	4	5	6	7
3. Η ιδιωτική εκπαίδευση προσφέρει καλύτερη και πιο ολοκληρωμένη κατάρτιση από τη δημόσια.	1	2	3	4	5	6	7
4. Η ιδιωτική εκπαίδευση είναι καλύτερα οργανωμένη.	1	2	3	4	5	6	7
5. Η δημόσια εκπαίδευση είναι προσβάσιμη από όλα τα κοινωνικά στρώματα.	1	2	3	4	5	6	7
6. Η παιδεία είναι δημόσιο αγαθό και πρέπει να προσφέρεται δωρεάν.	1	2	3	4	5	6	7
7. Όσοι φοιτούν στην ιδιωτική εκπαίδευση απολαμβάνουν μεγαλύτερη ασφάλεια, αφού η πρόσβαση στους αντίστοιχους χώρους ελέγχεται.	1	2	3	4	5	6	7
8. Τα χρήματα που διατίθενται για την εκπαίδευση κάποιου είναι ανάλογα της ποιότητας της εκπαίδευσης που του παρέχεται.	1	2	3	4	5	6	7
9. Η δημόσια εκπαίδευση προσφέρει τη δυνατότητα ομαλής ένταξης του ατόμου στην κοινωνία.	1	2	3	4	5	6	7
10. Η δημόσια εκπαίδευση είναι υψηλής ποιότητας γιατί δεν εξαρτάται από κανένα συμφέρον κέρδους.	1	2	3	4	5	6	7
11. Μέσω της δημόσιας εκπαίδευσης το άτομο αναπτύσσει κριτική σκέψη, αυτονομία και προσαρμοστικότητα λόγω της συνύπαρξής του με άλλα άτομα διαφορετικού κοινωνικού, οικονομικού και μορφωτικού επιπέδου.	1	2	3	4	5	6	7

V. Παρακαλούμε δηλώστε κατά πόσο συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις, κυκλώνοντας τον αριθμό που αντιπροσωπεύει καλύτερα την απάντησή σας, σύμφωνα με την παρακάτω κλίμακα.

Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Διαφωνώ λίγο	Ούτε συμφωνώ/ Ούτε διαφωνώ	Συμφωνώ λίγο	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
1	2	3	4	5	6	7

1. Σε γενικές γραμμές βρίσκω την κοινωνία δίκαιη.	1	2	3	4	5	6	7
2. Σε γενικές γραμμές το πολιτικό σύστημα στην Ελλάδα λειτουργεί όπως πρέπει.	1	2	3	4	5	6	7
3. Η κοινωνία χρειάζεται ριζική αναδιάρθρωση.	1	2	3	4	5	6	7
4. Η Ελλάδα είναι η καλύτερη χώρα στον κόσμο για να ζεις.	1	2	3	4	5	6	7
5. Οι περισσότερες από τις πολιτικές που ασκούνται υπηρετούν το γενικότερο καλό.	1	2	3	4	5	6	7
6. Όλοι οι άνθρωποι έχουν ίσες ευκαιρίες στον πλούτο και την ευτυχία.	1	2	3	4	5	6	7
7. Η κοινωνία μας γίνεται χειρότερη κάθε χρόνο.	1	2	3	4	5	6	7
8. Η κοινωνία είναι έτσι φτιαγμένη ώστε οι άνθρωποι να παίρνουν συνήθως αυτό που τους αξίζει.	1	2	3	4	5	6	7

VI. Παρακαλούμε δηλώστε κατά πόσο συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις, κυκλώνοντας τον αριθμό που αντιπροσωπεύει καλύτερα την απάντησή σας, σύμφωνα με την παρακάτω κλίμακα.

Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Μάλλον διαφωνώ	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	Μάλλον συμφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
1	2	3	4	5	6	7

1. Συμβαίνει συχνά ένα ένοχος να την βγάλει «καθαρή».	1	2	3	4	5	6	7
2. Οι άτυχοι άνθρωποι προκαλούν συνήθως οι ίδιοι τις ατυχίες τους.	1	2	3	4	5	6	7
3. Κατά βάση, ο κόσμος είναι δίκαιος.	1	2	3	4	5	6	7
4. Σπάνια φυλακίζονται άδικα άνθρωποι που είναι αθώοι.	1	2	3	4	5	6	7
5. Οι άνθρωποι που διατηρούνται σε φόρμα έχουν λίγες πιθανότητες καρδιακής προσβολής.	1	2	3	4	5	6	7
6. Αργά ή γρήγορα, το έγκλημα τιμωρείται.	1	2	3	4	5	6	7

7. Είναι αδύνατον να τύχει κανείς μίας πραγματικά δίκαιης δίκης.	1	2	3	4	5	6	7
8. Σχεδόν πάντα, οι άνθρωποι είναι άξιοι της τύχης τους.	1	2	3	4	5	6	7
9. Στον επαγγελματικό αθλητισμό η διατιησία συνήθως δεν είναι αντικειμενική.	1	2	3	4	5	6	7
10. Η Ιστορία του ανθρώπου δείχνει ότι στο τέλος το καλό κερδίζει.	1	2	3	4	5	6	7
11. Σχεδόν πάντα οι μαθητές αξίζουν τους βαθμούς που παίρνουν.	1	2	3	4	5	6	7
12. Όταν οι γονείς τιμωρούν τα παιδιά τους, το κάνουν γιατί τα παιδιά το αξίζουν.	1	2	3	4	5	6	7
13. Πολλοί άνθρωποι υποφέρουν χωρίς να φταίνε σε τίποτα οι ίδιοι.	1	2	3	4	5	6	7
14. Αργά ή γρήγορα, οι άνθρωποι που κάνουν τη δουλειά τους φτάνουν στην κορυφή.	1	2	3	4	5	6	7
15. Οι προσεκτικοί οδηγοί έχουν τις ίδιες πιθανότητες με τους απρόσεκτους να πάθουν ατύχημα.	1	2	3	4	5	6	7
16. Τα καλά τυχαίνουν σε αυτούς που προσπαθούν στη ζωή και το αξίζουν.	1	2	3	4	5	6	7

VII. Παρακαλούμε δηλώστε κατά πόσο συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις, κυκλώνοντας τον αριθμό που αντιπροσωπεύει καλύτερα την απάντησή σας, σύμφωνα με την παρακάτω κλίμακα.

Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ	Μάλλον διαφωνώ	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	Μάλλον συμφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απόλυτα
1	2	3	4	5	6	7

1. Στον χώρο του Πανεπιστημίου είναι επιθυμητή η ελεύθερη διακίνηση ιδεών και απόψεων γενικού περιεχομένου ανεξάρτητα από ιδεολογικό, πολιτικό και κομματικό προσανατολισμό.	1	2	3	4	5	6	7
2. Στον χώρο του Πανεπιστημίου είναι επιθυμητή η ελεύθερη διακίνηση ιδεών πάνω σε εκπαιδευτικά και ερευνητικά θέματα.	1	2	3	4	5	6	7
3. Το Πανεπιστήμιο πρέπει να είναι ανοιχτό σε όλους τους πολίτες.	1	2	3	4	5	6	7
4. Η ύπαρξη καμερών στους διαδρόμους του πανεπιστημίου για την εποπτεία του χώρου είναι χρήσιμη.	1	2	3	4	5	6	7
5. Ο χώρος του Πανεπιστημίου προορίζεται μόνο για φοιτητές, καθηγητές και εργαζόμενους σε αυτό.	1	2	3	4	5	6	7
6. Χρειάζεται να υπάρξει αστυνόμευση στον χώρο του Πανεπιστημίου.	1	2	3	4	5	6	7

7. Η αστυνομία πρέπει να επεμβαίνει στον χώρο του Πανεπιστημίου σε περίπτωση τέλεσης αξιόποινων πράξεων, χωρίς την άδεια της διοίκησης του Πανεπιστημίου.	1	2	3	4	5	6	7
8. Η κατάληψη πανεπιστημιακού χώρου αποτελεί κατάχρηση του πανεπιστημιακού ασύλου.	1	2	3	4	5	6	7
9. Η ασφάλεια του πανεπιστημιακού χώρου αποτελεί μέριμνα της πανεπιστημιακής κοινότητας (φοιτητών, συγκλήτου και εργαζομένων).	1	2	3	4	5	6	7
10. Το νομικά κατοχυρωμένο πανεπιστημιακό άσυλο, αποτέλεσμα μακροχρόνιων πανευρωπαϊκών εκπαιδευτικών και πολιτικών αγώνων, συμβάλλει στην ανύψωση του επιπέδου των πανεπιστημίων.	1	2	3	4	5	6	7
11. Το πανεπιστημιακό άσυλο συνέβαλε στους αγώνες της νεολαίας για τη δημοκρατία.	1	2	3	4	5	6	7
12. Τα πανεπιστήμια πρέπει να είναι δημόσια κέντρα όπου οι αγώνες του λαού μπορούν να προστατευτούν αν χρειαστεί.	1	2	3	4	5	6	7

VIII) Τέλος θα θέλαμε να μας δώσετε κάποια στοιχεία για εσάς. Θυμηθείτε ότι αυτό το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και επομένως δεν γνωρίζουμε ποιος/α είστε.

Σε μια κλίμακα από το 1 (“άκρα αριστερά”) ως το 10 (“άκρα δεξιά”), πώς θα χαρακτηρίζατε την ιδεολογική σας τοποθέτηση;

Άκρα Αριστερά									Άκρα Δεξιά
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Η κλίμακα αυτή δεν με εκφράζει:

IX) Παρακαλούμε δηλώστε κατά πόσο συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις παρακάτω προτάσεις, κυκλώνοντας τον αριθμό που αντιπροσωπεύει καλύτερα την απάντησή σας, σύμφωνα με τις παρακάτω κλίμακες.

Καθόλου	Πολύ λίγο	Λίγο	Μέτρια	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ
1	2	3	4	5	6	7

1. Σε γενικές γραμμές πόσο σας ενδιαφέρει η πολιτική;	1	2	3	4	5	6	7
2. Σε γενικές γραμμές πόσο σας ενδιαφέρουν θέματα που αφορούν την εκπαίδευση;	1	2	3	4	5	6	7

Ποτέ	Σπάνια	Λίγες Φορές	Μερικές Φορές	Αρκετές Φορές	Συχνά	Πολύ Συχνά
1	2	3	4	5	6	7

3. Σε γενικές γραμμές, πόσο συχνά αναζητάτε πληροφορίες για πολιτικά θέματα;

1 2 3 4 5 6 7

4. Πόσο συχνά συζητάτε για πολιτικά θέματα με τους γύρω σας;

1 2 3 4 5 6 7

X) Επιλέξτε τις απαντήσεις που σας αντιπροσωπεύουν καλύτερα.

Σε γενικές γραμμές, ποιες είναι οι 3 κύριες πηγές πληροφορίας σας για πολιτικά θέματα;

- 1) Καθημερινές εφημερίδες (σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή)
- 2) Ιστοσελίδες πολιτικού περιεχομένου
- 3) Περιοδικά ειδήσεων (σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή)
- 4) Ειδήσεις στην τηλεόραση
- 5) Ραδιόφωνο
- 6) Τηλεοπτικές εκπομπές
- 7) Ο περίγυρος (οικογένεια, φίλοι, συνάδελφοι)
- 8) Κοινωνικά δίκτυα
- 9) Youtube
- 10) Podcasts
- 11) Άλλο (παρακαλώ προσδιορίστε).....

XI) Σημειώστε X στην απάντηση που επιλέγετε.

Έχετε παιδιά που σπουδάζουν; Ναι
 Όχι

Αν ναι, πού σπουδάζουν;

- 1) Δημόσιο Πανεπιστήμιο στην Ελλάδα
- 2) Πανεπιστήμιο στο Εξωτερικό
- 3) Κολέγιο
- 4) Τεχνική/ Επαγγελματική σχολή

ΦΥΛΟ:

Ανδρας
Γυναίκα
Άλλο

ΗΛΙΚΙΑ:.....

ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ:

Δημοτικό

Γυμνάσιο

Λύκειο

Τεχνική Σχολή/ ΙΕΚ

Είμαι φοιτητής

Πτυχίο ΑΕΙ/ ΤΕΙ

Μεταπτυχιακό

Διδακτορικό